

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

KA 7.2

Právní rámec výzkumu a vývoje v České republice, pravidla veřejné podpory Evropské unie

Tento výstup byl vytvořen v rámci realizace projektu *Zefektivnění činnosti Technologické agentury ČR v oblasti podpory výzkumu, vývoje a inovací a podpora posilování odborných kapacit organizací veřejné správy v oblasti VaVaI* (reg. č. CZ.1.04/4.1.00/D4.00003), spolufinancovaného z Operačního programu lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Autoři dokumentu: Martin Kobert, Kateřina Kusáková

KA 7.2 : Právní rámec výzkumu a vývoje v České republice, pravidla veřejné podpory Evropské unie

© Technologická agentura ČR, 2016

ISBN 978-80-906369-7-2

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Informace o projektu

Projekt *Zefektivnění činnosti Technologické agentury ČR v oblasti podpory výzkumu, vývoje a inovací a podpora posilování odborných kapacit organizací veřejné správy v oblasti výzkumu, vývoje a inovací* (dále projekt) doplňuje portfolio projektů Technologické agentury ČR (dále TA ČR), které napomohou ke zvýšení efektivity a kompetencí TA ČR při vynakládání veřejných prostředků na podporu výzkumu, experimentálního vývoje a inovací (dále VaVal).

Projekt byl rozdělen do 3 úrovní v rámci 7 klíčových aktivit projektu, které dohromady tvoří komplexní systém efektivního poskytování podpory VaVal prostřednictvím TA ČR:

- Úroveň vnitřního prostředí je zaměřena na procesy TA ČR - především nové analytické metody hodnocení VaVal a řízení oponentů.
- Úroveň partnerského prostředí cílí na efektivnější fungování činnosti s vazbami na partnery - orgány státní správy a samosprávy, příjemce podpory, externí hodnotitele apod.
- Poslední úroveň je prostředí VaVal v České republice a zahraniční spolupráce, jehož je TA ČR součástí.

Konkrétní klíčové aktivity projektu jsou uvedeny níže:

- 1) Zmapování a posouzení významu VaVal ve strategických dokumentech veřejné správy.
- 2) Nastavení nového rámce pro odbornou podporu státní správy.
- 3) Příprava nových analytických metodik hodnocení VaVal.
- 4) Zefektivnění spolupráce s externími experty TA ČR.
- 5) Příprava činnosti inovačního think-tanku.
- 6) Zefektivnění poradenských služeb v rámci TA ČR a pilotní ověření jejich poskytování.
- 7) Zvýšení informovanosti veřejné správy o inovacích a nastavení systému vzdělávání zaměstnanců organizací veřejné správy v oblasti VaVal a zavedení metody Pre-Commercial Procurement.

Tento výstup byl vytvořen v rámci klíčové aktivity 7, podaktivity 7.2 projektu - Vzdělávání zaměstnanců ve VaVal.

Obsah

1	Národní úprava a evropská úprava (právo veřejné podpory)	8
2	Obecné národní předpisy týkající se podpory	9
2.1	Zákon č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje, v platném znění	9
2.2	Zákon č. 319/2006 Sb., o některých opatřeních ke zprůhlednění finančních vztahů v oblasti veřejné podpory, v platném znění	10
2.3	Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů	10
2.4	Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů	11
2.5	Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě	11
3	Národní předpisy týkající se podpory ve výzkumu, experimentálním vývoji a inovacích	12
3.1	Zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků	12
3.2	Nařízení vlády č. 397/2009 Sb., o informačním systému výzkumu, experimentálního vývoje a inovací	12
3.3	Nařízení vlády č. 71/2013 Sb., o podmínkách pro ocenění výsledků výzkumu, experimentálního vývoje a inovací	12
3.4	Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů	13
4	Zákon o vysokých školách a zákon o veřejných výzkumných institucích	16
4.1	Význam vysokých škol	16
4.2	Činnost vysokých škol	16
4.3	Financování vysokých škol	17
4.4	Význam veřejných výzkumných institucí	18
4.5	Činnost veřejných výzkumných institucí	18
4.6	Financování veřejných výzkumných institucí	19
5	Související předpisy	20
5.1	Zákon č. 47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání	20
5.2	Zákon č. 283/1992 Sb., o Akademii věd České republiky	20
5.3	Zákon č. 227/2006 Sb., o výzkumu na lidských embryonálních kmenových buňkách a souvisejících činnostech a o změně některých souvisejících zákonů	20
5.4	Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách	21
6	Další nepřímo související předpisy	22

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

6.1	Podpůrné předpisy	22
6.2	Předpisy duševního vlastnictví.....	23
6.3	Kvalifikační zákony.....	24
6.4	Informační zákony	25
7	Předpisy nelegislativní povahy	26
7.1	Metodika hodnocení výsledků výzkumných organizací a hodnocení výsledků ukončených programů	26
7.2	Národní politika výzkumu, vývoje a inovací	26
8	Definice veřejné podpory (tzv. „ZVON“).....	27
9	1. otázka – jedná se o veřejnou podporu?.....	29
9.1	Naplnění definičních znaků.....	29
9.2	Výkon veřejné moci	32
9.3	Přičitatelnost státu.....	32
9.4	Podpora poskytovaná EU	32
9.5	Veřejné zakázky a metoda zadávání veřejných zakázek v předobchodní fázi.....	33
9.6	Podpora de minimis	33
9.7	Služba obecného hospodářského zájmu	34
10	2. Otázka - Je veřejná podpora dovolená?.....	35
10.1	Blokové výjimky.....	35
10.2	Služba obecného hospodářského zájmu	35
10.3	Notifikace	36
11	Modernizace veřejné podpory a její změna v polovině 2014.....	37
12	Předpisy Evropské unie.....	39
12.1	Smlouva o fungování Evropské unie	39
12.2	Zmocňující nařízení	40
12.3	Přehled předpisů - předpisy horizontální a blokové	40
12.4	Přehled předpisů - předpisy dle povahy výjimek či neexistence veřejné podpory (SGEI, de minimis)	41
12.5	Přehled předpisů - předpisy hmotné a procesní	43
13	Nařízení o blokových výjimkách.....	51
13.1	Historické souvislosti.....	51
13.2	Systematika.....	52

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

13.3	Oblasti působnosti.....	54
13.4	Vybrané definice	56
13.5	Podmínky vynětí.....	63
13.6	Finanční limity.....	63
13.7	Motivační účinek.....	68
13.8	Transparentnost podpory.....	68
13.9	Informační povinnosti a kontrola.....	68
13.10	Kategorie podpory VaV.....	70
14	Rámec pro podporu VaV	73
14.1	Historické souvislosti.....	73
14.2	Právní povaha a vztah k jiným předpisům.....	74
14.3	Systematika.....	75
14.4	Oblasti působnosti.....	75
14.5	Instituty společné s Nařízením	76
14.6	Činnosti výzkumných organizací	77
14.7	Úprava veřejných zakázek a PCP	80
15	Národní úpravy veřejné podpory.....	81
15.1	Česká republika	81
15.2	Kompetence národních orgánů	82
15.3	Exkurs do právní úpravy některých členských států.....	83
16	Judikatura k veřejné podpoře	86
17	Zákon č. 130/2002 Sb., předmět úpravy, vztah k rozpočtovým pravidlům	87
18	Předmět podpory – institucionální a účelová podpora.....	89
19	Způsob poskytnutí podpory	91
19.1	Dotace.....	91
19.2	Poskytování institucionální podpory – hodnocení výsledků výzkumných organizací....	91
19.3	De lege ferenda – dotace s podmíněnou návratností (viz zákon č. 218/2000 Sb.).....	91
20	Míra a výše podpory	92
21	Smluvní vztahy.....	93
21.1	Náležitosti smlouvy o poskytnutí podpory.....	93
21.2	Smlouva o účasti na řešení projektu.....	94
21.3	Smlouva o využití výsledků	94

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

21.4	Možnosti změn Smlouvy o poskytnutí podpory	94
22	Program výzkumu, vývoje a inovací.....	95
23	Veřejná soutěž ve výzkumu, vývoji a inovacích	96
23.1	Prokazování způsobilosti uchazeče	96
23.2	Hodnocení návrhů projektů a výběr projektů k podpoře.....	97
23.3	Dvoustupňová veřejná soutěž ve VaVal	98
23.4	Zrušení veřejné soutěže.....	98
24	Realizace projektu	99
24.1	Kontrola řešení projektů	99
24.2	Náklady řešení projektu	99
25	Výsledky řešení projektu	101
25.1	Vlastnictví výsledků projektu - § 16 zákona č. 130/2002 Sb.	101
26	Porušení pravidel.....	102
26.1	Porušení rozpočtové kázně	102
26.2	Smluvní sankce	102
26.3	Předčasné ukončení řešení projektu.....	103
27	Poskytování informací o výzkumu, experimentálním vývoji a inovacích	104
28	Veřejné zakázky ve výzkumu, experimentálním vývoji a inovacích.....	105
29	Veřejná správa ve výzkumu, experimentálním vývoji a inovacích	106
30	Zákon č. 218/2000 Sb. a jeho vztah k financování VaVal.....	107
31	Seznam použitých zkratk	112
32	Seznam použitých zdrojů.....	114

Seznam tabulek:

Tabulka 1:	Výše podpory na projekty.....	64
Tabulka 2:	Základní míry podpory	66
Tabulka 3:	Adresné činnosti (článek 26 až 30 Nařízení).....	66

1 Národní úprava a evropská úprava (právo veřejné podpory)

V této kapitole je dále rozvedena národní úprava výzkumu a vývoje v České republice. Z hlediska evropské úpravy lze pravidla výzkumu a vývoje rozdělit na pravidla veřejné podpory a na garanci podpory výzkumu jako takového. Pravidla veřejné podpory budou analyzována v rámci jiné kapitoly.

Garance podpory je uvedena především v Hlavě XIX Smlouvy o fungování Evropské unie (článek 179 a následující), kde se v zásadě proklamuje potřeba posilování vědeckých a technologických základů a vytvoření evropského výzkumného prostoru. Nástroji k dosažení této politiky jsou určeny spíše pro samotnou Evropskou unii (dále EU), např. rámcové programy jako Horizont 2020 - rámcový program pro výzkum a inovace (dále Horizont 2020) a předchozí 7. rámcový program pro výzkum, technologický rozvoj a demonstrace (2007 až 2013) - dále 7. RP. Jedná se tak v první řadě o podporu výzkumu a vývoje (dále VaV) na evropské úrovni a prolamování zákazu veřejné podpory, jak lze z těchto článků dovodit nepřímou. Pokud tedy článek 179 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále SFEU) stanoví potřebu podpory malých a středních podniků (dále MSP) nebo výzkumných organizací, znamená to jednak přímou intervenci (např. rámcovými programy) a jednak nepřímou prostřednictvím tvorby předpisů pro členské státy, aby podporu poskytovaly samy (Nařízení, Rámec), tedy prostřednictvím veřejné podpory podle článku 107 a následující. Dalším směrodatným dokumentem v oblasti garance podpory VaV je Strategie Evropa 2020, Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění (dále Strategie Evropa 2020) vyžadující mimo jiné cíl, podle kterého by mělo být do roku 2020 investováno do výzkumu a vývoje 3 % hrubého domácího produktu EU a v poslední řadě také Modernizaci státní podpory v EU¹.

¹ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a výboru regionů - Modernizace státní podpory v EU ze dne 8. května 2012, COM(2012) 209.

2 Obecné národní předpisy týkající se podpory

První blok předpisů se týká VaV nepřímo, nicméně v případě financování, ať už přímého či nepřímého, z veřejných prostředků je zapotřebí primárně se jimi řídit. Jinými slovy se jedná o obecné předpisy stanovující základní rámec financování nejen VaV, ale i dalších oblastí.

2.1 Zákon č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje, v platném znění

Obecným předpisem k veřejné podpoře na národní úrovni je zákon č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje, v platném znění (dále zákon č. 215/2004 Sb.). Tento poměrně krátký zákon slouží k vnitřnímu rozdělení kompetencí, postupů a povinností na národní úrovni především na základě následujících dvou procesních předpisů, ale také základního zmocňujícího nařízení. Těmito procesními předpisy se rozumí základní procesní nařízení Rady (ES) 659/1999², a k němu prováděcí nařízení Komise (ES) č. 794/2004³, a zmocňujícím nařízením je pak nařízení Rady (ES) č. 994/98⁴, na jehož základě získala Evropská komise (dále EK) mandát k vydání např. obecného nařízení o blokových výjimkách (nyní nařízení Komise (EU) č. 651/2014⁵). Odkazuje se rovněž na příslušná nařízení Komise de minimis⁶, nicméně poslední novelizace proběhla v roce 2012, tudíž odkazy jsou v současnosti neaktuální. Zákon má jeden platný prováděcí předpis týkající se údajů zaznamenávaných do registru de minimis, a to vyhlášku Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže č. 465/2009 Sb., o údajích zaznamenávaných do centrálního registru podpor malého rozsahu.

V § 2 zákona č. 215/2004 Sb. jsou vymezeny pojmy, včetně pojmu *veřejná podpora*, kde zákon nezavádí žádnou svoji definici a odkazuje se na článek 107 SFEU (tzv. generální klauzule veřejné podpory). Tento pojem je ústřední a odvíjí se od něj veškeré právo veřejné podpory, přičemž zákon č. 215/2004 Sb. s ním rovněž operuje, jelikož představuje nástroj pro vnitrostátní nastavení pravidel veřejné podpory, kdy vůči Evropské komisi pak Česká republika vystupuje jako celek.

Orgány, které mají na starosti plnění povinností veřejné podpory za Českou republiku, jsou označovány jako koordinační orgány. Tyto orgány jsou v České republice dva, a to Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále ÚOHS) a Ministerstvo zemědělství. Jejich odpovědností je být v neustálém kontaktu s poskytovateli a příjemci a monitorovat jejich činnost, ukládat opatření k nápravě a případně pokuty a zastupovat Českou republiku v těchto otázkách. De facto představují prostředníky mezi Evropskou komisí a konkrétními vykonavateli či adresáty hmotných norem práva veřejné

² Nařízení Rady (ES) 659/1999 ze dne 22. března 1999, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 93 Smlouvy o ES.

³ Nařízení Komise (ES) č. 794/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se provádí nařízení Rady (ES) č. 659/1999, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 93 Smlouvy o ES.

⁴ Nařízení Rady (ES) č. 994/98 ze dne 7. května 1998, o použití článků 92 a 93 Smlouvy o založení Evropského společenství na určité kategorie horizontální státní podpory.

⁵ Nařízení Komise (EU) č. 651/2014 ze dne 17. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem.

⁶ Nařízení Komise (EU) č. 1407/2013 ze dne 18. prosince 2013 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu de minimis a nařízení Komise (EU) č. 1408/2013 ze dne 18. prosince 2013 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu de minimis v odvětví zemědělství.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

podpory. Zákon č. 215/2004 Sb. za účelem vymáhání práva veřejné podpory stanoví koordinačním orgánům některé nástroje, např. vymáhání pokut nebo registry podpor, a poskytovatelům naopak povinnosti jako např. poskytování informací a součinnost.

Zákon č. 215/2004 Sb. je poměrně bezkonfliktní a např. ze strany Technologické agentury ČR zatím není zaznamenán výraznější problém při jeho aplikaci. Je to v podstatě nástroj koordinačních orgánů, aby mohly vykonávat řádně svoji činnost vyplývající jim z práva veřejné podpory.

2.2 Zákon č. 319/2006 Sb., o některých opatřeních ke zprůhlednění finančních vztahů v oblasti veřejné podpory, v platném znění

Zákon č. 319/2006 Sb., o některých opatřeních ke zprůhlednění finančních vztahů v oblasti veřejné podpory, v platném znění (dále zákon č. 319/2006 Sb.) o některých opatřeních ke zprůhlednění finančních vztahů v oblasti veřejné podpory upravuje některá práva a povinnosti osob ovládaných subjekty veřejné správy (tj. stát, územní samosprávný celek nebo fyzické či právnické osoby vykonávající působnost v oblasti veřejné správy) a osob účtujících odděleně pro zajištění průhlednosti finančních vztahů mezi nimi a subjekty veřejné správy v oblasti veřejné podpory.

Zákon transponuje směrnici Komise 80/723/EHS⁷ ze dne 25. června 1980 a další novelizační směrnice. Poslední směrnici tohoto typu z roku 2006 (směrnice Komise 2006/111/ES⁸) však zákon doposud nezohlednil. Tyto směrnice jsou v oblasti veřejné podpory spíše výjimečné, neboť právo veřejné podpory tvoří mimo SFEU spíše nařízení a řada nelegislativních dokumentů (např. sdělení, pokyny, rámce apod.).

Zákon č. 319/2006 Sb. harmonizuje některá pravidla EU a upravuje zvláštní případy adresátů veřejné podpory, a to tzv. veřejné podniky. Veřejným podnikem se pak rozumí jakýkoliv podnik, na který má určitým způsobem stát vliv, přičemž vztah se podobá ovládající a ovládané osobě dle občanského práva. Smyslem úpravy je pak zajistit průhlednost finančních toků mezi státem a podniky z hlediska rizika nepovolené veřejné podpory, a zda nedochází tímto vztahem k narušování hospodářské soutěže.

Podobně jako předchozí zákon č. 215/2004 Sb., který na národní úrovni zajišťuje dodržování příslušných procesních nařízení EU, i tento předpis slouží k vnitřnímu monitoringu EK nad činností institucí v České republice. Nástroje monitoringu se zakládají na informačních povinnostech, kdy ÚOHS jsou veřejné podniky povinny poskytovat řadu informací finančního a účetního charakteru, aby mohly být následně v případě potřeby poskytnuty EK.

2.3 Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů

Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), v platném znění (dále zákon č. 218/2000 Sb.), upravuje finanční instituty týkající se státního rozpočtu a mimo jiné také poskytování podpory obecně v hlavě III. V této části se upravují zejména formy podpory (dominantní jsou dotace), obecná podoba žádosti o dotaci,

⁷ Směrnice Komise 80/723/EHS ze dne 25. června 1980 o zprůhlednění finančních vztahů mezi členskými státy a veřejnými podniky.

⁸ Směrnice Komise 2006/111/ES ze dne 16. listopadu 2006 o zprůhlednění finančních vztahů mezi členskými státy a veřejnými podniky a o finanční průhlednosti uvnitř jednotlivých podniků.

rozhodnutí o podpoře, smluvní vztahy apod. Rozpočtová pravidla tak dopadají na jakoukoliv podporu poskytnutou ze státního rozpočtu obecně, což občas nevyhovuje specifikům poskytování podpory ve VaV a vzniká určitý nesoulad se zákonem č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů, v platném znění (dále zákon č. 130/2002 Sb.).

2.4 Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, v platném znění (dále zákon č. 250/2000 Sb.), je obdobný zákon jako zákon č. 218/2000 Sb., avšak tentokrát nikoliv z pohledu České republiky, ale územích samosprávných celků. Poskytovateli dotací mohou být rovněž i kraje, v oblasti výzkumu a vývoje nevyjímaje.

2.5 Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě

Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), v platném znění (dále zákon č. 320/2001 Sb.) je důležitý z pohledu kontroly příjemců podpory, zda používají veřejné finance jim svěřené v souladu s příslušnými podmínkami. Z hlediska poskytování podpory a její kontroly je pak důležitá část druhá - Veřejnosprávní kontrola. Povinnost postupovat podle této části mají poskytovatelé v oblasti VaV stanovenou v § 13 zákona č. 130/2002 Sb.

Ve spojitosti s obecným zákonem týkajícího se kontrol, zákonem č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), v platném znění (dále zákon č. 255/2012 Sb.), stanoví pravomoci a působnosti kontrolních orgánů, vymezení kontrolních skupin, povinnosti kontrolovaných osob k součinnosti, závěry a opravné prostředky.

3 Národní předpisy týkající se podpory ve výzkumu, experimentálním vývoji a inovacích

V této části bude pojednáno již o konkrétních předpisech týkajících se podpory výzkumu, experimentálního vývoje a inovací (dále VaVal). Těchto předpisů není mnoho, neboť komplexní úprava přímé podpory se nachází právě v zákoně o podpoře výzkumu a vývoje, který má dva prováděcí předpisy.

3.1 Zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků

Zákon č. 130/2002 Sb. je speciálním předpisem k zákonu č. 218/2000 Sb. a upřesňuje podmínky financování VaVal z veřejných rozpočtů. Za tím účelem stanoví formy podpory (dotace), nástroje (veřejná soutěž a veřejná zakázka), poskytovatele a postavení některých z nich (TA ČR a Grantová agentura ČR), a další související instituty.

Tento zákon stojí na pomezí veřejného a soukromého práva a zákon č. 218/2000 Sb. není jediným obecným zákonem k němu, ale např. i zákon č. 89/2012, občanský zákoník, v platném znění (dále zákon č. 89/2012 Sb.), co se týče smluvních vztahů anebo zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění (dále zákon č. 500/2004 Sb.), co do správních zásad.

Prováděcí předpisy k uvedenému zákonu jsou aktuálně platné dva, avšak historicky měl tento zákon prováděcích předpisů více. V nich se upravovaly detailněji potupy a podmínky pro poskytování účelových a institucionálních podpor.

Tento zákon je podrobněji rozebrán v kapitole 17 a násl.

3.2 Nařízení vlády č. 397/2009 Sb., o informačním systému výzkumu, experimentálního vývoje a inovací

Nařízení vlády č. 397/2009 Sb., o informačním systému výzkumu, experimentálního vývoje a inovací (dále Nařízení vlády č. 397/2009 Sb.) je prováděcím předpisem k zákonu č. 130/2002 Sb., konkrétně k Hlavě VII.

Nařízení vlády č. 397/2009 Sb. podrobněji rozvádí informační povinnosti týkající se poskytování podpor ve VaVal vůči veřejnosti. Nařízení vlády č. 397/2009 stanoví konkrétně procesní postupy poskytovatelů a správce informačního systému VaVal za účelem plnění jeho obsahu. Informační systém je zvláštním nástrojem pro poskytování informací tohoto typu, načež tyto pak nespádají pod působnost zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, v platném znění.

3.3 Nařízení vlády č. 71/2013 Sb., o podmínkách pro ocenění výsledků výzkumu, experimentálního vývoje a inovací

Nařízení vlády č. 71/2013 Sb., o podmínkách pro ocenění výsledků výzkumu, experimentálního vývoje (dále nařízení vlády č. 71/2013 Sb.) a inovací je relativně nový předpis, z roku 2013. Je rovněž velmi krátké a skládá se pouze ze 4 paragrafů. Jeho cílem je ocenit významné přínosy na poli VaVal nebo jeho propagaci či popularizaci. V několika ustanoveních předepisuje kritéria buď pro vládu, která může oceňovat ve výši 1 mil. Kč, anebo pro příslušného poskytovatele, který může oceňovat až do výše nebo v hodnotě do výše 500 tis. Kč.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

3.4 Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, v platném znění (dále zákon č. 586/1992 Sb.), se jako takový věnuje primárně jiným institutům, a to daním z příjmů fyzických a právnických osob. Podpory VaV se však týká část zákona upravující položky odečitatelné od základu daně. Jedná se na rozdíl od zákona č. 130/2002 Sb. o nepřímou podporu v této oblasti. Z hlediska práva veřejné podpory se jedná rovněž o nástroj jejího poskytování a nutno dodat, že zákon o daních z příjmů není zcela bezchybný z pohledu evropského práva⁹.

Relevantní úprava se nachází v ustanoveních § 34 až 34h. Obecné ustanovení je uvedeno v § 34, podle kterého je mimo jiné možné uplatnit odpočet na podporu VaV nebo odpočet na podporu odborného vzdělávání. Další ustanovení pak upřesňují, co se myslí VaV a jak na danou problematiku nahlížet. Do konce roku 2013, tj. před relevantní novelizací, bylo jediným ustanovením upravující odpočty na podporu VaV, avšak následně bylo zkráceno a bylo zavedeno několik dalších ustanovení s touto problematikou.

§ 34a stanovuje výši odpočtu a ať se tak na první pohled nezdá, jedná se o poměrně složité ustanovení. Zásadním je odstavec 1, který zní:

(1) Odpočet na podporu výzkumu a vývoje činí součet

a) 100 % výdajů vynaložených v období na realizaci projektu výzkumu a vývoje zahrnovaných do odpočtu, které nepřevyšují úhrn výdajů vynaložených v rozhodné době na realizaci projektu výzkumu a vývoje zahrnovaných do odpočtu, a

b) 110 % výdajů vynaložených v období na realizaci projektu výzkumu a vývoje zahrnovaných do odpočtu, které převyšují úhrn výdajů vynaložených v rozhodné době na realizaci projektu výzkumu a vývoje zahrnovaných do odpočtu.

V zásadě se zde stanoví určitá bonifikace za případy, kdy jsou vydávány vyšší výdaje na VaV než v předchozím období (označena jako rozhodná doba). Tato bonifikace je novinkou od roku 2014 a do zákona byla zavedena na základě programového prohlášení vlády ze dne 4. srpna 2010.

Pokud tedy daný subjekt v určitém období, které je buď zdaňovacím obdobím, nebo obdobím pro podání daňového přiznání, vynaloží určité náklady převyšující náklady vynaložené ve stejně dlouhém předcházejícím období (rozhodné době), je oprávněn pro účely výpočtu tuto hodnotu rozdělit na hodnotu rovnající se výši nákladů v předchozí rozhodné době (písm. a)) a na zbytek neboli přírůstek (písm. b)). První část pak představuje 100% odpočtu ze základu daně a přírůstek pak dalších 110% odpočtu. Právě těch 110% má za cíl motivovat podniky, aby každý další rok vynakládaly na VaV více než v roce předchozím. Ve skutečnosti dojde k tomu, že daňový subjekt si od základu daně odečte vyšší částku, než reálně vynaložil na VaV.

⁹ Podle článku 5 - Transparentnost podpory nařízení Komise (EU) č. 651/2014 ze dne 17. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem, totiž musí podpora poskytovaná formou daňových zvýhodnění stanovit horní mez, která zajišťuje, že nebude překročena příslušná prahová hodnota v něm uvedená. Zákon č. 586/1992 Sb. sice uvádí výši možných odpočtů, tím však zároveň nezajišťuje zákaz překročení prahové hodnoty, a proto by mělo dojít k jeho novelizaci, aby byl s tímto nařízením v souladu. Z praktického hlediska si však lze stěžít představovat takovou nepřímou podporu ve formě daňového zvýhodnění, která by překročila sama o sobě poměrně vysoko nastavené prahové hodnoty (srov. článek 4 nařízení).

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Příklad 1:

Podnik vynaložil v rozhodné době 10 mil. Kč na VaV. V dalším období vynaložil na VaV 15 mil. Kč. V tomto období tedy částku 15 mil. Kč rozdělí na 10 mil. Kč a 5 mil. Kč. Ze základu daně pak odečte 100% z 10 mil. Kč + 110% z 5 mil. Kč, což dohromady dělá 15,5 mil. Kč.

Příklad 2:

Podnik vynaložil v rozhodné době 10 mil. Kč na výzkum a vývoj. V dalším období vynaložil na výzkum a vývoj 8 mil. Kč. V tomto případě nic nerozděluje, jelikož náklady na výzkum se mu v dalším období snížily a použije se pouze písm. a) stanovující 100%. Ze základu daně odečte pouze 8 mil. Kč.

Příklad 3:

Podnik nevynaložil žádné prostředky na výzkum a vývoj v rozhodné době, avšak v dalším období vynaložil na výzkum a vývoj 10 mil. Kč. V daném případě celá částka převyšuje a použije se naopak pouze písm. b). V daném případě odečte ze základu daně 110% z celé částky, což je 11 mil. Kč.

§ 34b zákona č. 586/1992 Sb. vymezuje, co se myslí náklady na VaV, tj. např. na experimentální, projekční či konstrukční práce aj., přičemž výčet je taxativní. V uvedeném paragrafu je uvedeno i negativní taxativní vymezení, zejména zákaz zahrnování výdajů do odpočtu, které již byly byt jen částečně hrazeny z veřejných prostředků, anebo také náklady na služby. Naopak jsou ale dovoleny služby na smluvní výzkum¹⁰, tj. služby poskytnuté výzkumnými organizacemi podnikům. Smluvní výzkum je opět novinkou od roku 2014 zakotvenou do zákona č. 586/1992 Sb. na základě stejného programového prohlášení vlády z roku 2010.

Povolené výdaje musí být současně ještě výdaji daňovými a musí být pro účely odpočtu evidovány odděleně.

§ 34c zákona č. 586/1992 Sb. vymezuje, co se myslí projektem VaV a odkazuje se přitom na jeho definici v zákoně č. 130/2002 Sb., podobně jako předchozí ustanovení se odkazuje na definici výzkumné organizace. Stejně tak vymezuje formální náležitosti, zejména nutnost schválení poplatníkem daně před zahájením prací s podpisem oprávněné osoby.

§ 34d zákona č. 586/1992 Sb. upravuje zvláštní případy, kdy společníci obchodních společností, kteří ručí svým majetkem, tj. společníci veřejné obchodní společnosti a komplementáři komanditní společnosti, mohou rovněž uplatnit pro sebe odpočet z daňového základu podle poměru, kterým se společník podílí na zisku společnosti.

§ 34e zákona č. 586/1992 Sb. představuje posouzení daňových odpočtů správcem daně na základě žádosti poplatníka, pokud si není jistý, zda některé náklady lze zahrnout do odpočtu na podporu VaV či ne. Ustanovení upravuje především formu takové žádosti a její obsahové náležitosti. Toto posouzení je závazné, a pokud jej správce daně poskytne později, než bylo zapotřebí odevzdat daňové přiznání, lze odpočet uplatnit dodatečně.

¹⁰ Opakem smluvního výzkumu je výzkum kolaborativní, neboli společné řešení např. projektu. Rozdíl mezi smluvním a kolaborativním výzkumem je představován zejména právy k výsledkům, odpovědnostmi, rozvrhem prací apod.

Poslední tři ustanovení §34 zákona č. 586/1992 Sb. se týkají odpočtu v případě speciálních činností, neboli odborné vzdělávání (§ 34f), pořízení majetku na odborné vzdělávání (§34) a vzetí žáka či studenta na praxi (§34h).

Závěrem výkladu k zákonu č. 586/1992 Sb. je vhodné představit významné rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 11. června 2015 (10 Afs 24/2014). Jedná se o průlomový rozsudek, neboť uvádí, že odpočet na podporu VaV mají posuzovat znalci a nikoliv úředníci. V uvedeném případě správce daně nařídil poplatníkovi doplatit cca 4 mil. Kč., jelikož neuznal daňové odpočty ve výši, které poplatník hodlal uplatnit v souvislosti s VaV. Soud nesouhlasil s praxí, kdy ekonomové rozhodují o oborech v oblasti VaV¹¹, kterým nerozumí, a tudíž mají povinnost požádat o posudek znalce v dané problematice. Věcné rozhodnutí ohledně uznatelnosti tohoto odpočtu nepadlo, nicméně kauza se vrací zpět Odvolacímu finančnímu ředitelství k dalšímu řízení. Takto zní výrok soudu:

I. Pouze skutečnost, že daňový subjekt byl všechny zadané projekty schopen realizovat a že byly provedeny za použití stávajících technologií, nestačí bez dalšího k jednoznačnému závěru, že tyto projekty nemohou být posouzeny jako projekty výzkumu a vývoje, za které je možno uplatnit odpočet od základu daně z příjmů dle § 34 odst. 4 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

II. Správce daně zpravidla nedisponuje dostatečnými technickými znalostmi k posouzení důkazních prostředků technické povahy navržených za účelem prokázání přítomnosti ocenitelného prvku novosti a technické nejistoty u přezkoumávaných projektů výzkumu a vývoje. Jsou-li tyto důkazy pro věc relevantní, je povinen ustanovit znalce dle § 95 odst. 1 zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu.

¹¹ V daném případě se jednalo o vývoj plastových dílů pro automobily.

4 Zákon o vysokých školách a zákon o veřejných výzkumných institucích

Tyto dva zákony, tj. zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), v platném znění (dále zákon č. 111/1998 Sb.) a zákon č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, v platném znění (zákon č. 341/2005 Sb.), jsou velmi podobné, jelikož upravují zřízení a fungování typových subjektů, které z hlediska VaV lze zpravidla považovat za výzkumné organizace. Pro účely tohoto materiálu jsou zmíněny některé části podstatné z hlediska financování VaV.

4.1 Význam vysokých škol

Pro vysokou školu je charakteristické úzké sepětí vzdělávací činnosti s činností tvůrčí. Tímto spojením se vysoká škola liší od ostatních vzdělávacích institucí v terciární oblasti. Pojem tvůrčí činnosti se neomezuje pouze na činnost vědeckou ve smyslu badatelského výzkumu. Vzdělávací a tvůrčí činnosti, které si mají vzájemně odpovídat, je nutno chápat jako základní poslání vysoké školy. Vysoké školy se člení na univerzitní a neuniverzitní a dále na veřejné, soukromé a státní.

Z hlediska veřejné podpory mají význam v tom smyslu, že zejména veřejné vysoké školy jsou automaticky považovány za výzkumné organizace, neboť jsou uvedeny v ilustrativním výčtu samotné definice výzkumné organizace. Je však otázkou, zda takto lze na vysoké školy nahlížet, neboť definice výzkumné organizace (zvláště od poloviny roku 2014) se úplně nepotkává se zákonnými povinnostmi vysokých škol.

4.2 Činnost vysokých škol

Vysoké školy, jako nejvyšší článek vzdělávací soustavy, jsou vrcholnými centry vzdělanosti, nezávislého poznání a tvůrčí činnosti a mají klíčovou úlohu ve vědeckém, kulturním, sociálním a ekonomickém rozvoji společnosti tím, že:

- a) uchovávají a rozhojňují dosažené poznání a podle svého typu a zaměření pěstují činnost vědeckou, VaVaI, uměleckou nebo další tvůrčí činnost,
- b) umožňují v souladu s demokratickými principy přístup k vysokoškolskému vzdělání, získání odpovídající profesní kvalifikace a přípravu pro výzkumnou práci a další náročné odborné činnosti,
- c) poskytují další formy vzdělávání a umožňují získávat, rozšiřovat, prohlubovat nebo obnovovat znalosti z různých oblastí poznání a kultury a podílejí se tak na celoživotním vzdělávání,
- d) hrají aktivní roli ve veřejné diskusi o společenských a etických otázkách, při pěstování kulturní rozmanitosti a vzájemného porozumění, při utváření občanské společnosti a přípravě mladých lidí pro život v ní,
- e) přispívají k rozvoji na národní a regionální úrovni a spolupracují s různými stupni státní správy a samosprávy, s podnikovou a kulturní sférou,
- f) rozvíjejí mezinárodní a zvláště evropskou spolupráci jako podstatný rozměr svých činností, podporují společné projekty s obdobnými institucemi v zahraničí, vzájemné uznávání studia a diplomů, výměnu akademických pracovníků a studentů.

4.3 Financování vysokých škol

Vysoké školy nabyly v roce 1998 finanční autonomii. Do té doby působily jako státní rozpočtové organizace ministerstva. Dnes vysoké školy fungují jako samostatné a samosprávné příspěvkové organizace. Z právního hlediska je vysoká škola právnickou osobou. Veřejné vysoké školy hospodaří se svým vlastním majetkem pod dohledem správní rady vysoké školy. Hospodaření veřejné vysoké školy je upraveno v § 18 a násl. a soukromé školy dle § 40 zákona č. 111/1998 Sb. Každá veřejná vysoká škola každoročně sestavuje svůj rozpočet, který nesmí být deficitní.

Dále uvedené formy financování lze považovat za základní, nicméně existují i další (ostatní příjmy), např. příjmy z licencí, smluvní výzkum apod., které z povahy věci spadají do hospodářských aktivit.

a) formy financování VaV na veřejných výzkumných školách

Veřejné vysoké školy na základě zákona č. 111/1998 Sb. zřizují vědeckou radu, která projednává mj. dlouhodobý záměr veřejné vysoké školy. Vědeckou činnost provádí veřejná výzkumná škola např. v rámci výzkumných center nebo grantových soutěží. Na specifický vysokoškolský výzkum uděluje Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy účelovou podporu podle § 3 odst. 2 písm. c) zákona č. 130/2002 Sb. Podmínky pro poskytování příspěvků a dotací jsou obsaženy v Pravidlech pro poskytování příspěvků a dotací veřejným vysokým školám Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy¹².

Ohodnocené výsledky měřené bodovým hodnocením výsledků, podle Metodiky hodnocení výsledků výzkumných organizací a hodnocení výsledků ukončených programů, která byla schválena usnesením vlády č. 475 ze dne 19. června 2013, ve smyslu usnesení vlády č. 250 ze dne 16. dubna 2014 a usnesení vlády č. 605 ze dne 29. června 2015), jsou jedním z ukazatelů kvality veřejné vysoké školy.

Rozdělování veřejných prostředků veřejným vysokým školám se řídí zákonem č. 111/1998 Sb., zákonem č. 218/2000 Sb. a zákonem č. 130/2002 Sb. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy kontroluje hospodaření veřejných vysokých škol dle zákona č. 218/2000 Sb. a zákona č. 320/2001 Sb.

b) fond účelově určených prostředků

Podle § 26 zákona č. 341/2005 Sb. a § 18 zákona č. 111/1998 Sb. mohou veřejné výzkumné instituce a veřejné vysoké školy převádět do fondu účelově určených prostředků mj. prostředky účelové a institucionální podpory z veřejných prostředků na VaV, které nemohly být efektivně použity v rozpočtovém roce, ve kterém byly poskytnuty, a to do výše 5 % objemu těchto prostředků poskytnutých na projekt VaV nebo výzkumný záměr v daném kalendářním roce. Převod musí veřejné výzkumné instituce nebo veřejné vysoké školy podle uvedených zákonů písemně oznámit jejich poskytovateli a převedené prostředky mohou být použity pouze k účelu, ke kterému byly poskytnuty.

c) formy financování soukromých vysokých škol

Financování je upraveno v § 40 zákona č. 111/1998 Sb., z něhož je patrné, že kromě soukromých vysokých škol, které jsou obecně prospěšnými společnostmi, jsou ostatní povinny si své financování zajistit samy. Jejich činností je totiž vytváření zisku a jsou tak z pohledu práva veřejné podpory typickými podniky. Samozřejmě je možné jim poskytovat podporu jako podnikům a dokonce výše uvedené ustanovení se odkazuje na zákon č. 130/2002 Sb., pokud se jedná o financování VaV.

¹² <http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/pravidla-pro-poskytovani-prispevku-a-dotaci-verejnym-vysokym-1>

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

d) Státní vysoké školy

Pro úplnost jsou rovněž uvedeny státní vysoké školy, které jsou organizačními jednotkami ministerstev, tudíž na rozdíl od ostatních vysokých škol nemají právní subjektivitu. V současnosti jsou v České republice pouze 2, a to Univerzita obrany v Brně, která je organizační jednotkou Ministerstva obrany, a Policejní akademie České republiky v Praze, která je organizační jednotkou Ministerstva vnitra. Financování následně probíhá ze státního rozpočtu, a to prostřednictvím kapitol těchto ministerstev. Jejich úprava je včetně financování upravena v § 94 a 95 zákona č. 111/1998 Sb., přičemž z hlediska VaV je zásadní § 95 odst. 5 zohledňující povahu obou typů státních vysokých škol, když přikazuje při zveřejňování výsledků VaV zohlednit ochranu státního a služebního tajemství.

4.4 Význam veřejných výzkumných institucí

Na rozdíl o vysokých škol jsou tyto subjekty zakládány cíleně na realizaci výzkumu a mají tak k němu ještě o něco blíže. Rovněž mají blíže k definici výzkumné organizace, přičemž se rovněž automaticky za výzkumné organizace považují. Zákon č. 341/2005 Sb. totiž vymezuje v § 2 veřejnou výzkumnou instituci jako typ právnické osoby, stanovuje předmět její hlavní činnosti, kterým je výzkum včetně zajišťování jeho infrastruktury.

Její historický význam pak spočívá v tom, že nabytím účinnosti zákona č. 341/2005 Sb. se stala vhodnou právní formou pro transformaci některých tehdejších resortních výzkumných ústavů, které v té době měly formu státních rozpočtových nebo příspěvkových organizací a ústavů Akademie věd ČR. Stejně tak vyvstala potřeba nahradit tzv. výzkumné ústavy, které byly organizačními složkami státu, jinými organizacemi se samostatnou právní subjektivitou včetně vlastního majetku se stanovením podmínek pro nakládání s tímto majetkem.

4.5 Činnost veřejných výzkumných institucí

Činnost vlastně vyplývá z jejich významu uvedeného výše, tj. realizovat výzkum, nikoliv však vývoj. Zákon stanoví, že výzkum musí být realizován v souladu s pravidly veřejné podpory, avšak na konkrétní pravidla se neodkazuje, nicméně se tím myslí jednak zákon č. 215/2004 Sb., Sdělení Komise - Rámec pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací¹³ a Nařízení Komise (EU) č. 651/2014¹⁴.

Informace o výsledcích výzkumné činnosti veřejné výzkumné instituce musí rovněž být veřejně dostupné v informačním systému výzkumu, vývoje a inovací a ve výroční zprávě o činnosti a hospodaření veřejné výzkumné instituce. Výroční zprávy se mají uveřejňovat s možností dálkového přístupu, tj. nejlépe na jejich webových stránkách. Výjimkou jsou výsledky, u nichž je zveřejnění omezeno nebo zakázáno jinými právními předpisy (např. utajované skutečnosti). Zveřejňování je nezbytné a v souladu se zásadou transparentnosti, jelikož tyto skutečnosti jsou podstatné při posuzování oprávněnosti poskytování veřejné podpory tzv. veřejnoprávními subjekty.

¹³ Rámec pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací 2014/C 198/01 ze dne 27. 6. 2014.

¹⁴ Nařízení Komise (EU) č. 651/2014 ze dne 17. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem.

4.6 Financování veřejných výzkumných institucí

Z právního hlediska je veřejná výzkumná instituce právnickou osobou. Zřizovatel vloží do veřejné výzkumné instituce na základě zřizovací listiny (ale taktéž i po jejím vzniku) majetek potřebný k zajištění účelu, pro který je veřejná výzkumná instituce zřizována. O nakládání s majetkem veřejné výzkumné instituce rozhodují orgány veřejné výzkumné instituce pod dohledem dozorčí rady. Hospodaření veřejných výzkumných institucí je upraveno v § 21 a následující zákona č. 341/2005 Sb. Každá veřejná výzkumná instituce každoročně sestavuje vyrovnaný rozpočet.

Veřejná výzkumná instituce je povinna majetek využívat k realizaci hlavní činnosti. Veřejná výzkumná instituce může kromě své hlavní činnosti provádět i činnosti, které nejsou výzkumem nebo jeho infrastrukturou, kde další činností je činnost prováděná na základě požadavků příslušných organizačních složek státu nebo územních samosprávných celků ve veřejném zájmu a podporovaná z veřejných prostředků podle zákona č. 130/2002 Sb. a rovněž jinou činností je činnost hospodářská prováděná za účelem dosažení zisku. Takové činnosti však může veřejná výzkumná instituce provádět pouze za podmínek stanovených v § 21 odst. 3 zákona č. 341/2005 Sb.

K fondu účelově určených prostředků viz výše bod 4.3.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

5 Související předpisy

Další blok předpisů vymezuje ty, které s podporou VaV přímo souvisejí, avšak VaV je buď u nich řešen z jiného pohledu než z pohledu podpory, anebo k podpoře dochází pomocí jiných nástrojů, popř. pomocí jiných kategorií podpory. V zásadě se jedná o předpisy, které jsou pro VaV zásadní a zákon č. 130/2002 Sb. si jimi často pomáhá.

5.1 Zákon č. 47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání

Z názvu zákona č. 47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání a o změně zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále zákon č. 47/2002 Sb.), již na první pohled vyplývá, že se jedná o jinou kategorii podpory a podle nařízení Komise (EU) č. 651/2014¹⁵ odpovídá oddílům 2 a 3. Nicméně i v oddíle 4, který se týká podpory VaV, jsou uvedeny některé adresné oblasti, které jsou určeny MSP, konkrétně podpora na inovace. Z toho důvodu je podpora těchto dvou kategorií velmi úzce spojena.

V § 3 zákona č. 47/2002 Sb. se vymezují oblasti podpory a podpora na projekty VaV, jejichž výsledky malí a střední podnikatelé využívají, je zde ve výčtu zahrnuta rovněž. Jinak je tento zákon, oproti zákonu č. 130/2002 Sb., kratší a jednodušší. Např. obdoba veřejné soutěže je zde uvedena fragmentárně. Na druhou stranu umožňuje více forem podpory a nikoliv pouze dotace, jak jsou známy pro VaV, tj. záruky, úvěry, návratné finanční výpomoci, dotace a finanční příspěvky.

5.2 Zákon č. 283/1992 Sb., o Akademii věd České republiky

Zákon č. 283/1992 Sb., o Akademii věd České republiky, v platném znění (dále zákon č. 283/1992 Sb.) je opět zákonem upravujícím organizační zřízení, avšak na rozdíl od předchozích dvou, jediné instituce, která je zároveň jedním z poskytovatelů institucionální podpory na VaV. Jako poskytovatel se nachází rovněž v taxativním výčtu § 14 zákona č. 218/2000 Sb.

Samotný zákon č. 283/1992 Sb. však přiznává i další působnost, a to uzavírání smluv s cizími organizacemi v oblasti vědecké činnosti a vývoje technologií, a dále provádění výzkumu prostřednictvím zřizování pracovišť se statutem veřejné výzkumné instituce.

V § 4 až § 11 zákona č. 283/1992 Sb. je vymezena organizační struktura a působnosti, tj. Sněm jako nejvyšší orgán, Rada jako výkonný orgán, Předsednictvo jako výkonný orgán Rady, Předsedu jako statutární orgán a Vědeckou radu jako poradní orgán.

Akademie věd ČR má zákonné zmocnění (srov. § 3) zřizovat jménem České republiky pracoviště s právní formou veřejné výzkumné instituce.

5.3 Zákon č. 227/2006 Sb., o výzkumu na lidských embryonálních kmenových buňkách a souvisejících činnostech a o změně některých souvisejících zákonů

Zákon č. 227/2006 Sb., o výzkumu na lidských embryonálních kmenových buňkách a souvisejících činnostech a o změně některých souvisejících zákonů, v platném znění (zákon č. 227/2006 Sb.) je

¹⁵ Nařízení Komise (EU) č. 651/2014 ze dne 17. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

zvláštním právním předpisem ohledně výzkumu co do možnosti vůbec takovou činnost provádět. Jeho předmětem tedy není podpora jako taková.

Výzkum na těchto buňkách je považován za velmi citlivou oblast a potřeba uzákonit určitá pravidla vycházela jednak z praxe jiných členských států stejně jako z Národní politiky výzkumu a vývoje České republiky na léta 2004 – 2008 (schválena usnesením vlády č. 5 ze dne 7. ledna 2004). Do té doby se praxe v této oblasti řídila Úmluvou o lidských právech a biomedicíně a jejím Dodatkovým protokolem o zákazu klonování lidských bytostí.

Subjekty provádějící činnosti v zákoně č. 227/2006 Sb. uvedené tak mohou činit pouze na základě povolení Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, kdy zákon předepisuje postup pro předložení žádosti a vydání povolení k výzkumu na lidských embryonálních kmenových buňkách. K žádosti vypracovává pro Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy odborné stanovisko Rada pro výzkum, vývoj a inovace, případně Ministerstvo zdravotnictví v oblasti léčebných postupů.

V § 3 zákona č. 227/2006 Sb. jsou následně stanoveny další přísné podmínky, např. požadavky na pracoviště, původ buněk, ochrana před odcizením apod. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy vede rovněž registr linií buněk, disponuje i bez ohlášení oprávněním ke kontrole pracoviště, které daný výzkum provádí, a ukládá a vybírá pokuty za správní delikty s tím spojené.

5.4 Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách

Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, v platném znění (dále zákon č. 137/2006 Sb.), se na první pohled týká jiných institutů, tedy podmínek výběru dodavatelů služeb, zboží nebo stavebních prací. Ve spojitosti se zákonem č. 130/2002 Sb. však bývá často skloňován, a to z následujících důvodů:

- a) Zákon č. 137/2006 Sb. se na něj na dvou místech odkazuje:
 - i. Jako nástroj pro poskytnutí podpory neboli veřejná zakázka ve VaV. V Technologické agentuře ČR se jedná např. o program Beta.
 - ii. Jako povinnost příjemců postupovat podle zákona č. 137/2006 Sb., pokud nestanovili nákup služeb a investic již v návrhu projektu (srovnatelné s § 8 odst. 5 zákona č. 130/2002 Sb.). Toto ustanovení je trochu problematické, neboť je v rozporu s evropskými zadávacími směrnici¹⁶ a navíc nevhodně zasahuje do definice dotovaného zadavatele dle zákona č. 137/2006 Sb.
- b) Veřejná soutěž dle zákona č. 130/2002 Sb. se velmi podobá průběhu veřejné zakázky, nicméně je mnohem stručnější, a proto se často volí analogie při posuzování některých aspektů veřejné soutěže.
- c) Zákon č. 137/2006 Sb. obsahuje několik výjimek z jeho aplikace, přičemž jedna z nich je vymezena pro služby ve výzkumu a vývoji (srov. § 18 odst. 1 písm. c). Společně s definicí VaVaI vyvolává řadu otázek ohledně konkrétní aplikace této výjimky.

¹⁶ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/24/EU ze dne 26. února 2014 o zadávání veřejných zakázek a o zrušení směrnice 2004/18/ES a Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/25/EU ze dne 26. února 2014 o zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb a o zrušení směrnice 2004/17/ES.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

6 Další nepřímo související předpisy

Předpisů, které je třeba v souvislosti s podporou VaV dodržovat, je mnoho, nicméně v této části jsou uvedeny alespoň některé nejdůležitější. Jejich primární účel již je zcela jiný, než podporovat VaV anebo jej jakkoliv jinak upravovat. Přesto však se s nimi poskytovatelé i příjemci často setkávají a jejich aplikace je nezbytná.

6.1 Podpůrné předpisy

Podpůrné předpisy jsou myšleny pro zákon č. 130/2002 Sb., který se odkazuje na některé předpisy a na jejich úpravu jako na podpůrný institut. Znamená to, že to co není uvedeno v tomto zákoně, se doplní se zákona podpůrného, který má zpravidla úpravu na obecnější úrovni.

Podpůrným předpisem je i zákon č. 218/2000 Sb. uvedený výše, podle něhož se např. do podmínek veřejné soutěže doplní požadavek na předkládání vlastnických struktur, které naopak zákon č. 130/2002 Sb. neobsahuje. Jiný případ je např. realizace projektu, která v zákoně č. 130/2002 Sb. téměř není upravena, avšak zákon č. 218/2000 Sb. alespoň částečně upravuje možnost změn v průběhu řešení.

Typickým podpůrným předpisem je zákon č. 89/2012 Sb. Zákon č. 130/2002 Sb. se na něj na několika místech odkazuje slovy: „Nestanoví-i tento zákon jinak, použijí se ustanovení obchodního zákoníku.“ Zákon č. 130/2002 Sb. se ještě odvolává na zákon č. 89/2012 Sb., jelikož od doby platnosti zákona č. 89/2012 Sb. doposud nebyl novelizován. Je však zřejmé, že odkaz se nyní posouvá do zákona č. 89/2012 Sb. automaticky. Případy odkazů:

- a) § 9 – smlouva o poskytnutí podpory. Zákon č. 130/2002 Sb. stanoví její náležitosti, nicméně uvádí, že podpůrně se řídí obchodním (zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, - zrušen k 1.lednu 2014, dále zákon č. 513/1991 Sb.) resp. občanským zákoníkem (zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v platném znění, dále zákon č. 89/2012 Sb.). Toto ustanovení způsobuje interpretační rozkol, kam vlastně tato podstatná smlouva patří, zda do soukromého či veřejného práva. Nutno uvést, že se nachází na pomezí obou systémů, neboť svou povahou se jedná o smlouvu veřejnoprávní, avšak odkaz na zákon č. 89/2012 Sb. tuto koncepci poněkud ohýbá.
- b) § 11 - smlouva o využití výsledků – stejný případ jako předchozí smluvní typ.
- c) § 17 - veřejná soutěž ve VaVaI. V době platnosti zákona č. 513/1991 Sb. se řídila obchodní veřejnou soutěží (srov. tehdejší § 281 až 288). V současnosti se již použije veřejná soutěž o nejhodnější nabídku podle § 1772 až 1779 zákona č. 89/2012 Sb. Z praktického hlediska tento odkaz nemá moc velký význam, jelikož úprava veřejné obchodní soutěže a stejně tak soutěže o nejhodnější nabídku je ještě stručnější než soutěž ve VaVaI a v zásadě si tak zákon č. 130/2002 Sb. upravuje téměř vše sám.

Zákon č. 130/2002 Sb. obsahuje, resp. jen zmiňuje, ještě jeden smluvní typ, a to smlouvu o účasti na řešení projektu. Zde sice odkaz na zákon č. 89/2012 Sb. chybí, nicméně je zřejmé, že tato smlouva bude stejně tak občanskoprávního charakteru.

Dalším podpůrným předpisem je zákon č. 500/2004 Sb., který do systému VaVaI zasahuje z pozice veřejnoprávní. Na rozdíl od zákona č. 513/1991 Sb. je v zákoně č. 130/2002 Sb. zmíněn pouze negativně v § 21 a 22, kdy se uvádí, že na rozhodování o výsledcích veřejných soutěží se nevztahuje

zákon č. 500/2004 Sb. Jinak se zákon č. 500/2004 Sb. v zákoně č. 130/2002 Sb. neuvádí, a na první pohled by se mohlo jevit, že tento stav popírá výše uvedené.

Přesto ale zákon č. 130/2002 Sb. spadá systémově do správního práva a tím podléhá zásadám pro správní právo vlastním. Nositelem těchto zásad je právě § 2 až 8 zákona č. 500/2004 Sb. Neboli, explicitní vyjmutí zákona č. 500/2004 Sb. na postupy poskytovatele ve veřejné soutěži ještě neznamena automatické neaplikování zákona č. 500/2004 Sb. poskytovateli podpor, kteří jakožto správní orgány jsou povinni postupovat podle určitých zásad (předvídatelnost, rovný přístup apod.).

6.2 Předpisy duševního vlastnictví

Problematika ochrany duševního vlastnictví je sama o sobě velmi široká a je součástí modulu Ochrana duševního vlastnictví. Z hlediska právního rámce VaVa lze jejich význam rozdělit na dva velké okruhy či témata:

- a) Úprava vnesených práv do řešení projektů. Při spolupráci několika subjektů na řešení projektu je běžné, že tito vnášejí svá know-how a další práva ochrany duševního vlastnictví a je nezbytné, aby si smluvně upravili vzájemné poměry. Z hlediska podpory VaV slouží jako nástroj k úpravě smlouva o účasti na řešení projektu.
- b) Úprava výsledků projektu. Zákon č. 130/2002 Sb. sice počítá s variantou vytvoření výsledku, jež nepodléhá ochraně některého z předpisu ochrany duševního vlastnictví, avšak prakticky si lze takový výsledek stěží představit a obecně se má za to, že každý výsledek je zároveň nositelem ochrany duševního vlastnictví. Typové výsledky jsou členěny v Metodice hodnocení výsledků výzkumných organizací a hodnocení výsledků ukončených programů (platná pro léta 2013 až 2016)¹⁷ a v některých případech odpovídají typu ochrany duševního vlastnictví (např. patenty, užité vzory).

Předpisy duševního vlastnictví jsou pak např.:

- a) zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích, ve znění pozdějších předpisů,
- b) zákon č. 478/1992 Sb., o užitných vzorech, v platném znění,
- c) zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), v platném znění,
- d) zákon č. 529/1991 Sb., o ochraně topografií polovodičových výrobků, v platném znění,
- e) zákon č. 408/2000 Sb., o ochraně práv k odrůdám rostlin a o změně zákona č. 92/1996 Sb., o odrůdách, osivu a sadbě pěstovaných rostlin, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o ochraně práv k odrůdám), v platném znění,
- f) zákon č. 206/2000 Sb., o ochraně biotechnologických vynálezů a o změně zákona č. 132/1989 Sb., o ochraně práv k novým odrůdám rostlin a plemenům zvířat, ve znění zákona č. 93/1996 Sb., v platném znění, a další

¹⁷ Dokument připravovaný Radou pro výzkum, vývoj a inovace a schvalovaný vládou. Poslední verze schválena usnesením vlády č. 475 ze dne 19. června 2013, ve znění usnesení vlády č. 250 ze dne 16. dubna 2014 a usnesení vlády č. 605 ze dne 29. července 2015.

6.3 Kvalifikační zákony

Označení „kvalifikační“ je čistě výukové, jelikož tyto zákony jinak nemají nic společného, co by je mohlo řadit do určité skupiny a odlišovat od ostatních. Zákon č. 130/2002 Sb. podobně jako zákon č. 137/2006 Sb. se na ně odkazuje, pokud uchazeč měl podle nich něco plnit anebo naopak neplnit. Kvalifikační zákony, na které se zákon č. 137/2006 Sb. odkazuje, jsou následující:

- a) Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), v platném znění. Požadavek na kvalifikaci je, aby uchazeč nebyl v insolvenční. Toto se poslední dobou jeví jako nejvíce problematické ustanovení, neboť výklady se spíše kloní k tomu, že stačí zahájení insolvenčního řízení a nikoliv až rozhodnutí soudu, což dává prostor k šikanózním podáváním insolvenčních návrhů na konkurenci.
- b) Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, v platném znění. Zápisem v rejstříku se dokládá existence některých zapisovaných uchazečů a jejich oprávnění k činnosti (pokud nepotřebují oprávnění speciální – srov. dále). Je to především obchodní rejstřík, rejstřík spolků, ústavů apod. Systém prozatím nefunguje ideálně a poskytovatelé výpisy nadále vyžadují po uchazečích místo toho, aby jim do nich byl zřízen stálý přístup v rámci fungování dobré správy.
- c) Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, v platném znění. Vyžaduje se rovněž, aby uchazeč byl bezúhonný. Bezúhonnost si různé zákony vykládají jinak a zákon č. 130/2002 Sb. za bezúhonnost považuje, pokud uchazeč nebyl pravomocně odsouzen pro trestný čin, jehož skutková podstata souvisí s předmětem podnikání uchazeče, nebo pro trestný čin hospodářský nebo trestný čin proti majetku. Pokud byl tedy někdo odsouzen za řízení motorového vozidla pod vlivem návykové látky, na kvalifikaci to nemá vliv, ledaže by byl řidičem z povolání. Pokud ale jiný zákon požaduje alespoň stejné požadavky, daný uchazeč bezúhonnost dokládat nemusí. Prakticky toto pokrývá pouze ředitele veřejné výzkumné instituce, jelikož zákon č. 341/2005 Sb. požaduje stejný rozsah. Na druhou stranu toto nepokrývá rektora vysoké školy, jelikož č. 111/1998 Sb. bezúhonnost nepožaduje.
- d) Zákon č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů, v platném znění, souvisí z výše uvedeným. V rámci řízení o poskytnutí podpory je samozřejmě nutné prokázat bezúhonnost, a to právě výpisy. V tomto případě však podle zákona č. 130/2002 Sb. mají poskytovatelé ve fázi před podpisem smlouvy s příjemcem nahlížet do rejstříku sami a nikoliv příjemce zatěžovat.
- e) Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, v platném znění. Podle tohoto zákona se pouze posuzuje existence či neexistence pracovněprávního vztahu příjemce jako fyzické osoby. Kvalifikaci nesplňuje ten příjemce, který je zaměstnancem, popř. je v jiném obdobném poměru k administrátorovi veřejné soutěže. Administrátor veřejné soutěže v případě potřeby pomáhá poskytovateli s administrací, podobně jako často různé poradenské a advokátní společnosti pomáhají s administrací veřejných zakázek.
- f) Zákon č. 89/2012 Sb. V daném případě jsou relevantní ustanovení týkající se likvidace právnické osoby. Zákon č. 130/2002 Sb. rovněž zakazuje účast v soutěži subjektům v likvidaci.
- g) Předpisy týkající se vztahu ke státnímu rozpočtu nebo rozpočtu územního samosprávného celku, státu, státnímu fondu, zdravotní pojišťovně nebo k České správě sociálního zabezpečení s tím, že uchazeč musí mít vypořádané závazky vůči těmto subjektům a orgánům.
- h) Předpisy s příslušným povolením k činnosti. Těchto předpisů jsou desítky, přičemž zákon demonstrativně uvádí zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, v platném znění, a zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), v platném znění.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Pokud příjemce hodlá provozovat činnost, na kterou je dle příslušného zákona povolení, musí ho mít a poskytovateli předložit. Takovými činnostmi jsou např. pokusy na zvířatech, nakládání s jaderným odpadem, nebezpečným odpadem, se zbraněmi, výzkum na Antarktidě, výzkum na lidských embryonálních kmenových buňkách a další.

6.4 Informační zákony

Tyto předpisy vychází z toho, že návrhy projektů a další doprovodné dokumenty obsahují mnoho informací, které podléhají určitým zákonným režimům, popř. se jedná o informace shromažďované příjemcem a předkládané na vyzvání kontrole. Mezi tyto zákony patří:

- a) Samotný zákon č. 130/2002 Sb., který nejen že upravuje informační systém informační systém VaVal, ale i stanovuje povinnost informovat uchazeče o výsledcích hodnocení.
- b) Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, v platném znění a o změně některých zákonů. Poskytovatel při shromažďování návrhů projektů je zpracovatelem údajů podle tohoto zákona a musí podle toho s nimi nakládat a zajistit jim náležitou ochranu.
- c) Zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, v platném znění. Zákon o podpoře výzkumu a vývoje počítá i s variantou že během hodnocení či řešení projektu mohou vzniknout utajované informace. Zmiňuje však explicitně pouze výjimku z povinnosti zveřejnit zadávací podmínky, pokud by mohlo dojít k ohrožení ochrany utajovaných informací či obrany státu. Jiným příkladem je ale druh výsledku podle Metodiky Rady vlády pro výzkum, vývoj a inovace, jejíž jeden z definičních znaků je právě obsažení utajované informace. Nutno dodat, že utajovaná informace se nestane utajovanou pouze na základě toho, že ji někdo takto prohlásí, ale že naplňuje materiální i formální znaky podle tohoto zákona.
- d) Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, v platném znění, zajišťuje zásadu transparentnosti státní správy a výjimkou nejsou ani poskytovatelé. Na druhou stranu tento zákon se zde aplikuje velmi omezeně, jelikož zákon č. 130/2002 Sb. má vlastní mechanismy informování široké veřejnosti a navíc explicitně uvádí, že údaje související s předkládáním a řešením projektů nejsou podle tohoto zákona veřejně přístupné.
- e) Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, v platném znění, sice není informačním zákonem sám o sobě, avšak příjemce má podle tohoto zákona postupovat a náklady na každý projekt zvlášť vést odděleně. Z hlediska kontroly čerpání veřejných prostředků oddělené účtování zajišťuje přehlednost a správnou informovanost poskytovatele.

7 Předpisy nelegislativní povahy

Veškeré doposud uváděné předpisy byly především zákony, popř. jejich prováděcí předpisy neboli předpisy obecně závazné. Z hlediska VaV však vznikají i další předpisy s větší či menší mírou závaznosti anebo na úrovni usnesení vlády, tj. předpisy závazné dovnitř státní správy. Jedná se tak o různé strategie, metodiky, programová prohlášení a další. Níže jsou pro ilustraci uvedeny dva významné předpisy.

7.1 Metodika hodnocení výsledků výzkumných organizací a hodnocení výsledků ukončených programů

Tato metodika je připravována Radou pro výzkum, vývoj a inovace na základě zmocnění v § 35 zákona č. 130/2002 Sb. a předkládána vládě ke schválení. Poslední metodika je vydána pro léta 2013 až 2016 a bude se brzy očekávat další verze.

Již výše bylo uvedeno, že metodika obsahuje určitou klasifikaci výsledků. Tyto výsledky pak mají přiděleny body a na základě dosažených výsledků se podle počtu bodů provádí hodnocení. Hodnocení výzkumných organizací se realizuje za účelem poskytování institucionální podpory. Hlavní částí metodiky je však samotný postup hodnocení obsahující statické části (obecná pravidla) a procesní části (konkrétní postupy), přičemž klasifikace výsledků je pak uvedena v příloze 2. Příloh je celkem 10 vymežujících např. výši přidělovaných bodů, výčet ukončených programů, harmonogramy apod.

7.2 Národní politika výzkumu, vývoje a inovací

Národní politika výzkumu, vývoje a inovací ČR na léta 2009 až 2015¹⁸ byla schválena v roce 2009 usnesením vlády, přičemž v roce 2013 byla schválena Aktualizace Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací České republiky na léta 2009 až 2015 s výhledem do roku 2020¹⁹, která nahradila Národní politiku výzkumu, vývoje a inovací ČR na léta 2009 až 2015. Stejně jako metodika dle předchozího bodu, i její příprava je zajišťována Rada pro výzkum, vývoj a inovace.

Její existence opět vychází ze zákona č. 130/2002 Sb., konkrétně z § 5. V § 2 zákona č. 130/2002 Sb. je definována jako „dokument schvalovaný vládou obsahující základní cíle podpory, její věcné zaměření, předpoklad vývoje výdajů na výzkum, vývoj a inovace ze státního rozpočtu, z prostředků Evropské unie a ze soukromých zdrojů, priority aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací na období 4 až 6 let a opatření k jejich realizaci.“

Tento dokument tedy např. určuje podobu programů realizovaných poskytovateli, zejména jejich rozpočtovou složku. Dodržování politiky a posuzování návrhu programu, zda je v jejím souladu, provádí Rada pro výzkum, vývoj a inovace.

¹⁸ Schválena usnesením vlády č. 729 ze dne 8. června 2009. Dne 27. listopadu 2015 schválila Rada pro výzkum, vývoj a inovace novou Národní politiku výzkumu, vývoje a inovací ČR na léta 2016 - 2020, která bude následně předložena vládě k projednání.

¹⁹ Schválena usnesením vlády č. 294 ze dne 24. dubna 2013.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

8 Definice veřejné podpory (tzv. „ZVON“)

Předmětem této části je veřejná podpora neboli „state aid“, a to zejména v případě, kdy směřuje do aktivit VaVaI. Veřejná podpora je v první řadě upravena předpisy EU a obecná úprava je vymezena v článku 107 a následujících SFEU, jenž je de facto generální klauzulí veřejné podpory.

Veřejná podpora je obecně zakázána, nicméně z tohoto zákazu se stanoví určité výjimky, za kterých lze v určitých oblastech veřejnou podporu aplikovat. Jednou z těchto oblastí je mimo jiné i VaVaI. Tyto výjimky buď mohou být udělovány samotnou EK anebo jsou upraveny především akty sekundárního práva EU, a to zejména formou nařízení. Právo veřejné podpory je rovněž prokládáno řadou dokumentů nelegislativní povahy, např. sdělení, rámce apod. Pro oblast VaV jsou zásadní nařízení Komise (ES) č. 800/2008 ze dne 6. srpna 2008, kterým se v souladu s články 87 a 88 Smlouvy o ES prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné se společným trhem (obecné nařízení o blokových výjimkách - dále Původní nařízení), které bylo nahrazeno nařízením Komise (EU) č. 651/2014 ze dne 17. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem (dále jen Nové nařízení - společně také jako Nařízení). Spolu s dalším významným předpisem pro tuto oblast Rámcem Společenství pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací (2006/C 323/01 - dále Původní rámec), který byl nahrazen Sdělením Komise - Rámcem pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací (2014/C 198/01 - dále jen Nový rámec), (společně také jako Rámec), tvoří základní dvojici evropských předpisů, jejichž znalost je nezbytná pro každého poskytovatele veřejné podpory na poli VaVaI, byť Rámec se na první pohled z hlediska své formy jako obecně závazný právní předpis nejeví. Další předpisy veřejné podpory upravující jiné kategorie budou zmíněny z důvodu vzájemné provázanosti veškerých pravidel veřejné podpory. Veřejná podpora je částečně upravena i na národní úrovni (srov. Právní rámec VaV v ČR).

Smysl článku 107 SFEU, ze kterého vychází definice veřejné podpory, lze spatřovat přímo v jednom ze základních pilířů EU, kterým je evropský trh. Je již všeobecně známo, že ochrana evropského tržního prostředí je velmi úzkostlivě vyžadována, což je patrné jak z její legislativy, tak i z bohaté judikatury evropských soudů. Hospodářská soutěž je tedy velmi formálně svázána a požaduje se od jednotlivých členských států, aby do svých národních legislativ implementovaly řadu jejích pravidel. Pravidla hospodářské soutěže se dělí do řady odvětví, např. kartelové právo, veřejné zakázky, nebo i pravidla veřejné podpory. V posledním zmíněném příkladu se jedná o případ, kdy pravidla hospodářské soutěže mají za cíl zabránit narušování trhu ze strany státu. Definice zní:

Podpory poskytované v jakékoli formě státem nebo ze státních prostředků, které narušují nebo mohou narušit hospodářskou soutěž tím, že zvýhodňují určité podniky nebo určitá odvětví výroby, jsou, pokud ovlivňují obchod mezi členskými státy, neslučitelné s vnitřním trhem, nestanoví-li Smlouvy jinak.

Z této definice vyplývají čtyři kumulativní podmínky, které musí být splněny, aby se jednalo o veřejnou podporu. V praxi, např. na seminářích k veřejné podpoře, se lze setkat s mnemotechnickou pomůckou, jak si tyto čtyři podmínky zapamatovat, tzv. „ZVON“.

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Jedná se o:

- Zvýhodnění podniku,
- Veřejný zdroj,
- Ovlivnění obchodu mezi členskými státy a
- Narušení hospodářské soutěže.

Pokud není naplněn alespoň jeden z těchto definičních znaků, o veřejnou podporu se nejedná.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

9 1. otázka – jedná se o veřejnou podporu?

Závěrečná věta v předchozí části vlastně na tuto otázku odpovídá. O veřejnou podporu se nejedná, pokud nebude naplněn alespoň jeden ze čtyř definičních znaků uvedený ve ZVONu. Praxe však ukazuje, že se v řadě případů jedná o nesmírně složitá posuzování a hranice může být velmi nejasná. V této podkapitole se blíže přibližuje, jak takovou hranici určit.

9.1 Naplnění definičních znaků

Prvním znakem je zvýhodnění podniku či odvětví. Ohledně odvětví nejspíš nevzniká interpretační problém, z hlediska podniku je však situace složitější. V rámci práva veřejné podpory tento pojem není používán z hlediska národní terminologie, nýbrž evropské. Podnikem v tomto smyslu není věc hromadná, tedy objekt práva, tak jak bylo stanoveno v § 5 nyní již zrušeného zákona č. 513/1991 Sb., ale přímo subjekt práva. Rekodifikací soukromého práva v čele se zákonem č. 89/2012 Sb. však došlo k opuštění tohoto pojmu, a to zejména s odkazem na definici podniku používanou evropským právem. Tento pojem je v českém právu nahrazen pojmem „obchodní závod“ či pouze legislativní zkratkou „závod“, jehož definici uvádí § 502 zákona č. 89/2012 Sb. Definice podniku, použitelná pro právo veřejné podpory, se nachází v Nařízení, konkrétně v jeho příloze č. 1 Nového nařízení. Podle ní se podnikem rozumí:

každý subjekt vykonávající hospodářskou činnost, bez ohledu na jeho právní formu. K těmto subjektům patří zejména osoby samostatně výdělečně činné a rodinné podniky vykonávající řemeslné či jiné činnosti a obchodní společnosti nebo sdružení, která běžně vykonávají hospodářskou činnost.

Tato definice, která je českým překladem, není zcela přesná, jelikož uvádí, že se jedná o subjekt. Anglická verze však obsahuje pojem „entity“, což by správně mělo být přeloženo jako entita. Entita je pak pojem obecnější a zahrnuje jak subjekt práva, tak i jeho části (organizační složky), popř. sdružení právnických osob bez právní subjektivity. Není proto podstatné, zda daná entita je subjektem práva či ne, popř. jakou má právní formu. Vždy záleží právě na charakteru činnosti, kterou musí být určitá ekonomická či hospodářská činnost. Touto činností se však nemyslí přímé vytváření zisku, nýbrž jakákoliv činnost, která spočívá v přímé či nepřímé možnosti vytvářet konkurenční prostředí. Není přitom relevantní, zda dochází či nedochází ke stejnému poskytování zboží nebo služeb, nýbrž možnost ovlivnění koncového uživatele. Podniky jsou tak jednak entity vytvářející zisk, ale i entity, které nejsou zřízeny za účelem jeho dosahování.²⁰ Mohou jimi tak být za určitých okolností galerie, divadla, muzea (pokud konkurují volnočasovým aktivitám a ovlivňují koncového uživatele), vysoké školy (pokud poskytují smluvní výzkum), města a kraje (pronájem hřišť) apod.

Zvýhodnění podniku tak ve smyslu rozboru jeho definice může nastat u jakéhokoliv subjektu či jiné entity. Lze tedy stanovit, že veřejná podpora bude v případě tohoto definičního znaku posuzována z hlediska toho, na jakou aktivitu byla poskytnuta, a zároveň nebude podstatné, jakou povahu má samotný příjemce z hlediska právní formy, způsobu zřízení, způsobu financování atp. Žádný subjekt se tedy nemůže dovolávat toho, že jemu poskytnutá podpora byla oprávněná pouze na základě toho, že např. není obchodní společností dle českého práva, ale je např. nadací.

²⁰ Srov. např. rozsudek Soudního dvora ze dne 1. července 2008. Motosykletistiki Omospondia Ellados NPID (MOTOE) proti Elliniko Dimosio.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Zvýhodněním se pak rozumí skutečnost, ke které by jinak nedošlo, pokud by se konkrétní příjemce spoléhal pouze na tržní prostředí.²¹ Hlavním znakem zvýhodnění je pak selektivita, tj. veřejnou podporu obdrží pouze některé subjekty, přičemž jejich konkurenti nikoliv. Samozřejmě zvýhodnění může být představováno nejen poskytnutím určité finanční částky, ale i odpuštěním či nevybráním určité povinné platby státem, kterou by jinak byl konkrétní subjekt povinen uhradit. Opakem selektivity je obecné opatření. Je však otázkou, co se takovou obecností myslí, nicméně tento pojem je nutno vykládat tak, aby nedošlo ke zvýhodnění pouze některých podniků na relevantním trhu, tj. aby podpora byla poskytnuta nediskriminačně všem potencionálním konkurentům. Soudní dvůr na druhou stranu judikoval případy, kdy se o zvýhodnění a tudíž o veřejnou podporu nejedná, např. kompenzace v rámci závazku veřejné služby při splnění všech podmínek rozsudku Altmark.²²

Druhým znakem je povaha financování jako veřejného zdroje. Jak již vyplývá z názvu, jedná se o veřejné prostředky, tedy prostředky z veřejných rozpočtů. Z doslovného překladu anglického názvu veřejné podpory, tedy „state aid“, na první pohled vyplývá, že by se mohlo jednat pouze o podporu poskytovanou státem. Ačkoliv řada z nich je opravdu poskytována státem, je zapotřebí tento pojem vykládat extenzivně tak, aby pokryl rovněž podporu poskytovanou nižšími územními celky (v České republice jsou poskytovateli veřejné podpory často i kraje). Podstatné je zejména snížení veřejných rozpočtů ve prospěch příjemce anebo jejich nenavýšení, ke kterému by jinak došlo (např. daňové úlevy na nákup určitých komodit). Pokud by tedy původ financování nebyl v některém z veřejných rozpočtů, jednalo by se o soukromé zdroje a v takovém případě nelze zpravidla o veřejné podpoře uvažovat.

I přesto však mohou nastat případy, kdy i financování ze soukromých zdrojů lze považovat za veřejnou podporu, pokud takové financování nastává z intervence veřejných institucí. Zde se pak vyskytuje pojem „přičitatelnost státu“, neboli soukromý subjekt se chová jinak, jelikož stát v něm určitým způsobem intervenuje a vytváří z něj pro účely veřejné podpory subjekt veřejného práva. Takovým případem může být účast zástupců ministerstva v rozhodovacích orgánech popř. státní pověření²³ anebo založení společnosti veřejnoprávní smlouvou či jiným vrchnostenským dokumentem.²⁴ EK se tedy zabývá i situací, kdy příjemce získá výhodu, jakou by jinak nezískal, pokud by investor jednal čistě ze soukromých pohnutek a státní prvek by v rozhodovacím procesu neexistoval tak, jako v těchto případech.

Oproti tomu se za veřejnou podporu nepovažují prostředky z EU, které centrálně spravují orgány, agentury, společné podniky a jiné subjekty EU, a které nejsou přímo ani nepřímo pod kontrolou členských států, jak je uvedeno v Nařízení (jedná se např. o Horizont 2020).

Třetím pojmovým znakem je ovlivnění obchodu mezi členskými státy. Na rozdíl od prvních dvou pojmových znaků veřejné podpory jsou další dva spíše abstraktní. Odpověď na otázku, zda dochází k ovlivnění mezi členskými státy, je již hůře uchopitelná a paušální odpověď spíše neexistuje, nýbrž je

²¹ Srov. např. rozsudek Soudního dvora ze dne 11. července 1996. Syndicat français de l'Express international (SFEI) a další proti La Poste a dalším.

²² Srov. rozsudek Soudního dvora ze dne 24. července 2003. Altmark Trans GmbH v. Regierungspräsidium Magdeburg.

²³ Srov. rozhodnutí Komise ze dne 21. října 2008 o státní podpoře, kterou Německo poskytlo na restrukturalizaci IKB Deutsche Industriebank AG.

²⁴ Srov. rozhodnutí Komise ze dne 9. listopadu 2005 o státní podpoře, kterou poskytla Spolková Republika Německo ve prospěch zavedení digitálního pozemního televizního vysílání (DVB-T) ve spolkových zemích Berlín a Braniborsko.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

zapotřebí daný případ posuzovat individuálně a vypomáhat si zároveň i judikaturou. Nicméně při posuzování existence tohoto pojmového znaku je vhodnější přistupovat k celé záležitosti s ohledem na judikaturu spíše opatrněji a existenci ovlivnění obchodu spíše předpokládat i u malých částek (což např. vychází z rozsudku Soudního dvora ze dne 21. března 1990, *Belgie v. Komise, „Tubemeuse“*, bod 43²⁵). Neboli pokud bude podpora z veřejných zdrojů a bude zvýhodňovat podnik, pravděpodobně bude splňovat i tento pojmový znak. Již výše uvedený případ *Altmark* dokonce uvádí, že je zapotřebí si dávat pozor i na financování subjektů pouze se (zdánlivě) regionálním dopadem.

Na druhou stranu v dubnu 2015 EK vydala několik rozhodnutí týkajících se tohoto pojmového znaku a stanovila některé typové případy neexistence veřejné podpory. Místním dopadem konkrétní činnosti tak může být poskytování služeb pouze v daném omezeném okolí jednoho členského státu, přičemž je nepravděpodobné, že by tato nabídka mohla přilákat zákazníky z jiných členských států (tj. má omezený dosah). Jedná se vlastně o určité doplnění výše uvedeného výčtu a za veřejnou podporu se např. nepovažují konkrétně:

- daňové úlevy ve prospěch lokálních sportovních klubů vlastněných svými členy,²⁶
- financování outdoorového výcvikového střediska pořadajícího v menší míře (jako okrajovou činnost) sportovní akce pro veřejnost,²⁷
- financování nemocnic poskytujících zdravotní služby občanům v jejich spádové oblasti a bez účasti přeshraničního investování do zdravotních zařízení v tomto regionu či jiného přeshraničního prvku,²⁸
- pronájem pod tržní cenou zdravotnímu zařízení fungujícímu v rámci vnitrostátního systému zdravotnictví,²⁹ popř. náhrada ztrát z poskytování zdravotních služeb,³⁰
- poskytování poradenských služeb městem fyzickým osobám nebo malým a začínajícím podnikům s cílem rozvoje méně rozvinuté části města³¹ nebo
- financování rozvoje malého přístavu za účelem zlepšení lokální rekreace a rybolovu.³²

Čtvrtým a posledním znakem je narušení hospodářské soutěže. Obecně se uvádí, že narušení soutěže nastává tehdy, pokud dochází ke zvýhodnění určitého příjemce oproti jeho konkurentům. Je tak úzce spjatý s výše uvedeným zvýhodněním podniku.

Znění odst. 1 článku 107 SFEU, který je vlastně generální klauzulí veřejné podpory, bývá klasicky rozebíráno jako čtyři kumulativní podmínky. Nicméně z výše uvedeného spíše vyplývá úzká propojenost mezi zvýhodněním podniku a narušením soutěže, kteréžto tak teoreticky mohou spadat

²⁵ Rozsudek Soudního dvora ze dne 21. března 1990, *Kingdom of Belgium v Commission of the European Communities. State aid to a steel pipe and tube manufacturer - Recovery*.

²⁶ State aid SA.38208 (2014/NN) (ex 2014/CP) – United Kingdom Alleged State aid to UK member-owned golf clubs.

²⁷ State aid SA.37963 (2014/NN) (ex 2013/CP) – United Kingdom Alleged State aid to Glenmore Lodge.

²⁸ State aid SA.37432 (2015/NN) – Czech Republic Funding to public hospitals in the Hradec Králové Region.

²⁹ State aid SA.37904 (2014/NN) – Germany Alleged State aid to medical centre in Durmersheim.

³⁰ State aid SA.38035 (2015/NN) – Germany Alleged aid to a specialised rehabilitation clinic for orthopaedic medicine and trauma surgery.

³¹ State aid SA.33149 (2014/NN ex 2011/CP) – Germany - Städtische Projektgesellschaft "Wirtschaftsbüro Gaarden - Kiel".

³² State aid SA.39403 Investment in the port of Lauwersoog.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

v podmínku jednu, přičemž zvýhodnění podniku by mohlo být bráno jako jediná uvažovaná forma narušení soutěže podmiňující existenci podpory. V tomto článku se totiž uvádí mimo jiné, že se jedná o podporu narušující soutěž tím, že zvýhodňuje určité podniky nebo odvětví výroby. Jedná se tak spíše o konkretizaci pojmového znaku narušení soutěže spíše než o samostatný pojmový znak, jelikož může v teoretické rovině nastat i jiná situace narušení soutěže než právě zvýhodněním podniku, avšak taková situace již není z hlediska veřejné podpory významná.

Stačí, pokud pouze existuje hrozba narušení hospodářské soutěže, nemusí dojít k jejímu skutečnému narušení.

9.2 Výkon veřejné moci

Další podkapitoly vymezují některé hraniční případy na základě výše uvedených definičních znaků. Některé principy byly uvedeny již u výkladu definičních znaků a následující souhrn slouží spíše pro zopakování a přehled.

O veřejnou podporu se např. nejedná, pokud finance směřují na výkon veřejné moci, nebo pokud se jedná o veřejné vzdělávání v rámci veřejného vzdělávacího systému.³³ Např. případ Altmark rovněž uvádí, že o veřejnou podporu se nejedná, pokud poskytnuté finanční prostředky představují kompenzaci za plnění státem nařízených povinností.

9.3 Přičitatelnost státu

Pro zopakování se uvádí, že veřejná podpora bude přítomna v případech přičitatelnosti jednání státu. Tento případ byl rovněž doložen judikaturou výše. Jedná se o ty případy, kdy subjekt jedná z pohnutek, které nesouvisí s jeho běžnou tržní činností, ale hybatelem je stát nebo státní orgán a subjekt se pak chová jinak, netržně (např. účast zástupců státních orgánů při rozhodovacích záležitostech). Pokud se daný subjekt bude chovat jako jiný běžný účastník relevantního trhu (tzv. princip soukromého investora), veřejná podpora naopak přítomna nebude. Zjištění, zda daný subjekt jedná podle principu soukromého investora, se někdy také nazývá „testem soukromého investora“ nebo „test investora v tržní ekonomice“.³⁴

9.4 Podpora poskytovaná EU

Zvláštní chápání otázky existence veřejné podpory představuje určení, zda je podpora podporována přímo institucemi EU nebo zprostředkovaně státem. V prvním případě takové opatření nezakládá veřejnou podporu, což může na první pohled působit zvláště, jelikož o veřejný zdroj se nepochybně jedná, i když je opatření prováděno např. samotnou EK. Mezi taková opatření patří např. program Horizont 2020 z konce roku 2013^{35,36} který nahradil do té doby používané rámcové programy, z nichž

³³ Srov. např. WENDLAND, Bernhard von. R&D&I-State Aid Rules at the Crossroads taking Stock and Preparing the Revision. *EUROPEAN STATE AID LAW QUARTERLY*. 2012, vol. 11, no. 2., s. 389-409. ISSN 16 19-52 72.

³⁴ SCHWENDINGER, Gerd. State Aid and Intellectual Property in Contract Research and R&D&I Collaboration. *EUROPEAN STATE AID LAW QUARTERLY*. 2013, vol. 12 no. 4., str. 685-698. ISSN 16 19-52 72.

³⁵ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1291/2013 ze dne 11. prosince 2013, kterým se zavádí Horizont 2020 – rámcový program pro výzkum a inovace (2014–2020) a zrušuje rozhodnutí č. 1982/2006/ES.

³⁶ <http://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/>

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

posledním byl tzv. 7. RP³⁷. Naopak veřejná podpora je přítomna, pokud se takové opatření provádí zprostředkovaně vnitrostátními orgány, tj. finanční prostředky EU projdou přes státní rozpočet. Může také nastat kombinace obou případů, kdy část finančních prostředků je poskytována přímo z EU a část je spolufinancována státem, kdy za veřejnou podporu se pak považuje pouze ta část financována z národního rozpočtu.

9.5 Veřejné zakázky a metoda zadávání veřejných zakázek v předobchodní fázi

Často se lze rovněž setkat s problematikou veřejných zakázek v souvislosti s veřejnou podporou. Převládá však názor, což i EK uznává, že v případě veřejné zakázky se o veřejnou podporu nejedná. Není totiž žádnému podniku poskytnuta výhoda, jelikož ten se zúčastnil výběrového řízení, které vyhrál, a za poskytnuté finanční prostředky pak poskytuje protiplnění. To však neznamená, že realizaci veřejné zakázky by měla být existence veřejné podpory zcela opomenuta. Veřejní zadavatelé by zároveň měli sledovat, zda během zadávání a následné realizace smlouvy není přítomna existence veřejné podpory z pohledu výhodnosti smluvních podmínek, dodržování příslušných zásad apod.³⁸ Přičitatelnost státu tak funguje i v těchto případech, tedy prostřednictvím zadávacího řízení. Je ale pravdou, že problematika veřejných zakázek je natolik složitá a nepřehledná, že otázka veřejné podpory je pro zadavatele nejspíše mimo okraj jejich zájmu.

V této souvislosti je třeba připomenout, že podpora dle zákona č. 130/2002 Sb. používá pojem „podpora“ v širším kontextu, jelikož zahrnuje právě i veřejné zakázky v oblasti VaVa.

Pro úplnost je vhodné zmínit zvláštní model poskytování finančních prostředků nazvaný „Pre-commercial procurement“ (dále PCP) anebo také zakázky v předobchodní fázi. Zjednodušeně řečeno, jeho smysl spočívá v postupném (několikastupňovém) zužování výběru vhodných uchazečů, kteří pak budou pověřeni realizací řešení (např. výrobou prototypu) k uspokojování potřeb veřejného zájmu. V některých prvcích se PCP podobá veřejným zakázkám, nicméně jeden z hlavních rozdílů je v tom, že zadavatel či poskytovatel nemusí být konečným odběratelem služby, nicméně je v jeho zájmu, aby byl daný problém vyřešen a jiní odběratelé jej následně používali. Rovněž nemusí být příjemce i dodavatel pouze jeden, ale může být podpořeno více různých řešení s tím, že budoucí odběratelé posléze určí či vyberou, které řešení je pro ně vhodnější (např. v klasické veřejné zakázce). K PCP i veřejným zakázkám se již konkrétně z hlediska VaV vymezuje Nový rámec a uvádí, za jakých podmínek se v souvislosti s nimi nejedná o veřejnou podporu.

9.6 Podpora de minimis

Podpora de minimis je tvořena pravidly, na jejichž základě se poskytují velmi zanedbatelné částky, čímž není např. splněn pojmový znak ovlivnění obchodu či narušení hospodářské soutěže. Podpora prostřednictvím předpisů de minimis je nejméně vhodná, a to právě z důvodu takto malých částek.

Na rozdíl od blokových výjimek, podpora de minimis stanoví pouze finanční limity a nestanoví, do jakých kategorií má směřovat (např. na VaV). Výjimkou jsou podpory podnikům provozujícím silniční

³⁷ Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady Č. 1982/2006/ES ze dne 18. prosince 2006 o sedmém rámcovém programu Evropského společenství pro výzkum, technologický rozvoj a demonstrace (2007 až 2013)

³⁸ Zuska, Karel. Veřejná podpora a veřejné zakázky. Praha, 3. listopadu 2014.
[<http://holec-advokati.cz/cs/publikace/aktuality/281>]

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

nákladní dopravu pro cizí potřebu a dále podpory de minimis v oblasti zemědělství, rybolovu a akvakultury a také podpory udělené podnikům poskytujícím podporu obecného hospodářského zájmu.

9.7 Služba obecného hospodářského zájmu

Služba obecného hospodářského zájmu (dále SGEI)³⁹. Jedná se o služby, které je zapotřebí zajistit pro obyvatele, přičemž samotné fungování trhu není dostatečné, neboť bez podpory z veřejných prostředků by nebyly poskytovány vůbec anebo jen v omezené míře.⁴⁰ U SGEI lze uvažovat jak o neexistenci veřejné podpory, tak o dovolené veřejné podpoře (srov. dále). Otázku, kdy se o veřejnou podporu nejedná, řeší případ Altmark, v jehož případě se jednalo o provozování pravidelných městských, příměstských nebo regionálních dopravních služeb společností Altmark Trans GmbH. O veřejnou podporu se nejedná, pokud budou splněny následující 4 kumulativní podmínky:

- daná společnost musí být skutečně pověřena výkonem veřejné služby a tyto činnosti musí být jasně definovány,
- musí být transparentně a objektivně stanoveno, jak se bude úhrada nákladů na zajištění veřejné služby stanovovat, aby nemohlo dojít ke zvýhodnění na základě této skutečnosti,
- vyrovnání nemůže převyšovat úhradu nákladů nezbytných pro zajištění veřejné služby, přičemž se zohledňují příjmy a přiměřený zisk spojené s touto činností, a
- výběr společnosti pověřené výkonem veřejné služby musí být buď zajištěn prostřednictvím veřejné zakázky zajišťující výběr kvalitního dodavatele služeb za minimální náklady, anebo musí být úroveň nutného vyrovnání určena na základě analýzy nákladů, za které by průměrný podnik mohl uspokojit požadavky veřejné služby s přihlédnutím k příjmům a zisku, které se vztahují k plnění této povinnosti.

Podle tohoto případu není naplněn pojmový znak veřejné podpory spočívající ve zvýhodnění podniku.

³⁹ z angl. Services of General Economic Interest

⁴⁰ Jedná se o přepravu cestujících, poštovní služby, energetika, odpadové a vodní hospodářství, finanční služby, veřejnoprávní vysílání, širokopásmová infrastruktura, zdravotní péče a sociální služby. Členské státy mají poměrně vysokou míru uvážení, které služby budou považovat jako SGEI, jsou však omezeny právem EU a chyby při posuzování jsou kontrolovány příslušnými evropskými orgány. Takovými definovanými chybami EK při nesprávném určení SGEI jsou např. přístavní činnosti (nakládka, vykládka, překládka či jiné obdobné nakládání se zbožím), nebo činnosti spočívající v reklamě, elektronickém obchodu (e-commerce), teleshoppingu, volání na čísla se zvýšenou sazbou v hrách o ceny, sponzorování nebo reklamním prodeji v rámci služby veřejnoprávních médií. Služby obecného hospodářského zájmu - SGEI. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. [<http://www.uohs.cz/cs/verejna-podpora/služby-obecneho-hospodarskeho-zajmu-sgei.html>]

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

10 2. Otázka - Je veřejná podpora dovolená?

Pokud tedy předchozí kapitola vymezuje u financování, zda je veřejná podpora přítomna či není, tato kapitola počítá již s druhou variantou a dále vymezuje, kdy je veřejná podpora dovolena či nedovolená. Dospěje-li poskytovatel k závěru, že veřejná podpora není přítomna, dále již nic neřeší a dané opatření financování může realizovat. V případě opačného výsledku ale musí dále při posuzování daného opatření pokračovat a zjistit, zda je zamýšlené financování na základě tohoto opatření dovoleno.

Obecně se uvádí, že veřejná podpora je zakázána, nebo jak uvádí generální klauzule v článku 107 odst. 1 SFEU, je neslučitelná s vnitřním trhem. Toto je předpoklad, ze kterého je zapotřebí vždy vycházet a mít jej na paměti. Veřejná podpora však může být poskytnuta, tj. je slučitelná s vnitřním trhem, za splnění určitých podmínek. To znamená, že SFEU stanoví obecně její zákaz, ale zároveň stanovuje výjimky z tohoto zákazu, tj. zákaz veřejné podpory není absolutní. Na otázku, zda je veřejná podpora dovolena, zodpovídají právě tyto výjimky vymezené v legislativních i nelegislativních dokumentech EU.

Článek 107 SFEU pak výjimky ze zákazu veřejné podpory vymezuje jako absolutní, tj. tedy zde vymezená opatření jsou slučitelná s vnitřním trhem vždy (odst. 2), anebo relativní, když pouze mohou být určitá opatření považována jako slučitelná (odst. 3). Podporu VaV lze podřadit pouze pod některé z oněch relativních, i když ten zde není explicitně zmíněn, protože dané ustanovení je koncipováno obecně (především jako rozvoj hospodářství).

10.1 Blokové výjimky

Blokové výjimky představované Nařízením budou blíže popsány dále. Tento nástroj je nejuvhodnější a v rámci modernizace veřejné podpory (ukončené v roce 2014) EK předpokládá jeho využití až na 90 % poskytované podpory v rámci EU. Tento stav je ideální a Nové nařízení má snahu se mu maximálně přiblížit, nicméně se odhaduje, že objem veškeré poskytnuté podpory bude v režimu blokových výjimek zhruba 75 %. Blokové výjimky tedy automaticky počítají s tím, že dané opatření je veřejnou podporou, avšak pokud se poskytovatelé budou řídit příslušnými pravidly, zejména se budou pohybovat ve finančních limitech uvedených v blokových výjimkách, je taková podpora slučitelná. Nejpodstatnější však je, že dané opatření nemusí být předem schváleno EK jako u notifikace.

10.2 Služba obecného hospodářského zájmu

O tomto případě již bylo zmiňováno ve věci Altmark, ale u něj se jedná o případ, kdy se o veřejnou podporu nejedná, tedy jsou splněny všechny v rozsudku uvedené kumulativní podmínky, aby kompenzace či vyrovnávací platba za prováděné činnosti nepředstavovala zvýhodnění a potažmo veřejnou podporu.⁴¹ Ve výčtu těchto nástrojů se však již počítá s tím, že veřejná podpora existuje a tím pádem jedna z výše uvedených podmínek není splněna, zároveň však existuje cesta, jak se vyhnout notifikaci EK. Pro případy SGEI tedy byly rovněž vydány předpisy stejně jako pro blokové výjimky či podporu de minimis.

⁴¹ Zuska, Karel. Financování služeb SGEI formou vyrovnávací platby. Praha, 2015.
[<http://holec-advokati.cz/cs/publikace/aktuality/304>]

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

10.3 Notifikace

Notifikace je administrativně náročným a tudíž krajním řešením, které by mělo být využito pouze v případech, že výše uvedené výjimky selžou.

Tento pojem je sice užíván i oficiálně, není však zcela přesný. Notifikace totiž obecně znamená určité oznámení, tedy akt, na který se obvykle neočekává žádná reakce, neboli je pouze pro informaci určenou maximálně ke vzetí na vědomí. V daném případě však notifikace plní funkci žádosti o schválení. Neboli členský stát zašle na EK žádost o posouzení jím navrženého opatření podpory, zda je slučitelné s vnitřním trhem podle výše uvedených ustanovení SFEU. EK následně na základě obdržných dokumentů vydá rozhodnutí, přičemž může rozhodnout, že se o veřejnou podporu vůbec nejedná. To ale neznamená, že členský stát má notifikovat případy, kdy se o podporu vůbec nejedná s cílem nechat si posvětit od EK svoje zjištění. Notifikují se pouze případy, kdy se o veřejnou podporu jedná a výsledek EK, že tomu tak ve skutečnosti není, lze spatřovat spíše v nesprávném posouzení situace členským státem.

Z hlediska pojmu notifikace může působit občas zmatečně i fakt, že na EK se skutečně posílá často i oznámení, které však je na rozdíl od notifikace skutečně pouhým oznámením bez očekávání zpětné vazby. V tomto případě se jedná o informování EK o poskytnutých podporách v rámci blokových výjimek (např. ze statistických nebo následných kontrolních důvodů) a s notifikačním řízením tak nemá nic společného.

EK si pro účely notifikace zřizuje určitá pravidla stanovující, jak asi bude v daném případě postupovat (např. Rámec).

Notifikační procedura je administrativně a časově náročná. Přesto, že EK má stanovené určité lhůty (2 měsíce pro vyřízení), řízení se protahuje na více měsíců a ve složitých případech i na léta. Často totiž nelze proces uzavřít podle modelové situace, tj. posoudit notifikační žádost a vydat rozhodnutí, neboť existují pochyby o slučitelnosti a EK zahajuje šetření, které představuje zejména výzvy členským státům o doplňování informací. Pokud se tedy dvouměsíční lhůta počítá od doručení notifikační žádosti, tak v případě dožádání počíná běžet tato lhůta nanovo od doručení doplněných informací a tento proces se může několikrát opakovat.

Notifikační řízení může skončit buď konstatováním, že se o veřejnou podporu nejedná, nebo se o veřejnou podporu jedná a zda je či není slučitelná s vnitřním trhem. Pokud slučitelná není, rozhodnutí může obsahovat podmínky úpravy navrženého opatření podpory, aby se o slučitelnou podporu již jednalo. Pokud členský stát, resp. poskytovatel, poskytne podporu dříve, než je rozhodnutí vydáno, anebo opatření podpory je v jeho rozporu, je taková podpora považována za protiprávní s důsledkem jejího vracení.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

11 Modernizace veřejné podpory a její změna v polovině 2014

Modernizace veřejné podpory souvisí převážně se změnou předpisů EU, kdy zejména úpravou Nařízení se EK snaží o zefektivnění systému poskytování podpor jednotlivými státy. Modernizační snahy EU vrcholí v roce 2014 přijetím Nového nařízení a následuje období potřebné pro adaptaci členských států. Zefektivnění systému dopadá především na interakci EK a jednotlivých národních orgánů či subjektů, tedy notifikace, prenotifikace či vyřizování stížností.

Jedním z hlavních impulsů pro takový krok modernizace spočívající v posílené spolupráci EK a jednotlivých členských států je v posledních letech poměrně velký rozmach EU. Nyní obsahuje již 28 členů, tedy za posledních 20 let se jedná v podstatě o zdvojnásobení velikosti EU, což způsobuje mimo jiné i obrovský nárůst administrativy. EK si uvědomuje, že v oblasti veřejné podpory nelze zvládat administrativní nápor spočívající v nárocích na notifikaci, případně na prenotifikaci a vyřizování stížností v oblasti veřejné podpory tak, jak to zvládala v minulosti za nižšího počtu členských států.

Hlavním nástrojem modernizace je již zmiňované Nové nařízení, na základě kterého EK předpokládá větší transparentnost poskytování podpory (např. povinnost členského státu zprovoznění národních webových stránek o poskytnuté podpoře), zjednodušení systému a rozšíření blokových výjimek jak směrem do nových oblastí, tak i zvýšením limitů poskytovaných částek. Tímto se má právě docílit stavu využití blokových výjimek až na 90% celkového objemu poskytovaných podpor v rámci EU. Je tak zřejmé, že blokové výjimky mají být dominantním nástrojem a výrazně mají upozadit jiné nástroje, zejména vysoce administrativně náročnou notifikaci.

V této souvislosti má být navíc posílena komunikace mezi EK a členskými státy s cílem prenotifikace a notifikace omezit, kdy ex ante vykonávaná kontrola pomocí těchto administrativně a časově náročných nástrojů se má zaměřit na opatření podpory s významným dopadem na evropský trh. Tomu odpovídá zrcadlově argumentace u naopak ne natolik významných opatření podpory (s lokálními či regionálními dopady), které by se měly zrychlit a zjednodušit.

Tímto také dochází k významnému přenesení odpovědností na členské státy. Pokud tedy nebudou notifikovat svá opatření a usoudí, že se vejdou do mantinelů blokové výjimky, budou odpovědny za správnost takového posouzení. EK tímto především předpokládá větší rozpočtovou disciplínu a odpovědnost členských států při poskytování veřejné podpory jejím příjemcům a s tím spojenou správnou aplikaci příslušných pravidel veřejné podpory a zkvalitnění hospodaření s veřejnými financemi. Naopak členské státy se od Komise dočkají, tím že nebude tak zatížena, rychlejší, předvídatelnější a transparentnější činnosti a také spolupráce.

Východisko s plánem pro tuto modernizaci představuje v úvodu tohoto materiálu uvedené sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a výboru regionů - Modernizace státní podpory v EU. Tento dokument, který není jediným dokumentem k modernizaci, v zásadě rozvádí výše uvedené.

Aktuální dopady modernizace jsou následující:

- Evaluace velkých režimů podpor v rámci Nového nařízení. Jedná se o režimy podpory velkého rozsahu, které podléhají speciálním pravidlům.
- Nutnost zprovoznění jednotných webových stránek s informacemi o poskytnutých veřejných podporách. Toto opatření je rovněž zakotveno v rámci Nového nařízení a Nového rámce.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

- Ohledně vyřizování stížností byl vytvořen nový formulář pro jejich podávání, na kterém bylo spolupracováno s poradními výbory členských států, a dále upraven režim informování o postupu a výsledku vyšetřování.
- Byl zaveden institut národního koordinátora při Generálním ředitelství pro hospodářskou soutěž, který rovněž představuje prvek posílené spolupráce pro lepší komunikaci, výměnu informací a celkově lepší spolupráci mezi EK a členskými státy.
- Posílení spolupráce spočívá také v informování EK o situaci na trhu na základě žádostí, a to i jiným členským státům nebo po souhlasu členských států i příjemcům podpory. Toto umožňuje EK šetření sektorů ekonomiky a typů podpory.
- Posílení spolupráce i na úrovni národních soudů. Pokud bude EK předkládat stanovisko národním soudům, musí tento úmysl sdělit příslušnému členskému státu.

Z hlediska situace v České republice dochází posílením spolupráce a vůbec modernizací veřejné podpory k posílení role a významu Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže jako obecného národního koordinačního orgánu a Ministerstva zemědělství jako národního koordinačního orgánu pro podporu v oblasti zemědělství a rybolovu.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

12 Předpisy Evropské unie

Veřejná podpora je především předmětem úpravy předpisů na úrovni EU. Národní předpisy se spíše neočekávají. Příčinou je především povaha těchto předpisů, které jsou představovány především nařízením, tj. přímo aplikovatelnými předpisy, u kterých se nepředpokládá transpozice do národních předpisů. Se směrnicemi se naopak lze v oblasti veřejné podpory setkat velmi zřídka⁴² a v oblasti VaV směrnice neexistují. Je tak zřejmé, že veřejná podpora není předmětem harmonizace národních předpisů, jejímiž nástroji jsou právě směrnice, a EU hodlá zachovat stejná pravidla pro všechny členské státy právě pomocí přímo aplikovatelných nařízeních.

Mimo nařízení ale existuje k veřejné podpoře celá řada nelegislativních předpisů na úrovni pokynů, sdělení, výkladových rámců apod., které na první pohled nejsou právně závazné, u některých se však již jisté míra závaznosti dovozuje a jedná se pak o tzv. soft law, což je případ právě Rámce.

12.1 Smlouva o fungování Evropské unie

SFEU je pramenem primárního práva EU a zakotvuje základní principy jejího fungování a vymezení jejích pravomocí. Oblast veřejné podpory je jednou z oblastí úprav obsažených v tomto dokumentu a představuje vrchol ledovce práva veřejné podpory, neboť veškerá úprava výjimek, ať již představovaných notifikací, či příslušnými předpisy, vychází ze základních ustanovení v ní uvedených.

Těmito ustanoveními se myslí především tři články 107 až 109 SFEU, nicméně i zde platí nepsané obecné pravidlo výkladu právních předpisů, že na ně nelze pohlížet izolovaně od ostatních článků SFEU, především těch, které se věnují stejnému principu, jako úprava veřejné podpory, jímž je tedy ochrana vnitřního trhu.

Článek 107 představuje základní hmotněprávní popis veřejné podpory, tedy její definici s konstatováním neslučitelnosti s vnitřním trhem a obecné výjimky ze zákazu definované jako absolutní či relativní.

Další dva články zjednodušeně řečeno představují zmocnění orgánů EU, konkrétně EK a Rady, aby obecně stanovená pravidla pro výjimky uvedená v článku 107 SFEU postupně ohraničovaly a zakotvovaly podrobněji v předpisech sekundárního práva, tedy zde v nařízeních, a prováděly další činnosti vedoucí ke správnému chápání výjimek ze zákazu veřejné podpory jednotlivými členskými státy a jejich orgány.

Hlavní rozdíl mezi články 108 a 109 SFEU lze spatřovat zjednodušeně v rozsahu působností na poli veřejné podpory, kdy první článek stanoví působnost EK a druhý působnost Radě, i když toto neplatí absolutně. Oba články totiž obsahují částečně i zásah do působností orgánu druhého.

Článek 108 lze rozdělit na dvě části nebo na dva okruhy působností EK, a to činnost rozhodovací a legislativní. Rozhodovací činnost EK spočívá v monitoringu opatření podpor jednotlivých členských států jako orgánu dozoru o možnosti jednostranným úkonem rozhodnutím toto opatření zrušit nebo upravit. Pokud součinnost nebude ze strany členských států dodržena, může EK či jiný zainteresovaný stát předložit věc přímo k Soudnímu dvoru EU. Legislativní činnost EK pak spočívá v možnosti vydávat

⁴² Např. v souvislosti se službami obecného hospodářského zájmu je vydána Směrnice Komise 2006/111/ES ze dne 16. listopadu 2006 o zprůhlednění finančních vztahů mezi členskými státy a veřejnými podniky a o finanční průhlednosti uvnitř jednotlivých podniků.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

nařízení v těch kategoriích veřejných podpor, u kterých Rada dala možnost vyjmout je z řízení o slučitelnosti podle odst. 3, tj. pokud Rada stanovila, že dané kategorie podpor již nemusí být předmětem notifikace k EK. Právě na základě tohoto ustanovení EK vydala Nařízení (srov. např. recitál č. 1 Nového nařízení).

Článek 109 SFEU je velmi propojený s předchozím výše rozebraným článkem. Stanoví Radě možnost buď rovnou přijímat potřebná vhodná nařízení podle předchozích dvou článků, a to na návrh EK a po konzultaci s Evropským parlamentem, anebo pouze vymezit rozsah kategorií slučitelných podpor, na jejichž základě pak může přijmout takové nařízení EK, jaké má v předchozím článku stanoveno.

Ohledně této možnosti zakotvit co nejvíce kategorií podpory vyjmutých ze zákazu veřejné podpory platí obdobně to, co již bylo zmíněno v rámci modernizace veřejné podpory. Jedná se o snahu evropských orgánů o snížení administrativní a časové náročnosti při schvalovacích procesech jednotlivých režimů podpory zejména tam, kde se obdobné režimy již opakují. Pokud totiž bylo jednou stanoveno, že určitý typový režim podpory je v pořádku z hlediska dopadu na vnitřní trh, pak není potřeba o dalším obdobném rozhodovat znovu.

12.2 Zmocňující nařízení

Zmocňující nařízení⁴³ je předpisem, který umožnil vznik mimo jiné Nařízení, když v souladu s článkem 109 SFEU zmocnila Rada k jeho vydání EK, neboli vymezuje EK možnosti sestavení kategorií podpory jako slučitelných s vnitřním trhem. Jedná se tak spíše o legislativně technický předpis a pro adresáty blokových výjimek, tj. členské státy a příjemce, nemá zas tak zásadní význam jako právě Nařízení.

Původní znění obsahovalo pouze podporu ve prospěch MSP, VaV, ochrany životního prostředí, zaměstnanosti a vzdělávání a podporu, jež odpovídá mapě poskytování regionální podpory schválené EK pro každý členský stát. Změnové nařízení Rady⁴⁴ tyto kategorie podstatně rozšířilo, např. o inovace, tedy stávající známé slovní spojení „VaV“ se změnilo na „VaVal“. Příslušný recitál Změnového nařízení Rady k tomu uvádí, že jednak toto samozřejmě v původní verzi Změnového nařízení chybělo a nebylo tak umožněno EK zahrnout podporu inovace do blokových výjimek. Inovace se rovněž mezitím staly jednou z politických priorit v rámci již uváděné strategie Evropa 2020 nazvané jako „Unie inovací“. Třetí důvod zde uvedený vychází ze zmíněné zásady blokových výjimek, tedy z nízkého rušivého dopadu na vnitřní trh, když z dosavadní praxe je známo, že podpory na inovace jsou spíše drobnějšího charakteru.

12.3 Přehled předpisů - předpisy horizontální a blokové

Tato podkapitola dělí předpisy z pohledu jejich obsahu na tzv. horizontální a blokové.

Horizontální pravidla představují systematické rozdělení předpisů veřejné podpory do jednotlivých hospodářských odvětví, neboli napříč hospodářskými odvětvími. Jednou z těchto oblastí je právě VaV, jehož příslušným předpisem je samozřejmě Rámc. Dalšími významnými oblastmi jsou životní prostředí, nezaměstnanost, MSP, restrukturalizace podniků v obtížích, regionální podpora a podpora

⁴³ Nařízení Rady (ES) č. 994/98 ze dne 7. května 1998 o použití článků 92 a 93 Smlouvy o založení Evropského společenství na určité kategorie horizontální státní podpory]

⁴⁴ Nařízení Rady (EU) č. 733/2013 ze dne 22. července 2013, kterým se mění nařízení (ES) č. 994/98 o použití článků 92 a 93 Smlouvy o založení Evropského společenství na určité kategorie horizontální státní podpory

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

na vzdělávání. Jednotlivé předpisy horizontální veřejné podpory se tak věnují těm hospodářským oblastem, které jsou citlivější a bez určitého zásahu státu se stávají ohroženými. Na rozdíl od blokových výjimek se jedná o případy, kdy se o veřejnou podporu nejedná anebo naopak je zapotřebí zvolit notifikaci.

Blokové výjimky sdružují řadu jednotlivých horizontálních pravidel a jedná se pouze o výjimky ze zákazu veřejné podpory, aniž by bylo zapotřebí dopředu zamýšlená opatření notifikovat EK. Jsou představovány pouze Nařízením a jeho změnovými předpisy, nicméně lze do této oblasti edukativně zařadit i výše uvedené Zmocňující nařízení, bez kterého by blokované výjimky takto nemohly vzniknout.

Lze zjednodušeně konstatovat (alespoň pro vztah Rámce a Nařízení toto platí), že dokumenty horizontální podpory tvoří jakýsi předstupeň tvorby blokových výjimek. Horizontální podpora je totiž především tvořena rámci či sděleními, tj. dokumenty právně nezávaznými. Blokované výjimky jsou naopak tvořeny nařízeními neboli právně závaznými předpisy EU. Pokud tedy EK ve svých rámci či sděleních vyjadřuje své určité postoje, jak hodlá posuzovat jednotlivé podpory směřující do různých hospodářských oblastí (např. v rámci notifikací) a časem se ukáže, že určitá opatření posuzuje stejně, může následně promítnout dosavadní praxi do předpisu typu nařízení, tj. legislativně zakotvit. To samozřejmě platí pro ty části horizontálních pravidel, které se týkají notifikace a ne případů, ve kterých se o veřejnou podporu nejedná (např. nehopodářské činnosti výzkumných organizací podle kapitoly druhé Rámce).

Rámec stejně jako Nařízení bude analyzován dále, nicméně z dalších horizontálních předpisů lze zmínit:

- Pokyny k státní podpoře investic v rámci rizikového financování⁴⁵
- Sdělení Komise Pokyny pro státní podporu na záchranu a restrukturalizaci nefinančních podniků v obtížích⁴⁶
- Pokyny pro státní podporu v oblasti životního prostředí a energetiky na období 2014–2020⁴⁷
- Pokyny k regionální státní podpoře na období 2014–2020⁴⁸

12.4 Přehled předpisů - předpisy dle povahy výjimek či neexistence veřejné podpory (SGEI, de minimis)

Podpora de minimis a podpora SGEI byla zmíněna v rámci případů nepřítomnosti veřejné podpory a v některých případech SGEI i v případech slučitelné podpory.

Podpora v režimu de minimis je v důsledku velmi nízkých částek nejméně vhodná a její použití je značně omezené. Na rozdíl od blokových výjimek, podpora de minimis stanoví pouze finanční limity a nestanoví, do jakých kategorií má směřovat (např. na VaV). Výjimkou jsou podpory podnikům provozujícím silniční nákladní dopravu pro cizí potřebu a dále podpory de minimis v oblasti zemědělství, rybolovu a akvakultury a také podpory udělené podnikům poskytujícím podporu obecného hospodářského zájmu. Předpisy jsou následující:

⁴⁵ Sdělení Komise – Pokyny k státní podpoře investic v rámci rizikového financování

⁴⁶ Sdělení Komise – Pokyny pro státní podporu na záchranu a restrukturalizaci nefinančních podniků v obtížích

⁴⁷ Sdělení Komise – Pokyny pro státní podporu v oblasti životního prostředí a energetiky na období 2014–2020

⁴⁸ Pokyny k regionální státní podpoře na období 2014–2020.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

- Nařízení Komise de minimis⁴⁹ vzniklo zmocněním v článku 108 odst. 4 SFEU, stejně jako nařízení o blokových výjimkách. Základní výše podpory je 200 000 eur poskytnuté jednomu podniku během tří po sobě jdoucích jednoletých účetních období. Výjimka platí pro podniky zajišťující silniční nákladní dopravu pro cizí potřebu, kde je uvedený limit stanoven pouze na 100 000 eur. Pro dané účely je v nejnovějším nařízení definován pojem „jeden podnik“. Nejedná se o jeden subjekt, nýbrž o skupinu všech subjektů, které mají mezi sebou určité vlastnické či ovládací vztahy. Tato úprava je velmi podobná definici partnerských a propojených podniků uvedených v příslušných nařízeních a bude o nich proto pojednáno dále.
- Pro zvláštní odvětví, např. zemědělství, rybolov a akvakultury jsou platná jiná nařízení.⁵⁰

Základním východiskem pro SGEI je článek 106 odst. 2 SFEU, tedy článek předcházející hlavní úpravě práva veřejné podpory v článcích 107 až 109. Jedná se o možnost financování některých služeb poskytovaných podniky bez přítomnosti veřejné podpory, jelikož takové služby je zapotřebí zajišťovat ze strany státu z důvodu tržního selhání v této oblasti a zároveň vysoké potřebnosti ze strany veřejnosti. Jak již bylo uvedeno, služby SGEI lze rovněž dělit na případy, kdy se o veřejnou podporu nejedná (případ Altmark) a kdy se o veřejnou podporu jedná (srov. některé předpisy SGEI dále). V tomto jsou pravidla pro SGEI podobná jako pro VaV, jelikož i ta se rozpadají do těchto dvou kategorií. Předpisy SGEI jsou 4:

- Pro oblast SGEI bylo vydáno rovněž nařízení, které se však týká podpory de minimis podnikům poskytujícím služby obecného hospodářského zájmu (dále Nařízení SGEI).⁵¹ Je tak zřejmé, že toto nařízení spadá z hlediska své povahy i do předchozí podkapitoly.
- Rozhodnutí Komise týkající se SGEI⁵² na rozdíl od Nařízení SGEI uvádí případy, kdy se o veřejnou podporu v případech poskytování vyrovnávací platby za SGEI jedná, nicméně kdy je tato slučitelná s vnitřním trhem a není zapotřebí ji notifikovat. Jedná se tak o určitou dobu blokové výjimky „sui generis“, která je upravena v tomto samostatném předpisu.

⁴⁹ Do 30. června 2014 platné Nařízení Komise (ES) č. 1998/2006 ze dne 15. prosince 2006 o použití článků 87 a 88 Smlouvy na podporu de minimis. a od 1. července 2014 účinné Nařízení Komise (EU) č. 1407/2013 ze dne 18. prosince 2013 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu de minimis

⁵⁰ Do 30. června 2014 Nařízení Komise (ES) č. 875/2007 ze dne 24. července 2007 o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES na podporu de minimis v odvětví rybolovu a o změně nařízení (ES) č. 1860/2004 a Nařízení Komise (ES) č. 1535/2007 ze dne 20. prosince 2007 o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES na podporu de minimis v produkčním odvětví zemědělských produktů a od 1. července 2014 Nařízení Komise (EU) č. 1408/2013 ze dne 18. prosince 2013 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu de minimis v odvětví zemědělství a Nařízení Komise (EU) č. 717/2014 ze dne 27. června 2014 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu de minimis v odvětví rybolovu a akvakultury.

⁵¹ Nařízení Komise (EU) č. 360/2012 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu de minimis udílenou podnikům poskytujícím služby obecného hospodářského zájmu

⁵² Rozhodnutí Komise 2012/21/EU ze dne 20. prosince 2011 o použití čl. 106 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie na státní podporu ve formě vyrovnávací platby za závazek veřejné služby udělené určitým podnikům pověřeným poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu.

- Sdělení Komise k SGEI⁵³ je spíše vysvětlující dokument, který rozvádí podrobněji kritéria uvedená v rozsudku Altmark a vymezuje je k článku 107 SFEU, dále obsahuje definice a obsahuje příklady některých hospodářských aktivit v oblasti SGEI.
- Rámec EU pro státní podporu ve formě vyrovnávací platby za závazek veřejné služby⁵⁴ je posledním předpisem v tomto výčtu týkajícím se SGEI. Jedná se rovněž o právní dokument typu „sdělení“. Nicméně tento předpis dopadá na situace na druhé straně spektra posuzování existence veřejné podpory. Jedná se o jistou obdobu Rámce týkající se VaV. Jeho význam spočívá v náhledu EK na situace, které nelze podřadit pod žádný z výše uvedených dokumentů a opatření v podobě vyrovnávací platby bude zapotřebí notifikovat EK.

12.5 Přehled předpisů - předpisy hmotné a procesní

Hmotné předpisy byly uvedeny v podkapitolách výše, tudíž jsou v názvu uvedeny, aby pro přehled byly vymezeny k posledním 2 předpisům, které mají procesní charakter, neboli stanovují postup EK a jednotlivých členských států pro případ notifikací, kontroly, ukládání pokut apod.

Dotčenými předpisy jsou dvě procesní nařízení, a to základní nařízení Rady (dále procesní nařízení Rady)⁵⁵ a k němu prováděcí nařízení Komise (dále procesní nařízení Komise)⁵⁶. V zásadě z jejich pohledu není podstatná oblast, do které podpora směřuje, až na drobné výjimky (zemědělství, rybolov a akvakultura).

Samotné procesní nařízení Rady obsahuje několik kapitol, které nejsou všechny čistě procesního charakteru, např. kapitola I vymezuje pojmy.

Kapitola II se týká nově oznamované podpory a představuje tak procesní zakotvení již známých notifikací. Upravuje proces od podání oznámení nové podpory s dostatečným předstihem přes předběžné posouzení EK, možnost doplnění informací od členských států či jiných zdrojů, formální šetření až po konečné rozhodnutí s možností jeho změny nebo zpětvzetí oznámení členským státem. Tento proces lze podrobněji rozebrat do následujících kroků:

- Článek 2. Podání notifikace členským státem s uvedením všech rozhodných údajů, k čemuž slouží formulář tvořící přílohu procesního nařízení Komise (srov. dále).
- Článek 2 odst. 1. Bezodkladné uvědomění členského státu o obdržení notifikace.
- Článek 3. Tím počíná běžet blokační lhůta pro poskytnutí podpory dle notifikačního oznámení do doby kladného rozhodnutí EK.
- Článek 4. EK přistoupí k předběžnému přezkoumání a na jeho základě vydá jedno ze třech možných rozhodnutí ve lhůtě dvou měsíců po obdržení notifikace, tedy buď se o veřejnou podporu nejedná, nebo se o veřejnou podporu jedná a je slučitelná s vnitřním trhem anebo v případě pochybností zahájí formální vyšetřovací řízení.

⁵³ Sdělení Komise o použití pravidel Evropské unie v oblasti státní podpory na vyrovnávací platbu udělenou za poskytování služeb obecného hospodářského zájmu. 2012/C 8/02.

⁵⁴ Sdělení Komise – Rámec Evropské unie pro státní podporu ve formě vyrovnávací platby za závazek veřejné služby (2011). 2012/C 8/03.

⁵⁵ Nařízení Rady (ES) č. 659/1999 ze dne 22. března 1999, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 93 Smlouvy o ES.

⁵⁶ Nařízení Komise (ES) č. 794/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se provádí nařízení Rady (ES) č. 659/1999, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 93 Smlouvy o ES.

- Článek 4 odst. 5 a článek 5. Možnost EK vyžádat si doplnění oznámení, od kterého pak počíná běžet dvouměsíční lhůta. Pokud členský stát neposkytne další informace nebo se jinak s EK nedohodne, je notifikace považovaná za vzatou zpět, o čemž EK členský stát vyrozumí.
- Článek 4 odst. 6. Poskytnutí podpory dle navrhovaného opatření se považuje za schválené, pokud EK nerozhodne ve dvouměsíční lhůtě. Členský stát ale musí oznámit svůj záměr tohoto využít a EK má ještě možnost vydat některé z rozhodnutí do dalších 15 dnů od oznámení členského státu.
- Článek 6. Pokud tak EK rozhodla na základě předběžného přezkoumání, zahájí formální vyšetřovací řízení. V jeho rámci EK shrnuje relevantní faktické a právní otázky a stanovuje možnost dávat členským státům a jiným zainteresovaným stranám připomínky.
- Článek 6a. EK může podle tohoto nového ustanovení v rámci formálního vyšetřovacího řízení žádat o informace i další subjekty za podmínek zde uvedených (zásady tohoto postupu srov. dále).
- Článek 6b. V souvislosti s předchozí množností vyžádat si informace i od jiných subjektů se stanovuje Komisi i právní nástroj k jejich vymáhání v podobě pokut a penále podle zde uvedených výpočtů⁵⁷ (zásady uplatnění sankcí srov. dále).
- Článek 7. EK ukončí formální vyšetřovací řízení některým z rozhodnutí, která v zásadě odpovídají třem rozhodnutím po předběžném přezkoumání dle článku 4 s tím, že ke kladnému rozhodnutí mohou být stanoveny další podmínky (tzv. podmíněné rozhodnutí) a třetí varianta není možností dalšího šetření ale již záporné rozhodnutí. EK vyvine maximální možné úsilí, aby některé z těchto rozhodnutí vydala ve lhůtě 18 měsíců od zahájení formálního vyšetřovacího řízení.
- Článek 8. Členský stát může své notifikační oznámení vzít zpět, měl by tak ale učinit v přiměřené době, než EK vydá některé z výše uvedených rozhodnutí. Toto ustanovení je zřejmě zapotřebí vykládat spíše tak, že by toto neměl brát zpět těsně před vypršením stanovených lhůt pro rozhodnutí, jelikož ne vždy členský stát může vědět, kdy EK své rozhodnutí reálně vydá.
- Článek 9. Na závěr notifikačního procesu a také kapitoly druhé je EK stanovena možnost zrušit a případně revokovat své předchozí rozhodnutí, pokud se ukáže, že bylo založeno na nesprávných nebo neúplných informacích. Před zrušením či revokací však musí zahájit formální vyšetřovací řízení.

Procesní nařízení Rady bylo několikrát novelizováno, většinou z důvodu přistupování nových členů do EU. Poslední jeho novela (dále novelizační nařízení)⁵⁸ z roku 2013 však má zásadnější význam, neboť její provedení bylo součástí výše zmiňované modernizace veřejné podpory.

EK může nově komunikovat a vyžádat si informace i od jiných subjektů, než jsou členské státy, a to i od příjemců podpory. Tento vztah má fungovat i po více liniích, např. v průběhu dále zmíněného režimu řešení stížností. Toto pokrývá především nově zavedený článek 6a a rozšířený článek 7 o odstavce 8 až 10. Ve všech případech ale platí, že k této praxi se má EK uchýlovat zejména ve složitých případech, přičemž má zároveň respektovat vztah mezi členským státem a jeho příjemci, tudíž členský stát by měl být vždy o tomto informován s možností se vyjádřit, stejně jako by měla zohlednit povahu příjemce a nezbytně jej nezatěžovat a respektovat ochranu obchodních tajemství nebo jiných důvěrných

⁵⁷ Pokuty nepřesáhnou 1 % celkového obrátu za předchozí hospodářský rok a penále nepřesáhne 5 % průměrného denního obrátu dotyčného podniku nebo sdružení za předchozí hospodářský rok za každý pracovní den prodlení počítaného ode dne stanoveného v rozhodnutí do doby do doby, kdy poskytne úplné a správné informace požadované EK.

⁵⁸ Nařízení Rady (EU) č. 734/2013 ze dne 22. července 2013, kterým se mění nařízení (ES) č. 659/1999, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 93 Smlouvy o ES.

informací a jinak anonymizovaných údajů. Recitál č. 5 a 6 novelizačního nařízení předpokládá dodržení určitých zásad EK během takového postupu, tj. dodržení objektivitu získaných informací, dostatečné reprezentativnosti vzorku dotázaných příjemců a důvěryhodnosti a správnosti získaných údajů. Ze zásady ochrany příjemců také vyplývá, že EK má za povinnost ustavit režim zveřejňování získaných informací a možnost zpětné vazby příjemců jako jejich nositelů včetně možnosti soudního přezkumu včetně předběžných opatření.

Druhá kapitola také obsahuje v článku 6b pokuty a sankce rovněž nově dosazené do nařízení touto poslední novelou v rámci modernizace veřejné podpory. Díky hrozbě sankcí se více posiluje kvalita podávaných informací EK. Jedná se o donucovací nástroj EK pro případy nečinnosti dotázaných subjektů, ovšem není to nástroj bezmezný a jeho použití má stejně jako jiné nástroje EK regulované zásadami, zejména přiměřenosti a vhodnosti a ochrany MSP, a také možnost přezkumu Soudního dvora.

Kapitola III stanoví proces řízení o protiprávní podpoře ať již z vlastního podnětu EK či na základě stížnosti. Během procesu jí nařízení stanoví různé nástroje, od možnosti pozastavit takovou podporu, udělit podmínečné navrácení či udělit navrácení poskytnuté podpory. K těmto nástrojům samozřejmě náleží i možnost přímého předání celé věci k Soudnímu dvoru, pokud členské státy neuposlechnou příkazy EK. Podobně jako řízení o podané notifikaci lze tento proces rozdělit do následujících kroků:

- Článek 10 odst. 1. Tento článek byl novelizován v rámci Novelizačního nařízení. V zásadě se jedná o zahájení řízení ať už EK ex offio anebo na základě podané stížnosti a přezkoumání informací z těchto zdrojů naznačujících možnou protiprávně poskytnutou podporu.
- Článek 10 odst. 2. EK si vyžádá relevantní informace a to od členských států či jiných subjektů. Zde se procesní nařízení Rady odkazuje na článek 5, který již žádost o informace vyžaduje obdobně. Pro poskytnutí informací členské státy použijí ten samý formulář tvořící přílohu Procesního nařízení EK, který slouží zároveň pro předkládání notifikací.
- Článek 10 odst. 3. Nad rámec informačního procesu v článku 5, který před uplatněním sankcí končí upomínkou, v řízení o protiprávní podpoře se zde zavádí další krok ve formě rozhodnutí EK s názvem „příkaz k poskytnutí informací“. Sankce za nesplnění tohoto příkazu lze dohledat až v článku 13, ze kterého je patrné, že se nejedná o sankci v pravém slova smyslu. EK totiž rozhodne v tomto řízení i bez obdržení informací, může však mít pro členský stát negativní důsledky v návaznosti na to, že nevyužil možností těchto informací výsledek zvrátit na svou stranu.
- Článek 11. Jedná se o období předběžného opatření, jak jej známe v národních přezkumných procesech. EK může po možnosti členského státu předložit připomínky k tomuto postupu vydat příkaz o pozastavení podpory nebo příkaz k prozatímnímu navrácení podpory.⁵⁹
- Článek 12. Předložení záležitosti EK rovnou Soudnímu dvoru, pokud členský stát neuposlechně některý z příkazů podle předchozího bodu.
- Článek 13. Podle něj EK vydává rozhodnutí v tomto řízení, přičemž ohledně některých atributů se odkazuje již na úpravu rozhodnutí při notifikaci (např. lhůty pro vydání).

⁵⁹ U prozatímního vracení podpory je zapotřebí upozornit na chybný český překlad tohoto článku, ze kterého vyplývá, že podporu vrací členský stát. V originálním znění je však uvedeno „recover“, což mělo být správně přeloženo ne jako „navrátit“, ale „vymoci“. Členský stát totiž podporu nemůže navrátit, jelikož ji poskytuje. Navrátit podporu má příjemce, a proto členský stát má přijmout taková opatření, aby poskytnutou podporu prozatímně vymohl.

- Článek 14. Použití tohoto článku nastává v případě záporného rozhodnutí EK, která vydá rozhodnutí o navrácení podpory (pozn. neplést si s výše uvedeným příkazem k navrácení podpory, který je prozatímním a nikoliv konečným opatřením). Toto stanovuje členskému státu přijmout nezbytná opatření, aby příjemce poskytnutou podporu navrátil, ledaže v mimořádných případech by vrácení podpory bylo v rozporu s obecnými zásadami EU. Toto navrácení by mělo být zároveň bezodkladné a v souladu s vnitrostátními mechanismy členského státu. K navrácené podpoře lze přičíst i úroky, jejichž určení je blíže určeno v Procesním nařízení Komise.

Postup podle této části byl již aplikován např. vůči Slovensku⁶⁰ a Itálii⁶¹, a to v prosinci 2010, kdy Soudní dvůr konstatoval porušení práva EU těmito členskými státy z důvodu nezajištění navrácení protiprávně poskytnuté podpory a přikázal úhradu nákladů řízení. Členské státy se stěžít mohou vyhnout povinnosti vymáhat protiprávně poskytnutou podporu, pokud jim k tomu dá EK příkaz, což tyto dva případy jasně dokazují. Uvedenými rozhodnutími bylo opakovaně potvrzeno, že princip efektivity je hlavním principem během vymáhání protiprávně poskytnuté podpory, načež role národních soudů je zde velmi důležitá k jeho zajištění⁶².

K novelizačnímu nařízení uvádí tisková zpráva⁶³, že cílem modernizace je v této části především zlepšení procesu šetření stížností anebo přezkoumání souladu poskytnuté podpory s právem EU z vlastního podnětu. To spočívá např. možnosti vyžádat si informace rovnou od jednotlivých subjektů a nikoliv a priori od členských států (srov. článek 10). Zároveň i tuto možnost by EK měla využívat ve složitějších případech. Recitál č. 2 novelizačního nařízení naznačuje EK cestu, jaké kritérium má využít při rozhodování, zda se k takovému kroku uchýlí či ne, a tím je doba trvání předběžného vyšetřovacího řízení. Zároveň se ale klade důraz, aby EK dostala veškeré informace od stěžovatele rovnou, a proto se v souladu s článkem 20 procesního nařízení Rady zavádí formulář pro podání stížnosti v prováděcím předpise, kterým je procesní nařízení Komise (srov. dále), k jehož vydání zmocňuje EK článek 27 (srov. dále výklad ke kapitole VI).

Novelizační nařízení dále zavedlo kapitolu IIIa týkající se promlčecích lhůt. Jejich zakotvení souvisí se zakotvením pokut stejnou novelou do kapitoly druhé (srov. výše). Důvodem je posílení právní jistoty dotčených subjektů. Kapitola je rozdělena na tři skutečnosti, se kterými se běh promlčecí lhůty spojuje, a to promlčecí lhůta pro navrácení podpory, pro ukládání pokut a penále a pro vymáhání pokut a penále. EK kupříkladu podle této úpravy ztrácí po 3 letech nárok na ukládání sankcí a po 5 letech nárok na jejich vymáhání, které by jinak byla oprávněna udělit jako reakci na protiprávní chování subjektů dle článku 6b. Navrácení podpory se naopak promlčuje až po 10 letech v souladu s článkem 15, který v procesním nařízení Rady existoval i před novelizačním nařízením. Rozhodným dnem pro počítání tříleté lhůty je pak v případě ukládání sankcí den, kdy došlo k protiprávnímu jednání ve smyslu nedostatečné informační součinnosti vůči EK podle článku 6b odst. 1, anebo den, kdy případně

⁶⁰ Rozsudek Soudního dvora (čtvrtého senátu) ze dne 22. prosince 2010. Evropská komise v. Slovenská republika. Věc C-507/08.

⁶¹ Rozsudek Soudního dvora (prvního senátu) ze dne 22. prosince 2010. Evropská komise proti Italské republice. Věc C-304/09.

⁶² K tomu blíže BIRNSTIEL, Alexander. Recovery of Unlawful State Aid: The Role of Member State Courts in State Aid Recovery Scenarios Comments on Case C-507/08 and Case C-304/09 of 22 December 2010. *EUROPEAN STATE AID LAW QUARTERLY*.

⁶³ State aid: Commission welcomes Council adoption of revised state aid rules on block exemptions and procedures.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

trvajícím či opakovaným protiprávním jednáním bylo ukončeno. Pokud EK v této lhůtě udělí pokutu, nastupuje již zmíněná pětiletá lhůta pro vymáhání sankcí a ta se počítá ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o udělení pokuty. Co se týče poslední zmíněné desetileté lhůty k navrácení podpory, ta začíná běžet ode dne poskytnutí protiprávní podpory příjemci. U všech tří lhůt se jako u klasického počítání lhůt, jak je známe například ze zákona č. 89/2012 Sb., řeší i případy stavění a přerušování.

Kapitola IV je poměrně krátká, představovaná pouze článkem 16 a týká se případů zneužití podpory. Na rozdíl od protiprávně poskytnuté podpory je zpravidla poskytnutá podpora již schválena EK a ke zneužití dojde až později samotným příjemcem. Má se za to, že zneužití může mít podobné negativní účinky na vnitřní trh, jako protiprávní podpora. Z tohoto důvodu se zmíněný článek 16 procesně odkazuje na výše uvedená řízení s rozdílem nemožnosti EK využít prozatímního příkazu k navrácení podpory.

V kapitole V je upraven proces v rámci již běžících opatření podpory. Tato část reflektuje základní požadavek na spolupráci ve výše zmíněném článku 108 odst. 1 SFEU. Samotný proces není upraven tak složitě jako výše analyzované notifikační řízení či řízení o protiprávní podpoře. Zjednodušeně řečeno, EK si v rámci monitoringu existujících opatření může na základě svého podezření vyžádat vyjádření členského státu o domnělé protiprávní podpoře. Na jeho základě následně, pokud dospěje k závěru o neslučitelnosti, stanoví členskému státu opatření k nápravě nebo zrušení opatření. Pokud se členský stát nebude opatřením řídit, zahájí se opět formální vyšetřovací řízení za přiměřeného použití některých článků dle kapitoly II.

Kapitola VI zakotvuje práva zúčastněných stran. Zúčastněnou stranou se rozumí podle článku I „*kterýkoliv členský stát, osoba, podnik nebo sdružení podniků, jejichž zájmy by mohly být ovlivněny poskytnutím podpory, zejména příjemce podpory, konkurenční podniky a profesní sdružení*“.⁶⁴ Dalo by se tvrdit, že tato kapitola shrnuje fakta, která buď implicitně či explicitně vyplývají z předchozího textu procesního nařízení Rady, a to možnosti zúčastněných stran předkládat připomínky ve formálním vyšetřovacím řízení a předkládat stížnosti na předepsaných formulářích, které má zakotvit prováděcí předpis podle článku 27. Tímto prováděcím předpisem však není procesní nařízení Komise, které jinak upřesňuje veškeré ostatní náležitosti stanovené v tomto zmocňujícím článku⁶⁵. Předkládání stížností a připomínek jsou vlastně dva způsoby, jak mohou zúčastněné strany ovlivnit proces, avšak nejedná se o jednoduchou záležitost, o čemž se přesvědčila společnost Ryanair,⁶⁶ která podala stížnost na EK z důvodů neobvykle dlouhých průtahů při posuzování veřejné podpory údajně poskytnuté Německem společnosti Lufthansa a jejím Star Alliance partnerům, načež tato byla Tribunálem spíše z formálních

⁶⁴ Článek I kapitoly VI Nařízení Rady (ES) č. 659/1999 ze dne 22. března 1999, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 93 Smlouvy o ES.

⁶⁵ Tento formulář prozatím není zakotven v žádném prováděcím nařízení jako ostatní formuláře tvořící rozsáhlé přílohy procesního nařízení Komise. Rovněž na stránkách EK, na kterých lze formulář najít, je uvedeno jako legislativní rámec pouze procesní nařízení Rady. Formulář je jak v písemné tak elektronické formě k nalezení na: [http://ec.europa.eu/competition/forms/intro_cs.html]

⁶⁶ STRUCKMANN, Kai; FORWOOD, Geneva. If You Have Just One Shot - Aim Well: How to Make an Effective Complaint. Comments on Case T-423/07, Ryanair Ltd v Commission, Judgment of 19 May 2011. EUROPEAN STATE AID LAW QUARTERLY. 2012, vol. 11 no. 1., s. 283-294. ISSN 16 19-52 72.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

důvodů zamítnuta.⁶⁷ Uvedená zkušenost taktéž ovlivnila nastavení novelizačního nařízení ohledně šetření stížností (srov. výklad ke kapitole III výše).

Novelizační nařízení dále zavádí novou kapitolu VIa. Vytváří zvláštní právní základ EK pro prošetření určitých hospodářských odvětví v několika členských státech, pokud lze důvodně předpokládat na základě dostupných informací, že může dojít k závažnému omezení či narušení hospodářské soutěže konkrétními opatřeními podpory, anebo tato opatření přestanou být slučitelná s vnitřním trhem. Jedná se tak o další množinu informací, které si EK může vyžádat spolu s ostatními dříve zmíněnými nástroji (v rámci projednávání stížností, formálního vyšetřovacího řízení apod.). Důvody nového nástroje EK jsou uvedeny v recitálu č. 17 novelizačního nařízení. Cílem je především řešit problémy týkající se určitého hospodářského odvětví v rámci jednotného vnitřního trhu jednotě, neboli EK se má zabývat horizontální státní podporou a ex-ante získávat přehled o daném odvětví.

Kapitola VII úzce souvisí s již uvedenou kapitolou V, neboť se týká již běžících opatření podpory. Obě kapitoly se vzájemně doplňují a *de lege ferenda* by jistě bylo vhodnější, aby při další novelizaci došlo k jejich sloučení. Kapitola V opravňuje EK vyžádat si informace, a to spíše na základě ad hoc mimořádné skutečnosti, zejména podezření na protiprávní kontrolu, a stanoví nápravná opatření. Tato kapitola vymezuje dva režimy kontrol. Prvním je předkládání výročních zpráv, které jsou detailněji rozvedeny v prováděcím nařízení EK, ve kterém mají své vlastní formuláře. Druhý případ je již kontrola v pravém slova smyslu, a jelikož se jedná o kontrolu na místě, lze pro ilustraci zmínit podobnost s veřejnosprávní kontrolou podle zákona č. 320/2001 Sb. Úředníci EK totiž mohou vstupovat za účelem zjištění daného stavu věci přímo do budov a na pozemky příjemců, žádat vysvětlení a nahlížet do účetních a jiných podobných záznamů včetně opisování a pořizování kopií. Podobně jako u institutu osoby prizvané v rámci veřejnosprávní kontroly, lze si i k této kontrolní skupině EK prizvat nezávislé odborníky. Je zřejmé, že kontrola je především přímá, tedy EK vs. příjemce, nicméně role členského státu není zanedbatelná. Členský stát musí být především o jednotlivých kontrolních krocích informován, může vznášet námitky na výběr konkrétních osob provádějících kontrolu, prizvat vlastní zástupce. Zároveň je také povinen kontrolu zajistit a vnitrostátními donucovacími prostředky zlomit případný odpor příjemce. Z kontextu všech ustanovení upravujících interakci členského státu a EK lze dovodit, že kontrola na místě představuje *ultima ratio*, tedy nástroj kontroly předpisů EU v oblasti veřejné podpory, ke kterému se přistupuje až poté, co mírnější nástroje se minou účinkem a EK má opravdu vážné pochybnosti o jejich dodržování.

Novelou procesního nařízení Rady se také zavádí kooperace s národními soudy v kapitole VIIa. Podle výše zmíněné tiskové zprávy je cílem jednotné uplatňování pravidel veřejné podpory ve všech členských státech. Kooperace je stanovena jako vzájemná, tedy buď mohou národní soudy požádat EK o příslušné informace týkající se aplikace pravidel veřejné podpory anebo EK může z vlastního podnětu předkládat národním soudům písemné připomínky a se souhlasem tohoto soudu rovněž připomínky ústní prostřednictvím svých zástupců. EK rovněž může požádat národní soud o zaslání podkladů za účelem správného posouzení dané situace před tím, než připomínku vydá. EK má samozřejmě za povinnost v příslušných krocích informovat členský stát. I když soudy takovou povinnost nemají, měly by rovněž informovat členský stát, resp. příslušný národní koordinační orgán, jímž je v našem případě ÚOHS nebo Ministerstvo zemědělství pro oblasti zemědělství a rybolovu.

⁶⁷ Rozsudek Tribunálu ze dne 19. května 2011. Ryanair v. Komise. Věc T-423/07. ASPI. Wolters Kluwer ČR.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Procesní nařízení Komise je prováděcím předpisem k procesnímu nařízení Rady. EK je zmocněna k jeho vydání v souladu s článkem 27 písm. a), b), d) a e) procesního nařízení Rady. Zatímco procesní nařízení Rady kupříkladu stanoví základní oznamovací povinnosti, tedy notifikaci i další součinnost, procesní nařízení Komise stanoví administrativní podrobnosti, jak takové oznámení konkrétně učinit. Za tímto účelem je ve svých přílohách nositelem různých notifikačních formulářů a doplňkových informačních listů. Samotné nařízení je poměrně krátké a sestává z 13 článků, nicméně spolu se svými přílohami tvořenými těmito dokumenty je velmi rozsáhlé. Formuláře jsou totiž velmi podrobné a obsahují celou řadu informací, které musí být členským státem vyplněny.

Na úrovni EU existují i další procesní dokumenty, avšak jedná se spíše o výkladové materiály, např.:

- Oznámení Komise o zjednodušeném postupu posuzování některých druhů státní podpory⁶⁸. Jeho podstata vyplývá již ze samotného názvu, tedy snaha EK o zjednodušení administrativy při notifikacích opatření, když EK na základě svých dosavadních zkušeností se skutkově podobnými případy, tedy s absencí dalších zvláštních okolností, a které byly z hlediska práva veřejné podpory bezproblémové, již tyto schválí ve zrychleném režimu.
- Kodex osvědčených postupů pro provádění řízení ve věcech kontroly státní podpory⁶⁹, jehož historie je obdobná jako u předchozího dokumentu, neboli byl vydán ve stejnou dobu a jeho existence vychází ze stejného Akčního plánu⁷⁰ s cílem zvýšit účinnost, transparentnost, důvěryhodnost a předvídatelnost režimů veřejných podpor.
- Oznámení Komise o prosazování právní úpravy státní podpory vnitrostátními soudy⁷¹ je posledním z trojice sdělení Akčního plánu reformy veřejné podpory v letech 2005 až 2009 a stejně tak vychází z jeho cílů jako dva předchozí dokumenty. K lepšímu vymáhání a sledování poskytování veřejných podpor členskými státy má mimo jiné sloužit i činnost vnitrostátních soudů v rámci soukromoprávních sporů. Z rozsudku Soudního dvora ve věci C – 284/12 Deutsche Lufthansa v Flughafen Frankfurt – Hahn⁷² mimo jiné vyplývá, že národní soudy nadále nejsou ochotny zasahovat do práva veřejné podpory. Je tak zřejmé, že i v současné době je otázka činnosti soudů na poli veřejné podpory nadále předmětem zlepšování.
- Podrobná úprava přenosu elektronicky učiněných oznámení o státních podporách včetně adres a úpravy na ochranu důvěrných informací⁷³. Toto sdělení je spíše technického charakteru a konkrétně specifikuje režim elektronického podávání příslušných formulářů vycházejících z procesního nařízení Komise.

⁶⁸ Oznámení Komise o zjednodušeném postupu posuzování některých druhů státní podpory.

⁶⁹ Kodex osvědčených postupů pro provádění řízení ve věcech kontroly státní podpory.

⁷⁰ Akční plán pro státní podpory: Cílenější státní podpory a jejich nižší počet: plán pro reformu státní podpory v letech 2005-2009, KOM(2005) 107.

⁷¹ Oznámení Komise o prosazování právní úpravy státní podpory vnitrostátními soudy.

⁷² Rozsudek Soudního dvora (druhého senátu) ze dne 21. listopadu 2013. Deutsche Lufthansa AG proti Flughafen Frankfurt-Hahn GmbH. Věc C-284/12.

⁷³ Podrobná úprava přenosu elektronicky učiněných oznámení o státních podporách včetně adres a úpravy na ochranu důvěrných informací — ustanovení čl. 3 odst. 6 nařízení Komise (ES) č. 794/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 659/1999, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 93 Smlouvy o ES.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

- Sdělení ze dne 1. prosince 2003 o profesním tajemství v rozhodnutích o státních podporách⁷⁴. Jak z názvu vyplývá, jedná se opět o doprovodný dokument k režimu notifikací veřejných podpor, jehož cílem je stanovit podmínky zveřejňování rozhodnutí EK. Za určitých podmínek prolamuje zásadu transparentnosti v tom smyslu, že nelze zveřejnit celá rozhodnutí EK v rámci notifikací, nýbrž pouze ty části, které neobsahují obchodní tajemství či jiné důvěrné informace.
- Sdělení Komise o revizi metody stanovování referenčních a diskontních sazeb⁷⁵ představuje určité přezkoumání metodiky určování referenčních a diskontních sazeb, které se používají jako náhrada tržní sazby k výpočtu grantového ekvivalentu podpory a slouží rovněž ke kontrole souladu s pravidlem de minimis a s předpisy o blokové výjimce.
- Sdělení Komise o zjišťování pravidel platných pro posuzování protiprávních státních podpor⁷⁶. Jeho význam je spíše informační v tom smyslu, že Komise dává na vědomí členským státům své rozhodnutí uplatňovat stejná pravidla s ohledem na všechny nástroje uvádějící, jak bude projevovat vlastní uvážení, aby mohla posuzovat slučitelnost veřejné podpory se společným trhem (rámce, pokyny, sdělení atd.).
- Sdělení Komise o úrokových sazbách platných při navrácení protiprávní státní podpory⁷⁷. Týká se případů, kdy Komise stanoví svým negativním rozhodnutím (tj. poskytnutá podpora je protiprávní) členským státům učinit veškerá opatření k jejímu navrácení. V současnosti se použije pouze pro režimy podpory poskytnuté přede dnem vydání procesního nařízení Komise. Sdělení Komise o zastarávání určitých dokladů souvisejících s politikou státních podpor⁷⁸, které shrnuje zastaralé dokumenty v souvislosti s vydáním procesního nařízení Komise. Jeho účel je opět čistě informativní a dává členským státům přehled o dokumentech, které se staly obsoletními dnem vydání procesního nařízení Komise v Úředním věstníku.

⁷⁴ Commission communication C(2003) 4582 of 1 December 2003 on professional secrecy in State aid decisions.

⁷⁵ Sdělení Komise o revizi metody stanovování referenčních a diskontních sazeb.

⁷⁶ Commission notice on the determination of the applicable rules for the assessment of unlawful State aid. C(2002) 458.

⁷⁷ Corrigendum to the Commission communication on the interest rates to be applied when aid granted unlawfully is being recovered (OJ C 110 of 8. 5. 2003).

⁷⁸ Commission communication concerning the obsolescence of certain State aid policy documents.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

13 Nařízení o blokových výjimkách

V praxi se lze setkat i s více názvy pro tento předpis, např. již zmiňované blokové výjimky, GBER či ONBV. Druhý název vyplývá z anglického názvu General block exemption regulation a poslední z českého Obecné nařízení o blokových výjimkách. Smysl blokových výjimek spočívá v tom, aby do obecně závazného právního předpisu, kterým je právě nařízení, bylo zakotveno maximum veškerých výjimek ze zákazu veřejné podpory, o kterých má EK za to, že mohou přispět k podstatně jednodušší administrativě poskytování podpory členskými státy, a zároveň jejich aplikace narušuje trh pouze v přípustné míře.

13.1 Historické souvislosti

Prvním nařízením vydaným na základě Zmocňujícího nařízení bylo nařízení Komise (ES) č. 70/2001 ze dne 12. ledna 2001 o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES na státní podpory malým a středním podnikům (dále Nařízení 70/2001). Jak již z názvu vyplývá, z oblastí, které Zmocňující nařízení umožňovalo vyjmout, EK vydala toto nařízení pouze ve prospěch MSP, přičemž pro některé další oblasti byla vydána nařízení samostatná. Také toto obsahovalo základ struktury pro budoucí Nařízení, v podstatě tak, jak vyžaduje Zmocňující nařízení, tedy vymezovalo svoji působnost, definovalo pojmy, stanovovalo podmínky transparentnosti, stropy a míry podpory, pravidla pro kumulaci a také nutnost motivačního účinku. Nařízení 70/2001 legislativně zakotvilo definici MSP. Do té doby byla definice uvedena v doporučení Komise 96/280/ES ze dne 3. dubna 1996, o definici malých a středních podniků,⁷⁹ ze kterého byla do tohoto nařízení převzata v nezměněné podobě.

Předmětem podpory byly v tomto nařízení podpora investic do hmotných a nehmotných aktiv a poradenských a jiných služeb a činností.

Samotné Nařízení 70/2001 si stanovilo platnost do konce roku 2006, ale bylo dvakrát prodlouženo až do roku 2008, tedy do doby vydání Původního nařízení.⁸⁰ Tyto posuny platnosti se dotýkaly i dalších nařízení, která se zabývala dalšími povolenými oblastmi na základě Zmocňujícího nařízení. Důvodem je, že se chystalo sloučení všech těchto předpisů do blokových výjimek spolu s doplněním o další případné kategorie podpor, a proto došlo k průtahům v legislativních a konzultačních pracích.

Další nařízení se týkala podpory ve prospěch vzdělávání⁸¹, podpory ve prospěch zaměstnanosti⁸² a nařízení na vnitrostátní regionální investiční podporu⁸³. Poslední uvedené si stanovilo dobu platnosti

⁷⁹ Od 1. ledna 2005 nahrazeno doporučením 2003/361/ES ze dne 6. května 2003 o definici mikropodniků, malých a středních podniků. Commission Recommendation of 6 May 2003 concerning the definition of micro, small and medium-sized enterprises C(2003) 1422.

⁸⁰ Poprvé do konce roku 2007 podle Nařízení Komise (ES) č. 1040/2006 ze dne 7. července 2006, kterým se mění doby použitelnosti nařízení (ES) č. 2204/2002, (ES) č. 70/2001 a (ES) č. 68/2001 a podruhé do 30. června 2008 podle Nařízení (ES) č. 1976/2006 ze dne 20. prosince 2006, kterým se mění doby použitelnosti nařízení (ES) č. 2204/2002, (ES) č. 70/2001 a (ES) č. 68/2001

⁸¹ Nařízení Komise (ES) č. 68/2001 ze dne 12. ledna 2001 o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES na podpory na vzdělávání.

⁸² Nařízení Komise (ES) č. 2204/2002 ze dne 12. prosince 2002 o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES na státní podpory zaměstnanosti.

⁸³ Nařízení Komise (ES) č. 1628/2006 ze dne 24. října 2006 o použití článků 87 a 88 Smlouvy na vnitrostátní regionální investiční podporu.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

až do konce roku 2013, a proto nemuselo být na dvakrát prodlužováno jako tři předchozí, nicméně z toho důvodu muselo být Původním nařízením zrušeno. Co se týče regionální podpory, Původní nařízení vycházelo nejenom z příslušného nařízení, ale také z Pokynů k regionální podpoře na období 2007-2013⁸⁴. A konečně v oblasti rizikového kapitálu, EK vycházela z dosavadních zkušeností pouze z pokynů a sdělení.⁸⁵ Tato nařízení byla předchůdci Původního nařízení, které bylo prvními blokovými výjimkami, jelikož jich už bylo několik.

Při náhledu do Zmocňujícího nařízení je patrné, že ne všechny povolené oblasti byly ihned pokryty, např. VaV. Nařízením 70/2001, které se z počátku týkalo pouze podpory ve prospěch MSP, bylo proto v roce 2004, tedy ještě v době před vydáním Původního nařízení, rozšířeno o podporu VaV. Příslušným změnovým předpisem bylo nařízení Komise (ES) č. 364/2004 ze dne 25. února 2004, kterým se mění nařízení (ES) č. 70/2001, pokud jde o rozšíření jeho oblasti působnosti tak, aby zahrnovala podporu pro VaV.⁸⁶ Vyjmutí podpory ve prospěch výzkumu a vývoje tvořilo hlavní část této změny, nikoliv však jedinou. Předmětem bylo rovněž zjednodušení systému předkládání výročních zpráv, vyjasnění některých otázek v oblasti investic z hlediska regionální podpory či úprava přechodných ustanovení. Vzhledem k povaze Nařízení 70/2001 jako nařízení ve prospěch MSP, i rozšíření o VaV se nadále týká pouze těchto podniků, tj. zatím touto úpravou nedochází k rozšíření o podniky velké. Hlavním zdrojem pro uvedenou úpravu byl rovněž rámec týkající se podpory VaV, nicméně se v té době ještě nejednalo ani o Původní rámec, neboť ten vstoupil v platnost až v roce 2006, ale o jeho ještě starší verzi.⁸⁷

Původní nařízení bylo přijato dne 6. srpna 2008 a nabylo účinnosti 29. srpna 2008. EK v recitálech uvádí, že určitým způsobem „vyspěla“ v oblasti veřejné podpory a nabrala řadu zkušeností, aby mohla vydat unifikovaný předpis zakotvující blokově řadu výjimek ze zákazu veřejné podpory, a tím dát členským státům právně závazný a přímo aplikovatelný předpis s cílem zjednodušení administrativy, pročištění roztržitosti jednotlivých pravidel veřejné podpory a posílení právního očekávání ohledně korektnosti poskytovaných podpor.

Doba jeho platnosti pak měla původně trvat do konce roku 2013. V době legislativních prací během přípravy na Nové nařízení se však stalo něco podobného jako při minulých legislativních pracích. Proto stejně jako tenkrát, když se prodlužovala platnost Nařízení 70/2001 a ostatních, tak i platnost Původního nařízení se prodloužila do 30. června 2014, tentokrát však pouze jednou.

13.2 Systematika

Co se týče samotné systematiky Nařízení, není výjimkou z hlediska právních předpisů EU. Skládá se ze dvou, resp. tří částí, kterými jsou důvody přijetí tohoto předpisu (tzv. recitály), samotný normativní text a přílohy.

Recitály jsou, na rozdíl od národních zákonů, specifickou úvodní částí každého evropského předpisu a z hlediska jejich povahy odpovídají důvodovým zprávám, které jsou známy z právního řádu České

⁸⁴ Pokyny k regionální podpoře na období 2007 – 2013.

⁸⁵ Státní podpora a rizikový kapitál (2001/C 235/03) a Pokyny Společenství pro státní podporu investic rizikového kapitálu do malých a středních podniků.

⁸⁶ Nařízení Komise (ES) č. 364/2004 ze dne 25. února 2004, kterým se mění nařízení (ES) č. 70/2001, pokud jde o rozšíření jeho oblasti působnosti tak, aby zahrnovala podporu pro výzkum a vývoj.

⁸⁷ Information from the Commission - Community framework for state aid for research and development.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

republiky. Výhodou recitálů je, že jsou v jednom dokumentu spolu se samotným normativním textem, na druhou stranu ale důvodové zprávy jsou ve svých zvláštních částech členěny podle jednotlivých ustanovení a jsou tak s nimi propojeny. Nové Nařízení obsahuje celkem 77 důvodů neboli recitálů, což je o 9 více, než obsahovalo Původní nařízení (68). Nárůst důvodů tak není nikterak vysoký vzhledem k tomu, že došlo k podstatnému rozšíření Nařízení z horizontálního i vertikálního hlediska.

Normativní část neboli těžiště Nařízení se dělí na kapitoly (*chapters*), které se dle potřeby dále dělí na oddíly (*sections*) a pododdíly (*subsections*). Jednotlivá ustanovení se po vzoru evropských předpisů označují jako články (*articles*). Kapitoly v Nařízení jsou následující:

- Společná ustanovení (čl. 1 až 9). Jak z názvu této kapitoly vyplývá, jedná se o ustanovení společná pro všechny oblasti podpory, které jsou podle Nařízení vyjmuty. Pro VaV se tudíž využijí až na výjimky (např. pojmy) absolutně. Kapitola se dále dělí rovnou na jednotlivé články, kterých je 9 a každý z nich odpovídá vlastnímu okruhu práv a povinností resp. mantinelů, na základě kterých se Nařízení může použít. Jsou jimi oblast působnosti (čl. 1), definice (čl. 2), podmínky vynětí (čl. 3), prahové hodnoty oznamovací podpory (čl. 4), transparentnost podpory (čl. 5), motivační účinek (čl. 6), intenzita podpory a způsobilé náklady (čl. 7), kumulace (čl. 8) a zveřejňování a informování (čl. 9).
- Kontrola (čl. 10 až 12). Druhá kapitola je poměrně krátká a sestává z dalších tří článků, které dále stanovují odnětí výhody blokové výjimky (čl. 10), podávání zpráv (čl. 11) a kontrolu (čl. 12). I když nejsou součástí předchozí kapitoly, jedná se rovněž o ustanovení společná pro všechny oblasti podpory. Tato kapitola je samostatná pravděpodobně z toho důvodu, že se jedná o přímou interakci s EK na rozdíl od předchozích pravidel.
- Třetí a nejrozsáhlejší kapitolu tvoří Zvláštní ustanovení pro různé kategorie podpory (čl. 13 až 56). Tato kapitola se již dělí na jednotlivé oddíly, kdy každý z nich představuje zvláštní kategorii či oblast podpory. Na pododdíly se dělí pouze první z oddílů týkající se regionální podpory. Oddílů je celkem 13 přičemž Původní nařízení jich obsahovalo 9. Kategorie podpory, které byly i v Původním nařízení jsou regionální podpora (oddíl 1 - čl. 13 až 16), podpora určená MSP (oddíl 2 - čl. 17 až 20), podpora přístupu MSP k financování (oddíl 3 - čl. 21 až 24), podpora VaVaI (oddíl 4 - čl. 25 až 30), podpora na vzdělávání (oddíl 5 - čl. 31), podpora pro znevýhodněné pracovníky a pracovníky se zdravotním postižením (oddíl 6 - čl. 32 až 35) a podpora na ochranu životního prostředí (oddíl 7 - čl. 36 až 49). Toto jsou názvy oddílů v Novém nařízení, přičemž ne vždy odpovídají členění a obsahu obdobných oddílů v původním Nařízení. Obecně lze stanovit, že se jedná o rozšiřování výjimek v těchto oblastech či kategoriích, což přineslo v rámci zpřehledňování trochu jiné členění. Snad jedinou výjimkou je podpora na podnikání žen, která se již v Novém nařízení neobjevuje, nicméně ženy se nově objevují v definici znevýhodněných pracovníků. Dalšími zcela novými kategoriemi podpory jsou podpora na náhradu škod způsobených některými přírodními pohromami (oddíl 8 - čl. 50), sociální podpora na dopravu obyvatel odlehlých regionů (oddíl 9 - čl. 51), podpora na širokopásmovou infrastrukturu (oddíl 10 - čl. 52), podpora kultury a zachování kulturního dědictví (oddíl 11 - čl. 53 a 54), podpora na sportovní a multifunkční rekreační infrastrukturu a (oddíl 12 - čl. 55) podpora na místní infrastrukturu (oddíl 13 - čl. 56).
- Poslední čtvrtou kapitolou jsou závěrečná ustanovení (čl. 57 až 59), která jsou známá i z národních právních předpisů. Skládají se ze zrušení (čl. 57), kterým je zrušeno Původní nařízení, přechodných ustanovení (čl. 58) a vstupem v platnost Nového nařízení (čl. 59).

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Přílohy jsou celkem 3. Původní nařízení obsahovalo rovněž tři přílohy, nicméně některé z nich byly jiné, či nebyly v něm obsaženy vůbec.

Jednotlivé současné přílohy jsou následující:

- Příloha I – Definice MSP. Tato část je spolu s definicí výzkumné organizace jednou z nejdůležitějších určovatelů typu příjemců veřejné podpory a zároveň také jednou z nejvíce problematických. Definování správného statusu subjektu je totiž základem, od kterého se odvíjí další pravidla, zejména jednotlivé míry či intenzity podpory.
- Příloha II - Informace o státní podpoře vyňaté za podmínek tohoto nařízení. Toto je již klasická příloha neboli vyplňovací formulář, prostřednictvím kterého se oznamují EK informace podle článku 11. V Původním nařízení byly formuláře dva, přičemž tento se podobá více druhému formuláři (tehdejší příloha III), kdy tehdejší příloha II již v Novém nařízení není obsažena. Hlavní však je, že formulář v Novém nařízení by měl být jednodušší, neboli cílem nové úpravy je mimo jiné i zjednodušit reportování EK o poskytnutých podporách.
- Příloha III - Ustanovení o zveřejňování informací podle čl. 9 odst. 1. Jedná se o poměrně krátkou přílohu, která stanoví náležitosti ohledně zveřejňování informací na internetových stránkách zřízených členskými státy včetně jejich podoby a uživatelských funkcionalit.

13.3 Oblasti působnosti

Oblast působnosti je v Nařízení vymezena jak pozitivně tak negativně. To znamená, že vymezuje oblasti podpory, na které se vztahuje, i případy, na které se nevztahuje. Obecně platí, že Nařízení dopadá na veškerá opatření podpory, která splňují podmínky v něm uvedené. Myšleno jak podmínky stanovené ve společných ustanoveních, tak příslušné podmínky stanovené pro konkrétní kategorii podpory uvedené ve zvláštní části. Např. režim podpory na VaV, tedy v národním chápání program dle zákona č. 130/2002 Sb., musí splňovat podmínky kapitoly první a druhé a oddílu 4 kapitoly třetí. Samozřejmě opatření podpory nespádající pod působnost Nařízení musí být nadále předmětem notifikace EK.

Prvním tématem oblasti působnosti jsou tzv. velké režimy podpory, které se objevily až v Novém nařízení. Otázka velkých režimů byla jedním z nejvíce diskutovaných témat v rámci legislativních prací a veřejných konzultací při vzniku Nového nařízení. Je to způsobeno v první řadě právě tím, že se jedná o novinku, a proto je dopad tohoto ustanovení pouze v teoretické rovině. Konkrétně se jedná o čl. 1 odst. 2 písm. a) a taky písm. b) Nařízení. Podle něho se toto Nařízení nepoužije na režimy podpor v rámci některých kategorií podle kapitoly třetí, pokud jejich průměrný roční rozpočet překračuje částku 150 mil. eur. Zároveň toto ustanovení dále stanoví, že pokud členský stát předloží EK do 20 dnů od jeho vstupu v platnost plán jeho hodnocení, EK může rozhodnout, že jakýkoliv režim zhodnocený dle tohoto plánu může podléhat Nařízení. Jinými slovy členský stát sestaví plán hodnocení, na základě kterého hodlá posoudit, zda jím navržený režim podpory splňuje podmínky slučitelnosti s vnitřním trhem. Dále ověří účinnost podle obecných i specifických cílů a stanoví ukazatele s dopadem na hospodářskou soutěž a tento plán postoupí EK k posouzení a k rozhodnutí o podřazení režimu podpory pod režim Nařízení. Dále ustanovení počítá s časovými kritérii. Na jednu stranu by měl být evaluační plán připravován současně s režimem podpor a předán Komisi v dostatečném předstihu před jeho schválením.

Dalším tématem jsou podniky s inkasním příkazem a podniky v obtížích. Těmto podnikům nelze poskytovat podporu v režimu Nařízení. U obou případů existuje výjimka, kdy pod Nařízením spadá

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

podpora poskytnutá těmto subjektům, pokud se jedná o režim podpory na náhradu škod způsobených některými přírodními pohromami (srov. odst. 1 čl. 4).

Inkasní příkaz v daném případě znamená, že EK stanoví určitému subjektu navrátit protiprávně poskytnutou podporu. Takovému subjektu pak nelze, na základě Nařízení poskytnout podporu. Nařízení dokonce stanoví, že pokud mu má daný režim podléhat, musí explicitně stanovit, že vylučuje jako své příjemce takové podniky. Jedná se tak o jedny z podmínek kvalifikace a členský stát, resp. poskytovatel, musí takové subjekty eliminovat hned v příslušných zadávacích podmínkách. Co se týče dobytosti vystavených inkasních příkazů, věnují se tomu již zmíněné procesní dokumenty (např. Procesní nařízení Rady (čl. 14) anebo Oznámení Komise o prosazování právní úpravy státní podpory vnitrostátními soudy, podle kterého mají mít národní soudy významnou roli při vracení poskytnutých protiprávních podpor). Na rozdíl od požadavku na nepodporování podniků v obtížích, je zákaz podpory pro tyto podniky zatížen významným ryze formálním prvkem, na který by poskytovatelé neměli zapomenout. Nestačí totiž faktické nepodpoření takových podniků, ale v textu režimu musí být explicitně uvedeno, že podpora jim nebude poskytnuta, resp. je zcela v jejich prospěch vyloučena. U podniku v obtížích tento požadavek není. Je ovšem vhodné, aby v rámci jasnějšího uživatelského přístupu k pravidlům poskytovatelů ze strany uchazečů, poskytovatelé uvedli stejně tak explicitně i tento zákaz.

Podniky v obtížích jsou vyňaty z tohoto Nařízení především na základě toho, že podpora by se měla posuzovat na základě jiných předpisů,⁸⁸ stejně jako na základě zvýšeného rizika použití podpory na jiný než předem určený účel, zejména na úhradu svých závazků vůči věřitelům. Podnik v obtížích je definován v odst. 18 definičního článku. Původní nařízení oproti tomu obsahovalo definici rovnou v článku 1, tedy v oblasti působnosti. Toto však ani není tak podstatné jako to, že definice se již na první pohled zásadně změnila, nikoliv však výrazně obsahově, ale spíše jednoznačněji s cílem postihnout více možných případů. Definice stanovuje několik možností, ve kterých se o podnik v obtížích jedná:

- Společnost s ručením omezeným, která ztratila více jak polovinu svého upsaného základního kapitálu v důsledku kumulace ztrát.
- Společnosti s plným ručením některých společníků za závazky společnosti, která ztratila více jak polovinu svého základního kapitálu zapsaného v jejím účetnictví v důsledku kumulace ztrát.
- Jakýkoliv podnik v úpadku. Zde definice počítá s dvěma případy, a to případ, kdy je vůči podniku zahájeno kolektivní úpadkové řízení, anebo když podle národního práva splňuje podmínky pro jeho zahájení.
- Jakýkoliv podnik s nevyřízenou podporou na záchranu. Z tohoto znění je patrné, že pokud podnik obdržel podporu ve formě půjčky či záruky na záchranu a tento záchranný režim zatím není ukončen, a to nesplacením půjčky, neukončením záruky, nebo doposud neuplatněním plánu restrukturalizace, pohlíží se na něj stále jako na podnik v obtížích.

⁸⁸ Sdělení Komise — Pokyny společenství pro státní podporu na záchranu a restrukturalizaci podniků v obtížích, jejichž platnost byla prodloužena Sdělením Komise o prodloužení používání pokynů Společenství pro státní podporu na záchranu a restrukturalizaci podniků v obtížích ze dne 1. října 2004.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

- Velký podnik s finančními problémy, u kterého účetní poměr dluhu společnosti k vlastnímu kapitálu je vyšší než 7,5 a poměr úrokového krytí hospodářského výsledku společnosti před úroky, zdaněním a odpisy (EBITDA⁸⁹) je nižší než 1,0.

Nařízení nedopadá rovněž na případy, které by mohly určitým způsobem ohrozit volný pohyb zejména zboží a služeb a také příslušné zásady společného trhu. Z toho důvodu se podle čl. 1 odst. 2 Nařízení nepoužije jednak na opatření podpory, které upřednostňuje domácí zboží před dováženým. Dále se podle toho samého ustanovení nepoužije na podporu spojenou s vývozem do třetích zemí nebo členských států, zejména podporu na zřízení a provoz distribuční sítě. Jedná se o jediný příklad, který Nařízením uvádí. Nově je vloženo do Nařízením ustanovení explicitně zakotvující zákaz jeho použití na opatření podpory vedoucí k porušení práva EU, které je s tímto opatřením neoddělitelně spjata (srov. čl. 1 odst. 5). To znamená, že aplikace příslušného opatření ve své podobě povede k porušení evropského práva a nejedná se o případy, kdy jinak vydané opatření v jeho souladu je porušeno následně. Toto ustanovení uvádí pro odstranění některých pochybností příklady takového porušení, které mohou teoreticky nastat:

- Opatření, které nařizuje příjemci mít sídlo či ústředí v konkrétním členském státě poskytujícím podporu, pokud ji chce obdržet, přičemž tento zákaz se nevztahuje na existenci provozovny či pobočky (např. odštěpný závod) v okamžiku poskytnutí podpory.
- Opatření podpory, jejíž poskytnutí je podmíněno povinností příjemce používat domácí zboží nebo služby.
- Opatření podpory omezující možnost příjemců využívat v jiných členských státech výsledků VaVaI.

Nařízením v konečném důsledku nedopadá na některá hospodářská odvětví. Nepoužije se na podporu poskytnutou v odvětví rybolovu a akvakultury, na které se vztahují jiné předpisy,⁹⁰ ledaže toto odvětví zasahuje do jiných taxativně uvedených oblastí podpory, jmenovitě VaV, vzdělávání a další. Dále se Nařízením nevztahuje na odvětví zemědělské prvovýroby. Nakonec se Nařízením nepoužije na některé kategorie regionální podpory, které jsou vyjmuty v čl. 13. Na rozdíl od Původního nařízení, Nové nařízení počítá i s variantami kumulace činností. Pokud totiž příjemce působí zároveň v oblasti spadající do režimu Nařízením a zároveň některé zakázané činnosti, musí členský stát zajistit oddělení činností a nákladů, neboť podpora nesmí směřovat na ty náklady, které vedou k těmto činnostem.

13.4 Vybrané definice

Definice jsou uvedeny v článku 2 Nařízením, který je díky tomu nejrozsáhlejší. Definic je celá řada (celkem 143), nicméně v této části budou přiblíženy jen některé podstatné z hlediska VaV. Pojmy spíše nepravního charakteru rovněž nebudou analyzovány, to však neznamená, že nejsou zásadní z hlediska

⁸⁹ „Z anglického „Earnings Before Interest, Taxes, Depreciation and Amortization - EBITDA“, neboli „zisk před odečtením úroků, daní, odpisů a amortizace“. Jedná se o finanční ukazatel výkonnosti podniku vypočítaný jako čistý příjem s odečtením úroků, daní, odpisů a amortizace, který může být použit k analýze a porovnání ziskovosti mezi podniky a průmyslovými odvětvími s cílem eliminovat dopady finančního a účetního rozhodování.“ Earnings Before Interest, Taxes, Depreciation and Amortization – EBITDA. *Investopedia*. © 2014.

[<http://www.investopedia.com/terms/e/ebitda.asp>]

⁹⁰ Nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1379/2013 ze dne 11. prosince 2013 o společné organizaci trhů s produkty rybolovu a akvakultury a o změně nařízení Rady (ES) č. 1184/2006 a (ES) č. 1224/2009 a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 104/2000.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

dodržení pravidel veřejné podpory. Typickými takovými pojmy jsou jednotlivé kategorie výzkumu (neplést s kategoriemi podpory), tedy základní a aplikovaný výzkum, experimentální vývoj a také inovace. Jejich význam je zásadní v tom směru, že určují míru podpory, tudíž nesprávné určení aktivit v rámci projektu může být fatální. Samotné určení však není otázkou právního posouzení, ale věcného, a proto tato práce takové pojmy vynechává.

Definiční článek se dělí na obecnou část (odst. 1 až 39) a zvláštní část (odst. 40 až 143). Pro VaV jsou tedy zásadní jak obecné tak příslušné ze zvláštní části (čl. 83 až 98).

Velikosti podniku. Pojem podnik byl zmíněn u pojmových znaků veřejné podpory a v oblastech působnosti opět podnik v obtížích. Zde se však mají vymezit jednotlivé velikosti podniku, tj. malý, střední a velký a mikropodnik. Rozdělení těchto čtyř velikostí podniků v rámci pojmů je poněkud složitější a Nařízení si vypomáhá samostatnou přílohou, která definuje MSP. Tato příloha sice v názvu obsahuje, že se jedná o definici, nicméně představuje i určitý návod, dle kterého má konkrétní subjekt postupovat, aby zjistil svůj správný status. Velký podnik je vymezen negativně a rozumí se jím jakýkoliv podnik nespadaající pod kritérium pro MSP. MSP je v rámci jedné definice a je odkázán na přílohu č. 1. Co se týče mikropodniku, ten definiční článek nijak nezmiňuje a je uveden pouze v příloze č. I jako ještě menší malý podnik. Mikropodnik není z hlediska intenzity podpory nijak významný a nadále pro něho bude platit to, co pro podnik malý.

Jedná se o soubor finančních, věcných a časových ukazatelů, které je zapotřebí zohlednit a pokud si určitý subjekt není jistý, je vždy jistější zvolit vyšší velikost podniku. Jedná se o to, že není z hlediska veřejné podpory problém, pokud např. malý podnik dostane výši podpory odpovídající podniku střednímu či velkému, jelikož ta je zpravidla nižší. Na druhou stranu, pokud se subjekt prohlásí např. za podnik střední a dostane pro tento stupeň odpovídající výši podpory, přičemž udělal při posuzování chybu a ve skutečnosti je podnikem velkým, porušení Nařízení nastává a důsledkem je protiprávně poskytnutá podpora.

Finanční a kvantitativní ukazatelé velikosti podniku představuje čl. 2 a následně také čl. 5 této přílohy. Ukazateli jsou počet zaměstnaných osob, roční obrat anebo bilanční suma roční rozvahy. Čl. 2 je strukturován sestupně od velkého podniku (který zde není uveden explicitně) až po mikropodnik. Konkrétní hranice jsou následující:

- Mezi velkým a středním podnikem je počet zaměstnaných osob 250, roční obrat 50 mil. eur a bilanční suma roční rozvahy 43 mil. eur.
- Mezi středním a malým podnikem je počet zaměstnaných osob 50, roční obrat 10 mil. eur a bilanční suma roční rozvahy 10 mil. eur.
- Mezi malým podnikem a mikropodnikem je počet zaměstnaných osob 10, roční obrat 2 mil. eur a bilanční suma roční rozvahy 2 mil. eur.

Finanční ukazatele nemusí nastat najednou, přičemž záleží, jaké podnik vede účetnictví, neboli pokud vede jednoduché účetnictví, je pro něho rozhodující druhý finanční ukazatel (bilanční suma roční rozvahy). Pokud bychom limity vyjádřili matematicky, u některých budou intervaly uzavřené a u některých otevřené. Nejjednodušší bude toto ustanovení vysvětlit na příkladech:

- Pokud bude podnik zaměstnávat 250 osob, je vždy velkým podnikem bez ohledu na další dva finanční ukazatele. Aby mohl být středním podnikem, musel by zaměstnávat maximálně 249 osob (srov. „méně než 250“) s tím, že je zapotřebí zjistit i další ukazatele.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

- Pokud bude mít podnik roční obrát 50 mil. eur, ještě nemusí být velkým podnikem (opět však záleží na ostatních ukazatelích), neboť u tohoto limitu je formulace jiná než u zaměstnaných osob (srov. „nepřesahuje 50 mil. eur“).

Za zaměstnance se podle Nařízení považují:

- zaměstnanci a vedoucí zaměstnanci,
- osoby pracující pro podnik v podřízeném postavení, které jsou považovány za zaměstnance v souladu s vnitrostátním právem,
- vlastníci a společníci vykonávající v podniku pravidelnou činnost, kteří využívají finančních výhod plynoucích z podniku.

Časový ukazatel pamatuje na dynamické změny údajů rozhodných pro sestavování údajů o podniku v čase. Daný podnik není povinen každou chvíli posuzovat svoji velikost, ale alespoň jednou ročně pokud je uchazečem či příjemcem podpory. Podnik tedy v momentě podání žádosti o podporu neposuzuje jeho status k tomuto dni, ale za předchozí účetní období. Teoreticky tak může dojít k situaci, že během roku dojde k překročení některého z limitů (např. při jeho rozvoji), nicméně ke zjištění dojde až na jeho konci. Dokonce když dojde na konci roku ke zjištění, že během něho k překročení došlo směrem nahoru (k většímu podniku), tento podnik ještě neztratí svůj původní status podniku nižšího. Svůj status ztratí, až pokud k takovému zjištění dojde dvakrát za sebou. Např. podnik zjistí, že v roce 2011 byl podnikem středním. Za rok opakuje své sebeurčení a zjistí, že během roku 2012 počtem zaměstnanců přesáhl stanovený limit a splňuje již limit pro podnik velký. Velkým podnikem se ale ještě nestane, pokud za další rok zjistí, že v roce 2013 se limit zaměstnanců vrátil zpět. Na případy právního nástupnictví (např. fúze) se však pravidlo dvou po sobě jdoucích účetních období nevztahuje a podnik změní svůj status okamžitě.

Věcné ukazatele představují asi nejsložitější část posuzování velikosti podniku. Pamatují totiž na ovládací či majetkové struktury mezi jednotlivými subjekty (zjednodušeně řečeno koncerny), přičemž lze učinit závěr, že velikost podniku není odvozena pouze od jeho subjektivity, ale i z jeho vztahů se subjekty ostatními. Dané opatření je celkem logické a zabraňuje jednání např. velkých podniků, které by si jinak mohly založit dceřiné společnosti jako malé podniky s nárokem na vyšší míru podpory. Jedná se o vztahy dceřiných a mateřských společností, neboli existuje mezi nimi určitá ekonomická závislost. Taková dceřiná společnost tak nikdy nemůže být považována za podnik malý, pokud bude příslušný ovládací či majetkový vztah mezi její mateřskou společností existovat. Nařízení de minimis používá celkem příhodný termín „jeden podnik“, který vlastně takovému stavu odpovídá. Zjednodušeně řečeno mateřská a dceřiná společnost budou posuzovány jako jeden podnik pro účely poskytnutí podpory a nikoliv jako dva samostatné podniky. Existují navíc tři další pojmy v souvislosti s podnikem:

- Nezávislý podnik (*autonomous enterprise*) je definován negativně, tj. není ani partnerským ani propojeným podnikem.
- Partnerský podnik (*partner enterprise*) je podnik, který není podnikem propojeným a dále vlastní sám nebo společně s jedním či více propojenými podniky alespoň 25 % základního kapitálu či hlasovacích práv jiného podniku, s tím, že příloha Nařízení stanoví určité výjimky z těchto 25 %.
- Propojený podnik (*linked enterprise*) je podnikem, který je v některém z následujících vztahů s jiným podnikem (neboli tyto dva jsou navzájem propojené):
 - podnik vlastní většinu hlasovacích práv akcionářů nebo společníků v jiném podniku,

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

- podnik má právo jmenovat nebo odvolávat většinu členů správního, řídicího nebo dozorčího orgánu jiného podniku,
- podnik má právo uplatňovat rozhodující vliv v jiném podniku podle smlouvy uzavřené s daným podnikem nebo dle ustanovení v zakladatelské listině, zakladatelské či společenské smlouvě nebo ve stanovách tohoto podniku,
- podnik, který je akcionářem nebo členem jiného podniku, ovládá sám v souladu s dohodou uzavřenou s jinými akcionáři nebo společníky daného podniku většinu hlasovacích práv náležejících akcionářům nebo společníkům v daném podniku,
- podnik, který je v některém z výše uvedených vztahů s dalším podnikem zprostředkovaně, tj. prostřednictvím dalších podniků či výše uvedených investorů nebo
- podnik, který je v některém z výše uvedených vztahů s dalším podnikem prostřednictvím fyzické osoby nebo skupinou společně jednajících fyzických osob za předpokladu výkonu jejich činností nebo částí svých činností na stejném relevantním trhu nebo na sousedních trzích.

Propojený podnik je tedy založen spíše na ovládacích vztazích na rozdíl od podniku partnerského, kde je výrazný prvek majetkových vztahů.

Poslední poučkou je pak sestavování údajů o podnicích. Co se týče podniků nezávislých, údaje se sestaví čistě na základě provedené účetní závěrky. Vzhledem k povaze partnerských či propojených podniků se v příloze č. 1 Nařízení připouští konsolidovaná účetní závěrka, ale taky jednotlivé účetní závěrky jednotlivých podniků. U propojených podniků se připočítává 100 % všech údajů o ostatních podnicích, tedy platí plně sčítání údajů zjištěných na základě účetních závěrek. Sčítání se provádí u všech podniků, které jsou přímo či nepřímo propojeny, sčítá se tedy veškerá ovládací struktura, i pokud se více větví. Oproti tomu zjištěné údaje u partnerských podniků se připočítávají procentuálně v poměrné výši podle podílu na základním kapitálu či hlasovacích právech (vždy podle toho, co je vyšší). Tudíž podnik, který zjišťuje svůj status (např. příjemce) vezme plné hodnoty na základě své závěrky a procentuálně ke svým hodnotám připočte údaje o ostatních. Připočítává ale údaje pouze těch podniků, se kterými je přímo v partnerském vztahu jak na nižší, tak na vyšší úrovni (v prvním koleně) a nikoliv podniku v dalším koleně (na rozdíl od propojených), pokud se majetková struktura více větví.

Pokud bude struktura tvořena kombinacemi partnerských a propojených podniků, podnik, který připočítává procentuálně údaje o svých partnerských podnicích v prvním koleně, musí tyto údaje kumulovat s jeho propojenými podniky (procento tedy bude vypočteno z kumulace údajů obou propojených podniků). A naopak, podnik připočte kompletně údaje o svých propojených podnicích a procentuální údaje o všech jejich partnerských podnicích v prvním koleni. Pokud existuje složitá síť propojených a partnerských podniků, tak právě ty partnerské zde působí jako určité přerušení ovládací struktury, kdy se již nesčítají údaje dále za něho do dalších úrovní.

K této složité agregaci vždy nemusí docházet, pokud budou konečné výsledky, tedy sestavení údajů o konkrétním podniku, určeny pomocí konsolidované účetní závěrky.

Výzkumná organizace je jedním z nejdůležitějších pojmů práva veřejné podpory na úseku VaV a nutno dodat, že také jedním z nejproblémovějších. Právní postavení výzkumné organizace je první zásadní otázkou, která by nám měla odpovědět, co to vlastně je a zda se jedná o subjekt práva. Veškeré definice (v Nařízení i Rámci) jednotně uvádí, že u výzkumné organizace nezáleží na jejím právním

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

postavení a na jejím financování. Nezáleží také na tom, zda je zřízena podle veřejného či soukromého práva. Z národního chápání tak nelze u výzkumné organizace hovořit jako o právní formě, ale o souboru podmínek, které určitý subjekt či entita musí splnit nehledě na jeho právní formu. Pokud tedy známe právní formy jako například veřejná výzkumná instituce (zkráceně v.v.i.), vysoká škola, ale také obchodní společnosti či družstva, příspěvkové organizace apod., tak všechny tyto mohou splňovat definici výzkumné organizace. Samozřejmě se předpokládá, že některé právní formy jsou pravděpodobnější, než jiné, např. ony zmíněné veřejné vysoké školy a veřejné výzkumné instituce.

Co se týče otázky subjektivity, tato otázka není v současné době v České republice uspokojivě vyřešena. V anglickém znění se uvádí, že výzkumná organizace je „entity“, což bylo přeloženo do češtiny jako „subjekt“. Z významu pojmu entita nelze však uvažovat pouze o subjektivitě, ale i o existenci určitého útvaru či organizační složky, pracoviště, ale také sdružení fyzických či právnických osob bez právní subjektivity, které právní subjektivitu sice nemají, ale definici výzkumné organizace splňovat mohou i tak. V případě trvání na právní subjektivitě se eliminují např. organizační jednotky podniků, které jsou založeny výhradně za účelem VaV, nicméně celý podnik jako výzkumná organizace být uznán nemůže.

Hlavní podmínky naplnění statusu výzkumné organizace jsou následující:

- cílem je provádět nezávisle základní výzkum, průmyslový výzkum nebo experimentální vývoj nebo veřejně šířit výsledky těchto činností formou výuky, publikací nebo transferu znalostí,
- pokud jsou vykonávány hospodářské činnosti, je třeba o financování, nákladech a příjmech, souvisejících s těmito činnostmi, vést oddělené účetnictví, a
- podniky, jež mohou uplatňovat rozhodující vliv na takovýto subjekt, například jako podílníci nebo členové, nesmějí mít přednostní přístup k výsledkům, jichž dosáhly.

Zejména první podmínka může představovat zásadní problém při posuzování statusu, a to především u soukromých výzkumných organizací. Situace je pak mnohem složitější, neboť samotné splnění těchto podmínek nestačí k tomu, aby daná entita mohla obdržet 100% podporu. Vždy je zapotřebí nahlédnout do aktivit v rámci konkrétního projektu a posoudit, zda finance nesměřují právě do možných hospodářských aktivit. Jinými slovy, taková entita se v konkrétním případě může chovat jako podnik, i když je jinak výzkumnou organizací. Posuzování výzkumné organizace se rozpadá na „statické“ (3 výše uvedené) a „dynamické podmínky“ (konkrétní činnost v projektu).

Podmínka nezávislosti výzkumu je nová a definice v původních předpisech ji neobsahovala. V případě druhé varianty, tj. šíření výsledků, je nově zavedena podmínka provedení veřejnou formou. Jedná se proto v obou případech o zpřísnění, na druhou stranu však již není mezi těmito variantami kumulace nýbrž alternativa. V případě, že doposud musela výzkumná organizace provádět některý z výzkumů či vývoj, musela zároveň šířit některým ze způsobů jejich výsledky. Nově však může buď pouze provádět výzkum (zároveň však nezávislý), anebo pouze šířit jeho výsledky (zároveň však veřejně). Pro národní posuzování však i zde platí nutnost zohlednit zákon č. 130/2002 Sb., který má v souladu s předchozí úpravou rovněž kumulaci, v kombinaci s Novým nařízením, která tak vychází nejpřísněji. Neboli česká výzkumná organizace musí provádět obě činnosti a zároveň s podmínkou nezávislosti a veřejného šíření.

Povinnost odděleného účetnictví je rovněž nová a nebyla doposud v definicích Původního rámce ani Původního nařízení obsažena a stejně tak není uvedena ani v zákoně č. 130/2002 Sb. To však neznamená, že by neměla být plněna i dříve, neboť nová změna zajistila pouze to, že povinnost oddělit

činnosti se stala pojmovým znakem definice výzkumné organizace. Z praktického hlediska potom změna není natolik zásadní. Rámec totiž oddělení činností považuje a považoval za klíčové pro konstatování o existenci či neexistenci veřejné podpory, a proto muselo docházet k oddělení tak jako tak.

Nové evropské předpisy trochu zmírnily zákaz přístupu některých podniků, resp. došlo k upřesnění. Zatímco původní úprava znemožňovala přednostní přístup jakýmkoliv podnikům s určitým vlivem bez ohledu na velikost tohoto vlivu, nová definice zakazuje pouze rozhodující vliv. Stále se tedy jedná o podílníky či členy, nicméně ti, kteří mají menší vliv, již podle nové definice mít přednostní přístup mohou. Další změnou oproti původní úpravě je odstranění zákazu takového podniku k přístupu k výzkumným kapacitám (research capacities) a zůstává pouze zákaz přístupu k jejím výsledkům.

Oproti původní i současné evropské úpravě je znění podle zákona č. 130/2002 Sb. poměrně dost odlišné: „...k jejímž výzkumným kapacitám nebo výsledkům podle písmene k) nemají přednostní přístup subjekty provádějící ekonomickou činnost spočívající v nabídce zboží nebo služeb, které by na ni mohly uplatňovat vliv“. Na první pohled je zřejmé, že pro národní úpravu není podstatný rozhodující vliv ve výzkumné organizaci, ale fakt, že daný podnik (v zákoně označen jako subjekt) nabízí zboží či služby. Na jednu stranu je teoreticky možné, že zákon č. 130/2002 Sb. omezuje definici podniku pouze na ty subjekty, které provádí nabídku zboží či služeb (byť takových případů bude zřejmě většina), na druhou stranu významně rozšiřuje okruh potencionálních subjektů na subjekty s jakýmkoliv vlivem. Tento vliv může být dokonce širší, než stanovovaly původní evropské předpisy, které na základě ilustrativních příkladů (podílníci nebo členové) spíše dovozují, že se jedná o vliv vnitřní. Nicméně na základě znění zákona č. 130/2002 Sb. si lze představit i vliv „vnější“, tedy vzájemné obchodní vztahy s existencí vzájemného prospěchu. Opět zde platí, že při posuzování statusu výzkumné organizace v České republice je zapotřebí kombinace národní i evropské definice s výsledkem nejprísnější varianty.

Další podmínkou, která byla uvedena v původních evropských předpisech, je reinvestice zisku do hlavní činnosti. Od této povinnosti nová úprava upouští, nicméně pro českou výzkumnou organizaci nadále zůstává v zákoně č. 130/2002 Sb.

Podle zákona č. 130/2002 Sb. musí být splněna i podmínka subjektivity výzkumné organizace, i když evropské předpisy se subjektivitou nepočítají.

Postup při posuzování výzkumných organizací schválený na 298. zasedání Rady pro výzkum, vývoj a inovace obsahuje i šestou podmínku, a to povinnost mít vnitřní předpis, který upravuje způsob nakládání s výsledky. Tato povinnost však není uvedena v žádné z definic, a není tak pojmovým znakem výzkumné organizace, ale podmínkou, kterou musí plnit. Jinými slovy pokud vnitřní předpis nebude existovat, neznamená to ztrátu statusu výzkumné organizace (jako u výše uvedených), ale prosté porušení povinnosti. V tomto kontextu se jedná o další podmínku Rady pro výzkum, vývoj a inovace, která podmiňuje zapsání daného subjektu na seznam výzkumných organizací, nevychází však z nových evropských předpisů.

Výzkumná infrastruktura se na první pohled může jevit jako velmi podobná výzkumné organizaci. Zatímco výzkumná organizace bývá zpravidla spojována se subjektem práva, i když dle evropských předpisů mít subjektivitu nemusí, výzkumná infrastruktura se nejvíce blíží objektu práva (srov. např. závod dle zákona č. 89/2012 Sb.). Jedná se o materiální, technické, objektové a další vybavení, služby, zdroje a další složky nezbytné pro provádění VaV činností. Definice v Novém nařízení

uvádí delší demonstrativní výčet takových složek a je zřejmé, že infrastruktura může mít řadu podob a nelze ji jednoznačně ohraničit. Zásadním pojmovým znakem je, že veškeré tyto prostředky musí sloužit k činnostem ve VaV a zároveň musí pro něho být nezbytné. V definici je uveden tzv. kvazisubjekt, který právě výzkumnou infrastrukturu využívá, a to vědecká obec (scientific community). Nařízení tak používá pojem, který už jinde neuvádí ani nevysvětluje. Pojem vědecká obec je však zapotřebí vykládat velmi obecně jako obecné pojmenování pro veškeré výzkumné pracovníky ať už provozující svou činnost samostatně nebo jako zaměstnanci výzkumných organizací či podniků. Podle recitálu č. 48 Nového nařízení může být výzkumná infrastruktura vlastněna, využívána a provozována společně více osobami a to jak veřejnými tak soukromými.

Co se týče původních evropských předpisů, tento pojem nebyl definován. Původní nařízení jej neobsahovalo vůbec a původní rámec pouze okrajově v článku 5.8 Podpora pro inovační seskupení, ve které jsou v této souvislosti zmíněny pouze laboratoře a zkušebny.

Zákon č. 130/2002 Sb. používá dva relevantní pojmy, a to infrastrukturu a velkou infrastrukturu. První z oněch pojmů se podobá současné definici v evropských předpisech, nicméně činnost prováděná s pomocí infrastruktury musí být podpořena z veřejných prostředků. Podle zákona č. 130/2002 Sb. tak nelze za infrastrukturu považovat ty zdroje potřebné k činnostem ve VaV, pokud tyto činnosti jsou financovány z neveřejných zdrojů. Velká infrastruktura rovněž v zásadě odpovídá výzkumné infrastruktuře ve smyslu evropské definice, je ovšem rovněž podmíněna národními pravidly. Již nemusí být podporována z veřejných zdrojů, ale je charakteristická svou významností, uceleností a náročností, je zřizována výzkumnými organizacemi a schvalována vládou.

Prototypy a pilotní projekty jsou uvedeny spolu, i když mnohem častěji se lze setkat pouze s prototypy. Jako pojmy ani samostatně nefigurují, nýbrž jsou skryty v definici pojmu experimentálního vývoje a nově také pod pojmem aplikovaného výzkumu v odst. 86 a 85 definičního článku. Evropské předpisy je tudíž nechtěly definovat, ale pouze stanovit podmínky, na základě kterých je možné je vyrábět či vyvíjet v rámci pravidel veřejné podpory. Pro definici těchto pojmů lze využít tzv. Frascati manuál⁹¹, který představuje standardy pro mapování politiky VaV. Tyto manuály vychází už od roku 1963 a v říjnu 2015 vyšla jeho sedmá verze.

Samotnou definici pilotního projektu Frascati manuál neobsahuje, ale věnuje se pilotním závodům (tedy velkým pilotním projektům) a definuje prototyp následovně: „*Prototyp je originální model strukturovaný tak, že obsahuje všechny technické charakteristiky a výkony nového výrobku. Například, pokud je vyvíjena pumpa pro korozní tekutiny, je zapotřebí více prototypů pro zrychlené testy životnosti s různými chemikáliemi. Existuje zpětná vazba, takže pokud nejsou testy prototypu úspěšné, výsledky mohou být využitelné pro další vývoj pumpy.*“. Pilotní projekt je třeba dovodit z této definice a zároveň z textu Frascati manuálu zabývajícího se pilotními závody. Zatímco prototyp slouží podle výše uvedené definice k demonstraci nového výrobku, tak pilotní projekt slouží k demonstraci nové služby, neboli jedná se o obdobu prototypu v oblasti služeb. U prototypu se uvádí příklad s pumpou a u pilotního projektu může jako příklad sloužit třeba systém dopravního řízení, kdy daný pilotní projekt představí nové řízení semaforů, dopravního dispečinku apod.

⁹¹ Frascati Manual: Guidelines for Collecting and Reporting Data on Research and Experimental Development (Zásady pro sběr a vykazování dat o výzkumu a experimentálním vývoji). OECD iLibrary.

Z hlediska veřejné podpory jsou prototyp a pilotní projekt zásadní, neboť se nachází na pomezí výzkumných a vývojových činností a činností výrobních, které již v rámci této kategorie podporovat nelze. Postupně však dochází k uvolňování, tj. historicky nebyl vývoj těchto druhů výsledků možný. Zásadní uvolnění umožnil až Původní rámec a také Původní nařízení, kdy se de facto stanovilo, že v rámci experimentálního vývoje se za určitých podmínek uznává rovněž vývoj prototypů a pilotních projektů. Nadále však nebyla přípustná výroba prototypů v rámci aplikovaného výzkumu. V Novém nařízení je již výroba prototypů a pilotních linek v rámci aplikovaného výzkumu přípustná, je-li pro aplikovaný výzkum nezbytná s tím, že prototypy mohou být vyráběny pouze v laboratorním prostředí nebo v prostředí se simulovaným rozhraním se stávajícími systémy. Definice experimentálního vývoje tak umožňovala vývoj prototypů a pilotních projektů, které jsou obchodně využitelné a navíc jsou nutně konečnými komerčními produkty a jejichž výroba je příliš nákladná na to, aby byly použity pouze pro účely demonstrace a ověření, že takový prototyp či pilotní projekt mohl být vyvinut v rámci experimentálního vývoje, pokud v případě obchodního využití dochází k odečtení výnosů od způsobilých nákladů. V nové definici pak podmínka zpětných odvodů stanovena není, což je další uvolnění směrem k příjemcům.

13.5 Podmínky vynětí

Vynětím se myslí zproštění povinnosti členského státu z oznamovací povinnosti režimu podpory, jednotlivé podpory a podpory ad hoc EK, neboli není nutná notifikace. V Novém nařízení podmínky vynětí zakotvuje článek 3, který je oproti Původnímu nařízení poměrně zjednodušen. Uvádí pouze to, co je jednoznačné a vyplývá ze samotné podstaty Nařízení, tj. možnost vynětí z notifikační povinnosti, pokud dané režimy splňují obecné náležitosti uvedené v kapitole I Nařízení a dále jemu příslušné náležitosti uvedené ve zvláštní části (z hlediska VaV se jedná o oddíl 4 kapitoly III).

I v této části došlo k věcné změně (včetně několika technických), když byla odstraněna povinnost, aby v daném režimu byl uveden odkaz na Původní nařízení. Nové nařízení takový odkaz již nepožaduje.

V souvislosti s podmínkami vynětí je zapotřebí zmínit také zvláštní přechodné ustanovení, konkrétně článek 58 odst. 4 Nového nařízení. Původní nařízení mělo obdobné ustanovení (srov. tehdejší článek 44 odst. 3) s tím, že nedošlo ke změně úpravy režimů podpory v rámci kategorie VaV. Týká se pouze režimů podpory, neboť jejich platnost je dlouhodobá na rozdíl od podpory ad hoc, a stanoví šestiměsíční přechodné období po ukončení doby platnosti Nařízení. Režimy neboli programy vyhlášené za platnosti původního Nařízení, zůstaly vyňaty podle něho až do konce roku 2014.

13.6 Finanční limity

Finanční limity představují nejzásadnější podmínky, které je nutné dodržet, aby bylo možné poskytovat veřejnou podporu v režimu Nařízení. Jsou představovány čtyřmi základními okruhy, kterými jsou:

- prahové hodnoty oznamovací povinnosti,
- míra podpory,
- pravidla pro jejich kumulaci s jinými předpisy a režimy podpor, a
- způsobilé náklady, které lze hradit z veřejné podpory.

Tyto limity nastavuje EK, jak opakovaně uvádí v recitálech na základě svých dosavadních zkušeností, tj., jak již bylo několikrát poukázáno, aby narušení hospodářské soutěže bylo minimální za maximální nápravy selhání trhu.

Na úvod je vhodné vysvětlit rozdíl mezi prahovými hodnotami a mírou podpory, jelikož v praxi se často mohou omylem navzájem zaměňovat. Na první pohled je zřejmý rozdíl v jednotkách, ve kterých se tyto limity uvádějí, kdy prahové hodnoty se stanoví v měnových jednotkách (eur) a míra podpory zase v procentech. Při poskytování podpory samozřejmě nesmí být překročeny žádné z těchto hodnot. Dalším rozdílem je, co se vlastně ohraničuje. Prahové hodnoty omezují výši veřejných zdrojů a míra podpory zase výši krytí způsobilých nákladů na řešení projektu z těchto neveřejných zdrojů. Na příkladu lze demonstrovat, jak je tato kombinace vlastně myšlena. Samozřejmě hovoříme v tomto případě o příjemci, kterým je podnik, přičemž pro potřeby následujícího příkladu uvažujeme pro zjednodušení právě o jednom příjemci. Na projekt aplikovaného výzkumu může být poskytnuta podpora až ve výši 20 mil. eur, zároveň však tato podpora může pokrýt maximálně 50 % způsobilých nákladů potřebných na tento projekt. To znamená, že projekt, který má rozpočítané náklady ve výši 20 mil. eur, nemůže obdržet celou tuto částku, jelikož je omezen mírou podpory a může obdržet pouze 10 miliónů eur. Na druhou stranu pokud má příjemce obdržet onu maximální výši podle prahové hodnoty, musí být na řešení jeho projektu spotřebováno minimálně 40 mil. eur.

Význam prahových hodnot je vysvětlen v recitálu č. 16 Nařízení. Jedná se vlastně o hranice, při jejichž překročení se výrazně zvyšuje riziko ovlivnění vnitřního trhu. Při jejich absenci by de facto došlo k výraznému popření smyslu článku 107 SFEU a dozoru EK v rámci notifikačních řízení. Z tohoto důvodu je existence prahových hodnot velmi významná. Oproti Původnímu nařízení byly prahové hodnoty pro základní a aplikovaný výzkum a experimentální vývoj zdvojnásobeny a nově vyčleněny bokem studie proveditelnosti.

Tabulka 1: Výše podpory na projekty

Kategorie výzkumu a vývoje	Prahová hodnota (v mil. EUR)		
	Základ	Zvýšení (EUREKA ⁹² nebo společný podnik)	Zvýšení (vratné zálohy)
Základní výzkum	40	80	60
Aplikovaný výzkum	20	40	30
Experimentální vývoj	15	30	22,5
Studie proveditelnosti	7,5	7,5	7,5

⁹² Mezivládní program vyhlášený v roce 1985 s cílem podporovat nadnárodní spolupráci mezi průmyslovými podniky, výzkumnými ústavy a vysokými školami a vytvářet tak podmínky pro růst výkonnosti a konkurenceschopnosti evropského průmyslu a rozvoje jeho společné infrastruktury [<http://www.eurekanetwork.org/>]. V České republice se financuje prostřednictvím programu EUREKA CZ schválené usnesením vlády č. 1022 ze dne 17. srpna 2009 v gesci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy [<http://www.msmt.cz/vyzkum-a-vyvoj/verejne-souteze-a-vyzvy-ve-vavai/program-eureka-cz>].

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Tato tabulka se týká pouze podpory na projekty, avšak další adresné činnosti pak mají limity jiné:

- Investiční podpora na výzkumnou infrastrukturu je ve výši 20 mil. eur na infrastrukturu.
- Podpora určená inovačním klastrům je ve výši 7,5 mil. eur na klastr.
- Podpory na inovace určené malým a středním podnikům je 5 mil. eur na podnik a projekt. Dále se stanoví prahová hodnota ve výši 200 000 eur na jeden podnik po dobu tří let ve speciálních případech.
- Podpora na inovace postupů a organizační inovace je 7,5 mil. eur na podnik a projekt.
- Podpora VaV v odvětví rybolovu a akvakultury svou vlastní prahovou hodnotu uvedenou nemá, což souvisí se specifiky dané adresné činnosti.

Co se týče oněch tří kategorií VaV, Nařízení počítá i s tím, že reálná situace může být nepřehledná, neboť konkrétní projekt může být kombinací více těchto kategorií. K tomu se stanoví, že daná kategorie musí převažovat. Pokud se tedy hodlá udělit podpora na projekt ve výši 40 mil. eur, musí v něm základní výzkum alespoň převažovat. Převažující činnost je následně taková činnost, která spotřebuje více jak polovinu uznaných nákladů na projekt. Pokud by řešení projektu vyžadovalo činnosti spadající do všech třech kategorií, sčítají se činnosti za aplikovaný a základní výzkum dohromady a pokud takto společně převyšují 50 %, odpovídají prahové hodnotě pro aplikovaný výzkum.

Míry podpory jsou obecně uvedeny v článku 7 Nařízení, který je zároveň společným článkem i pro způsobilé náklady, jelikož ty jsou určovatelem pro stanovení míry podpory, resp. jediným podle znění recitálu č. 23, který rovněž explicitně uvádí, že podle Nařízení nemůže být vyňata podpora, kdy v důsledku existence nezpůsobilých nákladů alokovaných na řešení projektu dochází ke zkreslení míry podpory.

V článku 7 se stanoví základ pro výpočet míry podpory a způsobilých nákladů jako náklad ještě před srážkou různých daní a poplatků. Příkladem mohou být tzv. osobní náklady, tj. náklady na platy a mzdy, kdy příjemci se poskytne podpora na jejich úhradu včetně např. pojistného na všeobecné zdravotní pojištění, pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, tj. příjemce neobdrží pouze „očistěnou“ podporu, ale její část je povinen odvézt takto zpět příslušným orgánům.

V oddíle 4 zvláštní části Nařízení, týkající se podpory VaVaI, jsou mimo jiné uvedeny konkrétní míry podpory určené podle adresných činností a dalších kritérií.

Podle článku 25 Nařízení lze pro zjednodušení rozdělit kritéria pro stanovení míry podpory na základní a bonusová. Základní kritéria podle článku 25 odst. 5 představují míru podpory určenou velkému podniku podle kategorie základního výzkumu (100 %), aplikovaného výzkumu (50 %), experimentálního vývoje (25 %) nebo zda se jedná o studii proveditelnosti (50 %). Původní nařízení složitě stanovovalo nutnost tyto míry určit pro každého příjemce a dalšího účastníka zvláště i v případech spolupráce s výzkumnými organizacemi, což Nové nařízení poměrně zjednodušilo jednoduchým návětvím „*Intenzita podpory nesmí u žádného z příjemců přesáhnout:...*“. Nový rámec oproti tomu explicitně v definici intenzity podpory stanoví, že se vypočítává na příjemce. Tento základ může být navýšen podle bonusových kritérií uvedených v následujícím odst. 6 (pouze pro aplikovaný výzkum a experimentální vývoj) a 7 (studie proveditelnosti) a to následovně:

- o 10 procentních bodů u středních podniků a o 20 procentních bodů u malých podniků v případě aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje,

- o 15 procentních bodů, pokud se jedná o účinnou spolupráci nebo jsou výsledky projektu veřejně šířeny, a to v případě aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje, nebo
- o 10 procentních bodů u středních podniků a o 20 procentních bodů u malých podniků v případě studií proveditelnosti,

přičemž případná kumulace prvních dvou případů nesmí překročit 80 %, tzn., teoreticky by jinak mohl malý podnik dosáhnout míry podpory až 85 % v případě projektu aplikovaného výzkumu a splnění podmínky účinné spolupráce, což však není tímto omezením již možné.

Tabulka 2: Základní míry podpory

Příjemce/další účastník	Základní výzkum	Aplikovaný výzkum		Experimentální vývoj		Studie proveditelnosti
		Příplatky pro MSP	Účinná spolupráce / šíření výsledků	Příplatky pro MSP	Účinná spolupráce / šíření výsledků	Příplatky pro MSP
Malý podnik	100 %	70 %	80 %	45 %	60 %	70 %
Střední podnik	100 %	60 %	75 %	35 %	50 %	60 %
Velký podnik	100 %	50 %	65 %	25 %	40 %	50 %
Výzkumná organizace	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Další adresné činnosti mají uvedeny své míry hodnoty v článcích 26 až 30. Každá z těchto činností má své intenzity podpory rozděleny pokaždé trochu jiným způsobem. Jejich míry podpory u dalších adresných činností, tedy mimo řešení projektů a studií proveditelnosti, jsou obsaženy v následující přehledové tabulce.

Tabulka 3: Adresné činnosti (článek 26 až 30 Nařízení)

Adresná činnost	Článek	Míra podpory		
Investiční podpora na výzkumnou infrastrukturu	26	50 %		
Inovační klastry	27	Investiční podpora		
		Základ	Příplatky dle čl. 107 odst. 3 písm. a) SFEU	Příplatky dle čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU
		50 %	65 %	55 %
	Provozní podpora			
		50 % po celou dobu		
Inovace pro MSP	28	Základ	Příplatky na podpůrné a poradenské služby	
		50 %	100 %	

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Inovace postupů a organizační inovace	29	Velký podnik	MSP
		15 %	50 %
Rybolov a akvakultura	30	100 %	

Co se týče kumulace, je v zásadě Nařízení v případě vztahu s ostatními obdobnými předpisy týkajícími se veřejné podpory nejdominantnější, když zpravidla jeho prahové hodnoty a míry jsou určující a absorbují jiné obdobné limity. Kumulace se určuje podle směřování podpory na způsobilé náklady a podle toho, zda je lze identifikovat či ne. V odst. 1 článku 8 Nařízení uvádí, že pomocným určovatelem je rovněž výše podpory směřující na podnik, projekt či konkrétní činnost. To lze vykládat tak, že pokud by EK posuzovala dodržení prahových hodnot, míry podpory a jejich kumulací, určující pro ni bude financování způsobilých nákladů, nicméně vezme v potaz i konkrétního příjemce nebo projekt či konkrétní činnost.

Vztah Nařízení a podpor či předpisů je rozdělen do několika okruhů:

- Prostředky z EU. Ty se nepovažují za veřejnou podporu ve smyslu článku 107 SFEU, což je explicitně uvedeno v recitálu č. 26. Z toho důvodu je v takovém případě kumulace poměrně rozsáhlá. Prahové hodnoty společně s mírou podpory se určují pouze u té části celkového objemu finančních prostředků, která je veřejnou podporou.
- Podpora de minimis. Pokud lze identifikovat náklady v případě podpory de minimis, což je zpravidla výjimkou, nesmí kumulací dojít k překročení prahových hodnot v Nařízení, tedy jedná se opět o absorpční princip. Pokud ale podpora de minimis nesměřuje na identifikované způsobilé náklady, uvádí se v recitálu č. 25, že ke kumulaci je možné přistoupit úplně (neboli sčítací princip)
- Jiná veřejná podpora. Pokud lze náklady určit a ty se náklady částečně či plně překrývají, jedná se o absorpci hodnot dle Nového nařízení a pokud jde o jiné náklady, uplatní se sčítací princip.
- Výjimky v případě podpory MSP v přístupu k financování a podpora ve prospěch pracovníků se zdravotním postižením. Tyto výjimky však přímo nesouvisí s VaV.

Posledním finančním ukazatelem jsou způsobilé náklady. Nařízení a dokonce ani Rámec definici způsobilých nákladů (eligible costs) neuvádějí, pouze označují, které náklady do této kategorie spadají, a pojem uznané náklady neznačí vůbec. Oba tyto pojmy jsou ale naopak definovány v zákoně č. 130/2002 Sb. Náklady jsou velmi úzce spjaty s mírou podpory.

Úprava způsobilých nákladů je v obecné části pouze okrajová, pouze v článku 7 dohromady s mírou podpory. Podle něho musí být doloženy písemnými doklady, které musí být jasné, konkrétní a aktuální.

Ve skutečnosti se míra podpory nepočítá ze všech způsobilých nákladů, tj. nákladů, které mohou být teoreticky vynaloženy při řešení projektu, ale pouze z těch, které budou opravdu vynaloženy, a zároveň byly poskytovatelem takto uznány. Míra podpory se počítá ze skutečně vynaložených uznaných nákladů. Skutečně vynaložené náklady jsou další podmnožinou uznaných nákladů, které ještě v době jejich schvalování poskytovatelem nemusí být konečné. Důvodem může být zjištění, že původně uznaný náklad byl nakonec vynaložen v rozporu s pravidly (např. porušení zásady 3E) a stane se tak nezpůsobilým, a tudíž nebude ani uznaným (čili ztratí toto označení), anebo příjemce prostě ušetří a náklady na projekt sníží.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Konkrétní členění nákladů je uvedeno v článku 25 a násl. u jednotlivých adresných činnostech. Dělení dle článku 25, který se týká podpory projektů, se pak nejvíce podobá členění uvedené v zákoně č. 130/2002 Sb.

13.7 Motivační účinek

Motivační účinek (incentive effect) představuje další významnou podmínku danou Nařízením (srov. článek 6). Jedná se zároveň o jednu z hlavních zásad dovolené veřejné podpory vedle přiměřenosti, vhodnosti a transparentnosti, která konkrétněji odráží podmínku selhání trhu. Podpora má být poskytována na takové činnosti a takovým subjektům, jichž se selhání trhu dotýká, přičemž si v dané oblasti nejsou schopni pomoci sami anebo pouze za ztížených podmínek. Poskytnutí podpory má příjemce motivovat k činnostem, které by jinak sami neprováděli, zejména z finančních důvodů (srov. např. recitál č. 18). Veřejná podpora je totiž poskytována podnikům, jejichž činnost směřuje k dosažení zisku, a proto se dobrovolně nebudou pouštět do prodělečných činností. Při posuzování návrhu projektu či jiné zamýšlené činnosti by tedy měl poskytovatel posoudit, zda jeho podpořením dojde k naplnění cílů, které by jinak naplněny nebyly, anebo dojde alespoň k urychlení jejich dosažení.

Nařízení tuto zásadu ovšem koriguje v článku 6 a snaží se ji určitým způsobem paušalizovat. Vytváří v první řadě obecnou právní fikci, kdy se za automatické naplnění motivačního účinku považuje podání žádosti o poskytnutí podpory před samotným započítáním konkrétních výzkumných činností. Toto pravidlo poskytovatelům poměrně zjednodušuje práci při posuzování existence motivačního účinku. Podle zákona č. 130/2002 Sb. se onou žádostí myslí podaný návrh projektu podle § 17 odst. 5.

Oproti Původnímu nařízení došlo navíc ještě k většímu zmírnění. Zatímco původně byla výše uvedená fikce platná pouze pro MSP a u velkých podniků se muselo prověřovat, zda skutečně splňují zásadu motivačního účinku, jak je uvedeno výše, nyní se u velkých podniků toto prověřuje, jen pokud mají obdržet podporu ad hoc.

13.8 Transparentnost podpory

Podmínka transparentnosti vynakládání veřejných prostředků, která je naprosto běžná a vychází z obecných zásad transparentnosti, musí doprovázet jakoukoliv činnost veřejných orgánů a institucí v moderním právním státě. Transparentní jednání je takové, které je „průhledné“ pro potřeby široké veřejnosti, neboli není skryté.

Nařízení upravuje transparentnost v článku 5, nicméně je zajištěna nepřímo i na základě jiných ustanovení, např. článku 9 týkajícího se informačních povinností. Její pojetí je obdobné jako u motivačního účinku. Opět pro zjednodušení administrativy se uvádí právní fikce existence transparentnosti u řady forem podpory, za předpokladu naplnění jejich jednotlivých definičních znaků, dalších individuálních podmínek a možnosti přesného výpočtu hrubého grantového ekvivalentu podpory ještě před jejím poskytnutím. Podpora, poskytnutá formou dotace jako jediná přípustná v národních podmínkách, se považuje za transparentní bez dalšího a stejně tak subvence. Další formy teoreticky přípustné pro VaV jsou považovány za transparentní v případě splnění dalších individuálních podmínek.

13.9 Informační povinnosti a kontrola

Povinnosti informovat širokou veřejnost a také EK o podpoře poskytnuté v režimu Nařízení úzce souvisí se zásadou transparentnosti, a proto, byť se to na první pohled nemusí jevit natolik významné

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

jako např. finanční limity nebo motivační účinek, členské státy by se jimi měli rovněž řídit. Recitál č. 27 Nařízení uvádí v tomto smyslu několik zásadních důvodů, proč je nutné dodržovat transparentnost i touto cestou, zejména větší odpovědnost, efektivnější vynakládání veřejných prostředků, vzájemné hodnocení a vůbec lepší dodržování pravidel veřejné podpory. Nutno dodat, že oproti Původnímu nařízení došlo k významnějším změnám, které dopadají spíše na administrativu ÚOHS, než na samotné poskytovatele.

Podávání zpráv EK upravuje článek 11, který se nachází již v kapitole II. Jedná se opět o obecnou kapitolu, společnou pro všechny kategorie podpory, která se však zabývá přímou interakcí s EK neboli o její dozorovou činnost. Členské státy tak mají povinnost:

- Informovat EK o každém opatření podpory (srov. písm. a). Formát a také rozsah (nebo také obsahovou stránku) stanoví příloha II Nařízení. Doba informování je nastavena na 20 pracovních dní od nabytí účinnosti daného opatření.
- Podávat EK výroční zprávy o uplatňování Nařízení (srov. písm. b). Zprávy se EK předkládají za účelem informování, jak členský stát používá toto Nařízení. Nařízení se odkazuje na procesní nařízení Komise, které stanoví režim předkládání výročních zpráv. Členský stát je povinen výroční zprávy předkládat EK ročně, nejpozději do 30. června následujícího roku a prostřednictvím internetové aplikace State Aid Notification Interactive (*SANI*).

Nové nařízení zavádí dále povinnost mít jednotné webové stránky na úrovni celostátní či regionální. Podle Původního nařízení stačily pouze odkazy a povinnost mít zveřejněné opatření po celou dobu jeho platnosti pouze na internetu bez dalšího upřesnění. Recitál č. 27 dokonce uvádí povinnost informování o poskytnutých podporách na jednotném webu, jako jednu z podmínek slučitelnosti. Nelze tedy později v budoucnu namítat, že takové opomenutí je ryze formální a podpora je slučitelná i tak, akorát o ní nebylo náležitě informováno. Náležitosti informování stanoví příloha č. III Nového nařízení. Jelikož jednotný web je opatřením novým, EK dává členským státům dvouleté období, aby takový web vytvořily, tj. do konce června roku 2016. V našich podmínkách se tato povinnost týká ÚOHS a Ministerstva zemědělství (v oblasti zemědělství a rybolovu), jako národních koordinačních orgánů, které by měly tyto stránky společně spravovat.

Z hlediska kontroly ze strany EK mají členské státy rovněž povinnost uchovávat doklady s podrobnými záznamy a informacemi prokazujícími správnost využití Nařízení. Uchovat doklady je členský stát povinen po dobu 10 let od poskytnutí podpor ad hoc nebo ode dne poslední poskytnuté jednotlivé podpory v rámci režimu. Kdykoliv na výzvu EK má členský stát povinnost poskytnout takové doklady do 20 pracovních dní nebo v jiné lhůtě ve výzvě uvedené.

Zvláštním institutem zahrnutým do této podkapitoly je notifikační povinnost z důvodu odnětí výhody Nařízením. Notifikační povinnost stanoví EK poté, co zjistí na základě přezkoumání dokladů podle předchozího oddílu, že dané opatření podpory nespadá pod režim Nařízení, neboť se členský stát mylně domníval, že pod režim blokových výjimek spadá, anebo nebyla dodržena některá z následných povinností, zejména informačních. Dané opatření má za cíl posílit účinnost podmínek stanovených Nařízením. Podle článku 10 tak EK de facto může odejmout výhodu blokové výjimky, nicméně ještě ponechá možnost členskému státu se k dané záležitosti vyjádřit. Odnětí výhody dopadá na veškerá, nebo jen některá opatření podpory přijímaná členským státem v budoucnu, i když budou skutečně splňovat požadavky Nařízení. EK tímto vlastně říká, že daný stát zřejmě není schopen správně Nařízení aplikovat, a proto si raději na něj dá v budoucnu větší pozor. Odnětí výhody se může

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

vztahovat i na opatření obdobná opatřením minulým, jinak splňujícím podmínky Nařízení. Je tak zřejmé, že se jedná o cílené opatření ze strany EK za účelem sankcionování členského státu. Omezení nemusí být úplné, ale pouze jen tematické podle charakteru toho opatření, které bylo vadné a způsobilo odnětí výhody dalším v řadě. Např. pokud by se takového pochybení dopustil konkrétní poskytovatel a ÚOHS chybu neodfiltroval, může se odnětí výhody týkat pouze všech režimů spravovaných v budoucnu pouze tímto poskytovatelem. Anebo chyba může být provedena při nesprávném posouzení velikosti podniku nebo statusu výzkumné organizace apod. Omezení by mohlo být i časové, a i když tak článek 10 explicitně nestanoví, lze si představit v budoucnu odvolání tohoto negativního stavu EK, pokud se na jednání členského státu ukáže, že se již v aplikaci Nařízení polepšil. Celý článek je vlastně dispoziční možností pro EK a EK nemusí jeho tvrdý dopad vůbec využít. V praxi by měla být jeho aplikace závislá na vzájemných jednáních mezi oběma stranami.

13.10 Kategorie podpory VaV

Tato podkapitola představuje výklad zvláštní části Nařízení. Oddíl 4 této zvláštní části se skládá celkem z 6 článků věnujícím se příslušným adresným činnostem, přičemž každý z těchto článků má ve svém odst. 1 stanovenou podmínku vynětí.

1. Podpora na VaV projekty je z národního pohledu jednou z nejvýznamnějších činností ve VaV, neboť vedle infrastruktur se jedná o jedinou činnost prováděnou podniky s možností podpory dle zákona č. 130/2002 Sb. Činnosti na projektu, který je podporován, musí spadat do jedné ze čtyř již známých kategorií VaV, tedy do základního nebo aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje nebo studie proveditelnosti. Jiné adresné činnosti na tyto kategorie takto nejsou rozlišovány. V rámci těchto projektů ale Nařízení nepřipouští inovace. V zásadě se podtrhuje fakt, že inovace by se uvádějí často ve spojení s VaV, s nimi nejsou až tak spjaty. Dokonce se zdá, jakoby je příslušné předpisy opomínaly. Studie proveditelnosti (feasibility study) je sice řazena nově mezi jednotlivé kategorie VaV, nicméně z hlediska své podstaty je poněkud odlišná. Na rozdíl od projektu má svou definici v definičním článku (srov. odst. 87). Zjednodušeně řečeno se jedná o předběžnou analýzu před samotným zahájením řešení projektu, na jejímž základě se určí vlastnosti budoucího projektu z hlediska potřeby financování, rizik, úspěšnosti apod. Může se stát podkladovým materiálem pro rozhodování, zda a jak bude projekt realizován. I když s tím samotné znění v normativní části nepočítá, zejména z hlediska prahových hodnot, připouští se v recitálu č. 47, aby studie proveditelnosti byla jeho prvotní fází v rámci příprav na samotné řešení.

2. Investiční podpora na výzkumnou infrastrukturu je cílena pouze na nákup hmotného a nehmotného majetku, v daném případě majetku potřebného na výstavbu nebo modernizaci výzkumné infrastruktury. Příjemci jsou podle Nařízení podniky, které vlastní výzkumnou infrastrukturu buď sami, nebo s veřejným sektorem (s výzkumnými organizacemi). Dokonce se předpokládá spolupráce veřejného a soukromého sektoru za účelem dosažení jejího významu. Povaha jejich vlastníků může být určující z hlediska hospodářských či nehospodářských činností na ní prováděných. O těchto činnostech, pokud jsou obě přítomny, by mělo být účtováno odděleně, podobně jak má za povinnost výzkumná organizace. Smyslem odděleného účetnictví je zabránit financováním nehospodářských aktivit ve skutečnosti aktivity hospodářské. 50% míra podpory se pak vztahuje pouze na hospodářské aktivity. Daná infrastruktura může být financována částečně dle Nařízení a částečně mimo veřejnou podporu. Přístup k infrastrukturám podporovaných dle Nařízení by měl být nediskriminační a transparentní stejně jako by měla být jejím uživatelům za prováděné služby účtována tržní cena.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Nižší, než tržní cena by totiž vedla k nepřímé podpoře uživatele, a vyšší cena by mohla vést k oné diskriminaci anebo by zamezovala využívání infrastruktury, což v konečném důsledku nemusí řešit selhání trhu v dané hospodářské oblasti. Zásada zákazu diskriminace se prolamuje ve prospěch podniků, které financovaly výzkumnou infrastrukturu alespoň z 10 % za předem zveřejněných podmínek. Pokud je podniků více, na jejich přednostní přístup se pohlíží přiměřeně podle výše jejich příspěvku.

3. Podpora určená inovačním klastrům je zaměřena na posilování inovací vzájemnou spoluprací, jako je společné informování, sdílení zařízení a poznatků, vytváření sítí apod. Nezáleží, jestli má podle národního práva klastř právní subjektivitu či ne. Z povahy věci je obvyklejší sdružení právnických osob bez právní subjektivity, neboť smysl klastřu je jiný než vytváření právnických osob. Lze se ale setkat i s klastřem jako právnickou osobou. Cílem podpory inovačních klastřů je tedy řešit selhání koordinace dotčených subjektů - posiluje se míra spolupráce. Jedná se o období účinné spolupráce v případě kolaborativních projektů, v rámci níž rovněž dochází k posilování spolupráce zejména mezi výzkumným a podnikatelským sektorem. Podpora pak může směřovat na investice do společné infrastruktury nebo na podporu provozu klastřu podle recitálu č. 50 Nařízení. Podle toho, jestli se jedná o investiční nebo provozní podporu, se určují způsobilé náklady a míra podpory. Provozní podpora může trvat maximálně 10 let a míra podpory se určuje po celou tuto dobu. Cílem podpory inovačních klastřů je tedy řešit selhání koordinace dotčených subjektů - posiluje se tedy míra spolupráce. Jedná se o období účinné spolupráce v případě kolaborativních projektů, kdy rovněž dochází k posilování spolupráce zejména mezi výzkumným a podnikatelským sektorem. Co se týče podmínek podpory inovačních klastřů, některé jsou obdobné jako u podpory výzkumných infrastruktur. Takovými jsou nediskriminační a transparentní přístup opět s možností přednostního přístupu některých podniků podle jejich financování (nad 10 %) a podmínka účtování tržní ceny uživatelům. Nakonec je zapotřebí, aby v klastřu administrativně fungoval jeden subjekt, který bude jeho činnost zajišťovat a koordinovat a bude rovněž partnerem vůči poskytovateli (tzv. klastřová organizace). Tomuto subjektu, kterým může být pouze právnická osoba, bude následně poskytována podpora.

4. Podpora na inovace určená MSP představuje rozsáhlý systém podpory, který se prolíná Nařízením napříč jednotlivými kategoriemi podpor. Nové nařízení má poměrně jinou koncepci než Původní nařízení. V rámci kategorie VaV se jedná nyní pouze o tuto jednu pojmenovanou adresnou činnost ve prospěch MSP, která do jisté míry přebírá a zjednodušuje systematiku Původního nařízení, které v rámci této kategorie obsahovalo více činností ve prospěch těchto podniků. Její význam spočívá jako v jakékoliv jiné podpoře pro tyto podniky, tedy možnost přístupu k novým technologiím a znalostem a posílení konkurenceschopnosti oproti velkým podnikům. Z tohoto pohledu je zřejmé, že podpora na inovace je velkým podnikům buď zamezena anebo si vyžaduje další podmínky (zejména spolupráce v rámci inovačního klastřu nebo spolupráce s malými a středními podniky).

5. Podpora na inovace postupů a organizační inovace umožňuje na druhou stranu podporu i na inovace velkým podnikům, pokud je splněna účinná spolupráce s MSP nebo alespoň jedním a celkové způsobilé náklady v dané činnosti nepřesahují u velkého podniku 70 %. To znamená, že nelze obcházet tuto povinnost domnělou spoluprací s MSP, která by ve skutečnosti nevykonávaly žádnou, resp. minimální činnost. Cíl je opět podobný, a to pomocí MSP za účelem zlepšením výrobních postupů, obchodních praktik, organizaci práce apod. Oproti předchozímu článku se tak děje i za přímé pomoci velkých podniků, které jsou určitou nízkou měrou podpory alespoň trochu stimulovány. Inovace postupů je poté definována v odst. 97 definičního článku, jako uplatňování nového nebo podstatně

zdokonaleného způsobu výroby nebo poskytování služeb. Musí se jednat o změny většího charakteru a musí být opravdu inovativní a nikoliv pouze nepatrná zlepšení, zvýšení výroby a další změny obdobného neinovativního charakteru. Definice obsahuje celkem podrobný negativní výčet, kdy se o inovace nejedná. Organizační inovace v souladu s odst. 96 definičního článku jsou podobné jako inovace postupů, nyní se však týkají samotné organizace dané činnosti. Např. za inovaci se považuje použití nového lepšího postupu výroby (inovace postupu) anebo zlepšená změna organizace stávajícího postupu (organizační inovace). Organizační inovace opět obsahuje ve své definici rozsáhlejší demonstrativní výčet, kdy se o inovaci nejedná (např. fúze).

6. Podpora VaV v odvětví rybolovu a akvakultury má po celou dobu do jisté míry vlastní pravidla. Podpora v případě VaV může být až 100%, nicméně jinak obsahuje zpřísněné podmínky. Za prvé, podpora může být poskytnuta přímo pouze výzkumné organizaci. Podpora výzkumné organizace je však v zájmu podniků, které v oblasti rybolovu a akvakultury vyvíjejí svou činnost, tudíž plynou jim nepřímé výhody. Např. takový podnik poté bude uživatelem výsledků. Výsledky však jako uživatel nebude nakupovat za tržní cenu, nýbrž mu budou poskytnuty zdarma zpřístupněním na internetu. Zároveň se explicitně zakazuje, aby podpora poskytnutá výzkumné organizaci směřovala jakýmkoliv způsobem na činnosti podniku (tedy přímo). Podnik proto nemůže být ani dalším účastníkem, který by pobíral podporu. Není však vyloučeno, aby se teoreticky podílel na řešení projektu a pokrývat své náklady pouze svými neveřejnými zdroji. Jeho činnost v projektu mu však nezajistí přednostní přístup a stále bude platit pravidlo vyvěšení výsledků pro bezplatné užívání na internetu.

14 Rámec pro podporu VaV

Předmětem rozboru této kapitoly bude Rámec, druhý významný předpis pro podporu VaV. Poskytovatelům v této hospodářské oblasti je již velmi dobře znám stejně jako Nařízení, ne vždy však může být správně chápán jeho význam a vztah právě k Nařízení. Rámec býval (a stále je) výkladovým dokumentem EK k článku 107 odst. 3 písm. a) a c) SFEU, jakým způsobem budou posuzovány žádosti členských států o vydání opatření ve prospěch činností ve VaV. EK si tak stanovila určitá kritéria a mantinely a členské státy měly určitou míru právní jistoty v tom směru, že jejich navrhovaná opatření podpory splňující dané limity budou v rámci notifikace pravděpodobně kladně posouzena. Rámec má ještě další velkou významnou roli, a to vymezit případy, kdy se o veřejnou podporu v oblasti VaV vůbec nejedná, resp. není splněna podmínka zvýhodnění podniku. Neboli příjemci jsou především výzkumné organizace splňující dané definiční podmínky a také zabývající se nehopodářskou činností.

14.1 Historické souvislosti

Stejně jako Původní nařízení, i Původní rámec má svého ještě staršího předchůdce. Tímto předchůdcem je rámec z roku 1996.⁹³ V porovnání s dvěma posledními rámci se jednalo o poměrně krátký dokument čítající pouze některé fragmenty úpravy práva veřejné podpory ve výzkumu a vývoji, jak je známe nyní, nicméně pro řadu současných pravidel lze vysledovat jejich základ právě zde. Některé úpravy byly ovšem velmi podobné, např. smysl vzniku takového dokumentu spočívající v posilování hospodářského růstu, posilování konkurenceschopnosti a snižování nezaměstnanosti. Lze v něm dohledat zárodky pravidel týkajících se hospodářských a nehopodářských činností výzkumných organizací, pravidla pro spolupráci s podniky, motivačního účinku a samozřejmě také pro postup při notifikaci.

Původní rámec byl vydán v roce 2006 a účinnosti nabyl až 30. prosince tohoto roku. Jeho nemalá část (např. kapitola 5) se v roce 2008 překlápila do Původního nařízení a nadále tak zůstala nevyužita či neaktivní. Významně také ovlivnil podobu současného znění zákona č. 130/2002 Sb. EK si jeho vydáním slibovala lepší srozumitelnost, předvídatelnost, aplikaci ze strany členských států a tím možnost zaměřit se na složitější případy. Neboli v případě respektování uvedených zásad a limitů v něm uvedených mohl důvodně členský stát předpokládat, že jím notifikovaný návrh opatření bude schválen. Z pohledu snižování nezaměstnanosti měl Původní rámec také za cíl plnit cíle stanovené Lisabonským programem.

Platnost Původního rámce měla trvat do 31. prosince 2013. Jeho osud však byl stejný jako u Původního nařízení, kdy EK nestihla včas připravit nové předpisy v důsledku rozsáhlé modernizace pravidel veřejné podpory. Proto bylo zapotřebí prodloužit i jeho dobu platnosti do poloviny roku 2014. Jelikož doba platnosti Původního nařízení byla technicky provedena stejným typovým předpisem, tedy nařízením, Původní rámec byl opět prodloužen sdělením.

Zajímavostí je tzv. korigendum českého znění Původního rámce, které bylo vydáno až v polovině března roku 2013, tedy více jak 6 let po nabytí platnosti Původního rámce a rok před předpokládaným přijetím Nového rámce, tudíž v tomto roce byla poměrně zbytečná. Uživatelé se totiž naučili s původním překladem pracovat a pomáhali si originálním zněním anebo již v té době platným

⁹³ Rámec Společenství pro státní podporu výzkumu a vývoje „Information from the Commission - Community framework for state aid for research and development“.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Původním nařízením, které obsahovalo uvedené míry podpory správně. Právě ony míry podpory sice působily nejproblémověji, nicméně kvůli nim už v této době nebylo zapotřebí opravy českého překladu, jelikož se nacházely v kapitole 5, tedy v důsledku existence Původního nařízení v neaktivní části. Ostatní opravy sice dopadaly zejména na kapitolu 3, týkající se činností výzkumných organizací, neboli stále aktivní části, ale byly již nepodstatné a tudíž stejně tak nepotřebné.

14.2 Právní povaha a vztah k jiným předpisům

Na rozdíl od Nařízení, jehož povaha jako přímo aplikovatelného právního předpisu je poměrně jednoznačná, povaha Rámce tak jednoznačná není. Podle druhu právního předpisu je Rámec sdělením (communication). Nespadá tedy mezi závazné právní předpisy, které se klasicky uvádějí při jejich klasifikaci (nařízení, směrnice a rozhodnutí). Sdělení patří do skupiny quasi právních dokumentů vydávaných EK označovaných rovněž jako „soft law“, jimiž dává najevo (sděluje), jak hodlá naplňovat úkoly a postupovat v souladu s okruhem svých kompetencí. Mimo sdělení jsou takovými dokumenty např. pokyny (guidelines), obecné zásady (codes of conduct), usnesení (resolutions), názory (opinions) a další. Souhrnně se v Úředním věstníku Evropské unie tyto nelegislativní a nezávazné dokumenty označují písmenem „C“ (communications) zatímco ony tři výše uvedené závazné předpisy a dále také doporučení pod písmenem „L“ (legislation). V zásadě nejsou tyto dokumenty právně závazné, nicméně adresáti se podle nich do jisté míry řídí, a z toho důvodu se označují jako „soft law“. Právě Rámec má poměrně vysokou míru závaznosti a v České republice se na něj často poskytovatelé i příjemci odkazují. Nejedná se však o takovou míru, která by byla na úrovni národních zákonů či evropských nařízeních, a navíc národní legislativní tvorba s takovými dokumenty oficiálně jako závaznými nepočítá.

Ohledně vztahů s dalšími předpisy je samozřejmě nejdůležitější vztah k Nařízením. Oba nové předpisy by měly být již v souladu a navzájem se doplňovat, což u obou původních verzí zcela nefungovalo. Při jejich vzájemném vymezení lze pak odpovědět na otázku, proč není role Rámce týkající se výjimky z veřejné podpory natolik důležitá jako v minulosti. Právě Nařízením totiž stanovuje výjimku napřímo a členské státy ji mohou rovnou využít. Před přijetím Původního nařízení nebylo možné přistoupit k přímé aplikaci těchto pravidel, neboť ta pouze stanovila, jak nejspíš bude EK postupovat v případě notifikace. Použití Nařízením je tak nepoměrně výhodnější než použití Rámce. Právě Původní Rámec byl v této části nahrazen Původním nařízením a stal se tak do velké míry neaktivním, jelikož už jej nebylo potřeba. EK by dokonce neuvítala, pokud by obdržela k notifikaci návrh režimu podpory splňující evidentně podmínky Nařízením, protože jedním z jeho cílů bylo zbavit se těchto administrativních zátěží. Vzhledem k tomu, že oba nové předpisy byly přijímány souběžně, tento rozpor v Novém rámci obsažen není. Nový rámec totiž převzal v této oblasti poněkud novou roli, a to posunout mantinely ještě dále za hranice vymezené Nařízením (např. vyšší míry podpory). Tím se vymezuje určitá oblast, do které Nařízením již nezasáhne, nicméně v případě notifikace mohou být povoleny i takové výhodnější režimy podpory. Pokud se příznivější mantinely dané Rámcem v čase osvědčí, je možné, že budou rovněž přeneseny do dalšího Nařízením v budoucnu, tj. bude ještě více členským státům otevřeno. Rámec má tedy sloužit jako pokusný předstupeň dalšího případného rozšiřování okruhu blokových výjimek v oblasti VaV.

Jelikož je Rámec mimo jiné souborem pravidel, podle kterých se bude posuzovat notifikovaný režim podpory, není nevýznamný ani jeho vztah k procesním předpisům, zejména k procesnímu nařízení Rady a procesnímu nařízení Komise. Podle nich EK postupuje při notifikaci obecně a Rámec doplňuje

pouze to, jakým způsobem bude EK věcně posuzovat návrh režimu podpory, pokud se bude jednat o podporu VaV. Notifikační role Rámce je uvedena především v první kapitole v odst. 14.

Z hlediska zákona č. 130/2002 Sb. se jedná především o nežádoucí překryvy především v oblasti pojmů a v případě Rámce rovněž u přístupových práv k výsledkům.

14.3 Systematika

Na rozdíl od Nařízení obecně není jeho vnitřní členění natolik přesné a nehovoříme u něho o člancích, kapitolách, oddílech apod. v normativním slova smyslu. Pro účely tohoto materiálu se budou hlavní části Rámce nazývat i přesto rovněž kapitolami, i když tak v něm nejsou explicitně označeny. Rámec se člení dále na další dvě úrovně, které lze označit jako podkapitoly a oddíly. Nakonec se jednotlivá tvrzení či skupiny tvrzení člení do odstavců, které však nepředstavují další úroveň podřazenou oddílům, ale samostatný systém, neboť jejich číselná řada se v celém dokumentu stále zvyšuje bez ohledu na kapitoly. Těchto odstavců je celkem 129.

Před samotnými kapitolami se nachází krátký úvod jako určitá alternativa recitálů, jak je známe ze závazných předpisů (nařízení, směrnice). Úvod obsahuje již známé důvody samotné existence a potřeby Rámce.

Kapitol je celkem 8 a jejich přehled je následující:

- Kapitola 1 obsahuje úvodní ustanovení, tedy rozsah působnosti a definice.
- Kapitola 2 pojímá pravidla podle článku 107 odst. 1 SFEU a vesměs se zabývá činností výzkumných organizací.
- Kapitola 3 je poměrně krátká a obsahuje společné zásady EK při posuzování notifikovaného návrhu režimu podpory.
- Kapitola 4 je oproti předchozí kapitole konkrétnější a vymezuje postup při posuzování slučitelnosti režimu podpory např. z hlediska potřeby státního zásahu, motivačního účinku, vhodnosti a přiměřenosti.
- Kapitola 5 stanoví podmínky pro hodnocení notifikovaných režimů podpory.
- Kapitola 6 zakotvuje povinnost členských států k podávání zpráv a monitorování.
- Kapitola 7 patří již mezi závěrečná ustanovení a obsahuje kritéria použitelnosti Rámce a přechodná ustanovení.
- Kapitola 8 umožňuje provádění revizí Rámce.

Rámec nakonec obsahuje dvě přílohy:

- Způsobitelné náklady a
- Maximální intenzita podpory

14.4 Oblasti působnosti

Oblast působnosti je uvedena v první kapitole společně s pojmy. Při následném srovnání s druhou kapitolou je oblast působnosti poměrně obecná, tzn., v zásadě se nevěnuje ani tak VaV, jako veřejné podpoře obecně. Zásady uvedené v Rámci jako motivační účinek, přiměřenost apod. se použijí i na ostatní hospodářské oblasti, jejichž financování může generovat veřejnou podporu.

Obdobně jako Nařízení vylučuje poskytování podpory podnikům v obtížích. Jiná je situace v případě příjemce, na kterého byl vydán předchozí inkasní příkaz EK. Zatímco Nařízení zakazuje režimy

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

podpory explicitně nevylučující podporu takovému příjemci, Rámec naopak podporu připouští. Jedná se o poměrně logické ustanovení, které vlastně stejně jako celý Rámec stanoví postup samotné EK, a nikoliv členskému státu při posuzování režimu podpory. Problematika inkasního příkazu podle Rámce samozřejmě může fungovat pouze, pokud z notifikace vyplývá záměr členského státu podpořit právě tohoto konkrétního příjemce. Zpravidla v případě záměru notifikovat režim podpory, ze kterého není jasný okruh příjemců, toto ustanovení fungovat nebude.

V druhé části této kapitoly se uvádí jednotlivé adresné oblasti, které mohou být podporovány v rámci podpory VaV. Tyto adresné činnosti se však ne zcela kryjí s články 25 až 30 Nařízení především co do kategorizace. Např. studie proveditelnosti je v Rámci oddělena jako samostatná adresná činnost anebo inovace jsou naopak shrnuty do jedné.

Původní rámec v rozsahu působnosti uváděl rovněž zákaz neodůvodněných diskriminací co do rozsahu veřejné podpory a možnosti využití výsledků v jiných členských státech. Nový rámec uvádí tuto podmínku dále v přehledu zásad. Stejný případ se týkal také vyloučení veřejné podpory v případě zadávání veřejných zakázek, které byly z oblasti působnosti přeneseny v Novém rámci do zvláštní části.

14.5 Instituty společné s Nařízením

Významná část obou předpisů jsou definice, přičemž některé vybrané jsou již analyzovány výše, především výzkumná organizace a infrastruktura. Definice nejsou vždy shodné, jelikož na nich pracovala dvě různá ředitelství, tj. DG Competition (Nařízení) a DG Research, Science and Innovation (Rámec). Probírat se všemi pojmy není pro účely tohoto materiálu účelné, nicméně je zapotřebí poukázat na chyby v kategoriích podpory, které přinesl Nový rámec, konkrétně jeho český překlad. Na rozdíl od Nařízení si nově zavedl pomocný pojem aplikovaný výzkum (applied research) jako množinu průmyslového výzkumu a experimentálního vývoje či jejich kombinaci. Pokud možno není vhodné používat pojem průmyslový výzkum, nýbrž aplikovaný výzkum jako překlad industrial research. Je to z toho důvodu, že český právní řád i obecné zvyklosti s tímto pojmem operují a průmyslový výzkum se používá pouze, pokud se opravdu jedná o onen technický průmysl. Industry však neznamená pouze onen technický průmysl, jak jej vnímáme v České republice, ale i další oblasti jako služby, společenské vědy apod., tj. v zásadě celá ekonomika, a proto je dosavadní český překlad industrial research a jeho použití např. v zákoně č. 130/2002 Sb. jako aplikovaný výzkum zcela legitimní. Při překladu Nového rámce, který si zavedl pojem applied research, se však stalo, že překladatelé použili pojem aplikovaný výzkum pro něj a tudíž jim nezbyl pro překlad pojmu industrial research. Proto si tito úředníci pomohli bez ohledu na jeho pravý význam pojmem „průmyslový výzkum“. Nyní se tedy lze setkat se situací, kdy se různě používá buď aplikovaný výzkum v širším či užším slova smyslu anebo průmyslový výzkum v širším i užším slova smyslu.

Posuzování slučitelnosti se týká kapitoly 3 a 4, kdy kapitola třetí je poměrně krátká a vyjmenovává zásady z obecného hlediska a rozsáhlá kapitola čtvrtá tyto zásady postupně aplikuje na VaV. Společně s procesními předpisy se jedná o určité vnitřní postupy a myšlenkové pochody EK, z jakých úhlů pohledu bude posuzovat režim podpory notifikovaný členským státem a týkající se podpory VaV a samozřejmě zároveň mimo mantinely blokových výjimek. Tato část, nehledě na to, jak je zpracována podrobně, do budoucna nebude mít většího významu, neboť již několikrát bylo uvedeno, že EK se chce od notifikací odprošťovat. Některé tyto zásady se podobají institutům v Nařízení, které představují

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

podmínky jeho aplikace. Jedná se např. o motivační účinek, transparentnost, vhodnost, přiměřenost apod.

Dalším podobným institutem je hodnocení režimů podpory. Kapitola pátá Rámce úzce souvisí s kapitolou třetí, ve které se stanoví možnost EK stanovit během notifikačního řízení, že některé režimy podpory musí být následně hodnoceny (tj. ex-post) či dokonce omezeny na určitou dobu s možností následného pokračování na základě výsledku hodnocení. Hodnocením se ex-post ověřuje především dodržení zásady vhodnosti a přiměřenosti.

Hodnocení obsahuje rovněž Nařízení v rámci vyhlášení velkých režimů podpory (srov. výše). Podle Nařízení se předkládá plán hodnocení do 20 dní od vstupu režimu podpory v platnost. Stejně tak podle Rámce (odst. 121) členské státy předkládají plán hodnocení EK. Rozdíly mezi Rámcem a Nařízením jsou následující:

- U Nařízení EK posuzuje pouze plán hodnocení, ale u Rámce posuzuje plán a nakonec i samotný režim.
- V případě Rámce může být hodnocení režimu spojeno s jeho případným prodloužením.

V Rámci se hodnocení provádí na základě stejných důvodů, tj. na základě vysokého rizika narušení hospodářské soutěže velkými režimy podpory. Kapitola pátá pak rozlišuje dvě časová období, a to předkládání plánu hodnocení společně s režimem podpory před jeho schválením, a následné předkládání samotného hodnocení před jeho prodloužením.

Povinnosti podávání zpráv a monitorování uvedené v kapitole šesté úzce souvisí se zásadou transparentnosti. Při předkládání výročních zpráv se Rámec stejně jako Nařízení odkazuje na procesní nařízení Rady a procesní nařízení Komise. Pravidla pro monitorování v zásadě stanoví to, co článek 12 Nařízení týkající se kontroly, tj. povinnost vést podrobné záznamy dokládající slučitelnost podpory po dobu 10 let od poskytnutí podpory a povinnost je na vyžádání předložit EK.

14.6 Činnosti výzkumných organizací

Po úvodní části výkladu Rámce a stručném srovnání řady institutů s Nařízením, popř. jinými předpisy, se nyní dostáváme do nejdůležitější části Rámce z pohledu všech poskytovatelů veřejné podpory VaV. Kapitola druhou obsahující mimo rozbor činností výzkumných organizací i problematiku veřejných zakázek a PCP je zapotřebí brát vážně, neboť právě zde existuje významné riziko porušení pravidel veřejné podpory. Pokud totiž podpora poskytovaná výzkumným organizacím není považována za veřejnou podporu, je možné použít její míru až ve výši 100 %. Pokud ale v povědomí poskytovatelů a příjemců převládá pouze tento základní předpoklad bez dalšího, mohou vzniknout problémy. Povědomí o dané situaci v České republice je poměrně vágní a zejména výzkumné organizace se domnívají, že mají vždy na 100 % podporu nárok, což v mnoha případech není pravda. V České republice tento mylný názor umocňuje ještě seznam Rady vlády pro výzkum, vývoj a inovace dodávající zapsaným subjektům určitý pocit lepšího postavení oproti ostatním výzkumným organizacím. Kapitola druhá (první dvě podkapitoly) Rámce podrobně vymezuje rozdíl mezi tím, kdy je a není veřejná podpora přítomna ve vztahu k financování výzkumných organizací.

Jak je uvedeno na začátku této kapitoly, o veřejnou podporu se v případě financování výzkumných organizací jedná, pokud je naplněna generální klauzule veřejné podpory dle SFEU. Tímto se dokládá, že výzkumná organizace může být zároveň i podnikem, popř. jako na podnik může být na ní nahlíženo. Pokud se na výzkumnou organizaci pohlíží jako na podnik, znamená to, že vykonává i hospodářské

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

aktivity, a podpora těchto aktivit se považuje za veřejnou podporu. Rámec však nikterak nezakazuje existenci veřejné podpory. Ač se tak na první pohled může zdát, vůbec nevádí, že nejsou dodrženy podmínky v něm uvedené v tom smyslu, že by se členským státům zakazovala podpora. Pouze taková podpora bude veřejnou podporou a důsledky nedodržení těchto podmínek znamenají pouze poskytnutí podpory podle jiných pravidel, zejména blokových výjimek, anebo pomocí notifikačního řízení.

Výše byla podrobně rozvedena definice výzkumné organizace a byla zodpovězena otázka, zda daný subjekt, resp. entita, splňuje všechny pojmové znaky, aby se za výzkumnou organizaci mohla prohlásit. Jedním z těchto pojmových znaků je nově zavedená povinnost jasného oddělení hospodářských a nehopodářských aktivit, pokud hospodářské aktivity existují. Jejich oddělení je tedy záležitostí definice. V případě, že hospodářská aktivita existuje, nehledě na její faktické účetní oddělení, mohou nastat další účinky. Pokud výzkumná organizace provozuje i hospodářské aktivity, je dále třeba posoudit, do které z těchto aktivit směřuje podpora. Jestliže podpora směřuje na hospodářské aktivity, nelze příjemce považovat za výzkumnou organizaci, ale za podnik, neboť Rámec explicitně uvádí, že v takovém případě se jedná o veřejnou podporu ve smyslu generální klauzule. Podmínka zřetelného oddělení obou aktivit je zde ještě jednou explicitně zmíněna, stejně jako byla v Původním rámci, tudíž se nachází na dvou místech, v definici a posléze v kapitole druhé. Pokud by tomu tak nebylo, EK spatřuje významné riziko v křížovém podporování skrytých hospodářských aktivit, a proto by se mělo jednat o veřejnou podporu a případnou aplikaci blokových výjimek vždy, existují-li pochybnosti.

Rámec blíže v oddíle 2.1.1 rozvádí, co se skrývá za nehopodářskými aktivitami, jejichž financování nezakládá veřejnou podporu. Jsou to v zásadě činnosti uvedené v definici výzkumné organizace a jejich výčet je demonstrativní, mohou tedy existovat i jiné nehopodářské aktivity. Do této skupiny patří např. zmíněná vzdělávací činnost, nezávislý VaV, veřejné šíření výsledků anebo transfer znalostí. Pokud se uvádí financování hospodářských činností, má se na mysli úhrada nákladů s nimi spojených

Jak Rámec uvádí příklady nehopodářských činností, uvádí i činnosti hospodářské. Pro připomenutí jimi mohou být např. pronájem vybavení či laboratoří podnikům, poskytování služeb podnikům nebo provádění smluvního výzkumu.

Na závěr podkapitoly 2.1, týkající se posuzování hospodářských a nehopodářských aktivit, EK uvádí v rámci příklad zvláštní činnosti výzkumné organizace, pokud je v roli zprostředkovatele. Zde ani tak není důležité, o jaký druh činnosti se v daném případě jedná, a ani to Rámec neuvádí (spíše stále hospodářskou), podstatné však je, že výzkumná organizace nebude za dále uvedených podmínek považována za příjemce podpory.

Podmínky jsou následující:

- veřejné financování i výhoda z něj jsou vyčíslitelné a dopadají na konečného příjemce a nikoliv na výzkumnou organizaci jako zprostředkovatele,
- zprostředkovatel je vybrán na základě otevřeného řízení anebo existuje jejich pluralita, aby si konečný příjemce mohl vybrat, čímž je eliminována jakákoliv výhoda zprostředkovatele a
- na konečné příjemce se bude pohlížet jako na příjemce veřejné podpory.

Zcela nově se otevřelo financování výzkumných organizací podle Nového rámce v možnosti 100% financování i hospodářských aktivit do výše 20 %. V odst. 20 Rámce se totiž uvádí, že financování hospodářské činnosti přese vše doposud uvedené nebude považováno za veřejnou podporu, pokud budou splněny tyto podmínky:

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

- Výzkumná organizace či infrastruktura vykonává téměř výhradně nehopodářské aktivity.
- Hopodářské aktivity jsou čistě doplňkové či pomocné (ancillary), tj. jsou s touto hlavní činností neoddělitelně spojeny (intrinsically linked) anebo s ní přímo souvisí (directly related) a jsou pro provoz nezbytné.
- Jsou omezeny co do rozsahu.

Podle EK dojde ke splnění těchto podmínek následovně:

- Pro obě činnosti budou používány stejné vstupy (např. materiál, zařízení, pracovní síla a fixní kapitál), a
- kapacita vyčleněná na hopodářské aktivity nepřesáhne 20% celkové roční kapacity dané entity.

Tam, kde dochází k interakci výzkumných organizací s dalšími subjekty, zejména podniky, a to prostřednictvím jejich spolupráce (kolaborativní výzkum), anebo výzkumem jménem podniků (smluvní výzkum), bývá otázka nepřímé podpory rovněž často skloňována a její existence může být přítomna. Nepřímá podpora pak v obou případech vzniká, pokud je zprostředkovatel financován z veřejných prostředků, tudíž se nachází v roli kvazi poskytovatele, resp. jeho chování lze přičítat státu. Nejedná se však o případy zprostředkování uvedené výše, neboť nepřímá podpora je jev nežádoucí a poskytovatelé se mu snaží zabránit. Sice se jedná o veřejnou podporu, která by jinak mohla být povolena v režimu blokových výjimek, a v prvé řadě ani ona nemusí být zakázána. Její nepřímý charakter však způsobuje, že je skrytá a především režimy podpory s ní primárně nepočítají. V konečném důsledku hrozí velké riziko překročení limitů netransparentním způsobem a z toho důvodu by ji měli poskytovatelé v příslušných podmínkách zakazovat.

Smluvní výzkum (myšlen v širším slova smyslu jako výzkum jménem podniků, tedy smluvní výzkum v užším slova smyslu a výzkumné služby) je čistě záležitostí dvou subjektů, z nichž jeden je či obsahuje výzkumnou organizaci či výzkumnou infrastrukturu a druhým zpravidla podnik. Poskytovatel zde neexistuje a smluvní výzkum se nepodporuje a ani podporovat nedá. Podnik si objedná služby výzkumného charakteru od výzkumné organizace a typické je pak pro tento vztah, že podnik hradí plně dané aktivity, obvykle stanoví podmínky smlouvy, nese riziko neúspěchu a vlastní plně vzniklé výsledky. Jde tak o typický soukromoprávní vztah s tím rozdílem, že je dopředu známo riziko případného neúspěchu, a proto se nelze dožadovat splnění služby řádně a včas, jak je známo z klasických občanskoprávních smluv.

Kolaborativní výzkum (označený v oddíle 2.2.2 jako spolupráce s podniky) je naopak typickým příkladem modelu příjemce a dalších účastníků a případné účinné spolupráce mezi nimi a jako takový bývá financován z veřejných prostředků. Skupina příjemců se označuje jako konsorcium a z právního hlediska tvoří sdružení osob bez právní subjektivity. Typické je pro ně sdílení společného cíle, práci na projektu, rizik a výsledků a také dělba práce. Sdílejí se i náklady na projekt, nicméně ty lze na základě dohody mezi členy konsorcia přenést na některé z nich a některé jich naopak zbavit (eliminují se tím i finanční rizika). Veškeré tyto záležitosti by měly být upraveny smlouvou, která se nazývá konsorciální, o spolupráci, anebo o účasti na řešení projektu.

V případě smluvního i kolaborativního výzkumu z hlediska veřejné podpory relevantního se pak nejedná o nepřímou veřejnou podporu podniku, pokud výzkumná organizace poskytuje služby za tržní ceny. Rámec pak upravuje výjimky z tržní ceny a mechanismy jejich zjišťování.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

14.7 Úprava veřejných zakázek a PCP

Stejně jako činnost výzkumných organizací, jsou instituty veřejných zakázek a PCP uvedeny v kapitole druhé Rámce, tudíž spadají pod případy, kdy se za určitých podmínek vůbec o veřejnou podporu nejedná. Z obecného hlediska již bylo uvedeno výše, že veřejné zakázky a PCP (v Rámci uvedeno jako zakázky v předobchodní fázi) pod pravidla veřejné podpory nespádají. Rámec toto konkretizuje ve vztahu k VaV, přičemž se jedná o novinku a Původní rámec ještě tyto instituty nezmiňoval. EK v zásadě předpokládá, že veřejná podpora neexistuje tam, kde je provedeno otevřené zadávací řízení či užší řízení, které je mu podobné.

Otevřené a užší zadávací řízení sice nejsou považovány za veřejnou podporu automaticky, jelikož Rámec stanoví „obvykle“, těžko si však lze představit, že by EK vyslovila opak. Již bylo několikrát zmíněno, že EK si v rámci modernizace veřejné podpory hodlá ušetřit práci a zakotvení veřejných zakázek do Rámce a uvedení, že se o podporu nejedná, tento závěr jenom podtrhují.

Ve všech ostatních případech zadávání veřejných zakázek, tj. při využití jiných nástrojů jako soutěžní dialog, některá z jednacích řízení, soutěž o návrh, ale také v nové zadávací směrnici nově navržené implementační partnerství často srovnávané s PCP, stejně jako v případě PCP, se o veřejnou podporu nejedná, pokud bude dodavatelům uhrazena za jejich služby tržní cena odrážející jejich rizika a přínos pro veřejného zadavatele. Tyto požadavky jsou splněny následovně:

- Jsou dodrženy zásady výběrového řízení, tedy zejména transparentnost, nediskriminace a rovný přístup, tedy klasické zásady jak jsou známy z § 6 zákona č. 137/2006 Sb.
- Smluvní podmínky, zejména práva k duševnímu vlastnictví, jsou známy předem. Opět se nejedná o žádnou novinku a tato podmínka je jedním z projevů zásady transparentnosti. Je naprosto běžné, že součástí zadávacích podmínek bývají vzorové smlouvy, anebo alespoň rámcově stanovené smluvní podmínky.
- S vybraným dodavatelem nebude nijak jinak preferenčně zacházeno. To znamená, že jediná výhoda vybraného dodavatele spočívá v možnosti poskytovat službu a vytvářet zisk. Nic dalšího, např. přednostní přístup k další zakázce, není povolen.

Práva duševního vlastnictví náleží plně veřejnému zadavateli a ostatní práva se budou veřejně šířit k případnému užítí ostatních (model veřejné zakázky), anebo práva duševního vlastnictví náleží dodavateli, který poskytne zadavateli neomezený bezplatný přístup k nim a všem ostatním přístup za tržních podmínek (model PCP).

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

15 Národní úpravy veřejné podpory

V této části je shrnuto, jak je veřejná podpora v oblasti VaV upravena na národní úrovni v České republice a pro srovnání budou uvedeny příklady z jiných členských států EU.

Právo veřejné podpory je v první řadě záležitostí práva EU. V hmotném právu veřejné podpory dominuje Nařízení jako přímo aplikovatelný předpis na konkrétní adresáty (poskytovatele a příjemce) a jeho implementace do národních řádů by měla být značně omezená. V procesním právu jsou pak nejzásadnější procesní nařízení Rady a procesní nařízení Komise. Opět se jedná o přímo aplikovatelné předpisy, nicméně v důsledku interakce členských států a Komise je vhodné, aby si členské státy upravily vnitřní procesy a kompetenční otázky, např. podobně jako zákonné povinnosti organizačních složek státu se jejich vnitřními předpisy delegují na jednotlivé organizační útvary. Jinými slovy, je v pořádku, pokud je právo veřejné podpory vneseno do národních předpisů do té míry, kdy si členské státy vnitřně upravují kompetence a vnitřní postupy za účelem efektivního výkonu stanovených povinností. Jako problematické se ale jeví kopírování hmotných norem a výkladových dokumentů do těchto národních předpisů.

15.1 Česká republika

Obecným předpisem k veřejné podpoře na národní úrovni je zákon č. 215/2004 Sb. Tento poměrně krátký zákon slouží k vnitřnímu rozdělení kompetencí, postupů a povinností na národní úrovni především na základě obou procesních předpisů, ale také základního Zmocňujícího nařízení. Odkazuje se rovněž na příslušná Nařízení de minimis⁹⁴, nicméně poslední novelizace proběhla v roce 2012, tudíž odkazy jsou v současnosti neaktuální. Tento zákon má jeden platný prováděcí předpis týkající se údajů zaznamenávaných do registru de minimis.

Zákon č. 319/2006 Sb. transponuje směrnice Komise 2006/111/ES ze dne 16. listopadu 2006 o zprůhlednění finančních vztahů mezi členskými státy a veřejnými podniky a o finanční průhlednosti uvnitř jednotlivých podniků.

Dalším obecným zákonem je zákon č. 218/2000 Sb. upravující celou řadu finančních institutů týkajících se státního rozpočtu a mimo jiné také poskytování podpory obecně v hlavě III. V této části se upravují zejména formy podpory (dominantní jsou dotace), obecná podoba žádosti o dotaci, rozhodnutí o podpoře, smluvní vztahy apod. Rozpočtová pravidla tak dopadají na jakoukoliv podporu poskytnutou ze státního rozpočtu obecně, což občas nevyhovuje specifikům poskytování podpory ve VaV a vzniká určitý nesoulad se zákonem č. 130/2002 Sb. Jelikož poskytovateli mohou být i kraje, je obdobným relevantním předpisem také zákon č. 250/2000 Sb.

Z hlediska poskytování podpory ve výzkumu a vývoji je samozřejmě nejzásadnější zákon č. 130/2002 Sb. jako zákon speciální k rozpočtovým pravidlům.

Podobným speciálním zákonem je zákon pro jinou hospodářskou oblast, který však v řadě případů s VaV rovněž může souviset, např. v oblasti podpory inovací MSP. Je jím zákon č. 47/2002 Sb.

⁹⁴ Nařízení Komise (ES) č. 1998/2006 ze dne 15. prosince 2006 o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES na podporu de minimis a Nařízení Komise (ES) č. 875/2007 ze dne 24. července 2007 o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES na podporu de minimis v odvětví rybolovu a o změně nařízení (ES) č. 1860/2004.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Pro oblast VaV, avšak tentokrát pro oblast nepřímé podpory, je zásadní zákon č. 586/1992 Sb. umožňující daňové odpočty na smluvní výzkum nakupovaný od výzkumných organizací.

15.2 Kompetence národních orgánů

Koordinačními orgány pro oblast veřejné podpory jsou ÚOHS a Ministerstvo zemědělství, které je koordinačním orgánem pouze pro oblast zemědělství a rybolovu. ÚOHS, neboli antimonopolní úřad, má na starosti i jiné agendy, které jsou veřejnosti známější, tedy přezkumná činnost zadávání veřejných zakázek a kartelové právo. Je ovšem také orgánem odpovědným za realizaci pravidel veřejné podpory v České republice. Povinnosti jsou stanoveny vždy členským státům, nicméně z kontextu vyplývá, že některé směřují přímo poskytovatelům a některé členskému státu jako celku. Nad prvními z nich ÚOHS vykonává dozor a druhé zajišťuje přímo. Tak např. povinnost daná novými předpisy v podobě vytvoření jednotných webových stránek bude pravděpodobně v gesci právě ÚOHS, přičemž s Ministerstvem zemědělství se bude muset pravděpodobně v tomto zkoordinovat.

Určitým orgánem na pomezí národní a evropské úrovně je tzv. Stálé zastoupení České republiky při Evropské unii. Představuje určitého prostředníka mezi Českou republikou a EK a pomáhá zastupovat české zájmy, tudíž je především partnerem ÚOHS na „druhé straně“. Podá-li Česká republika žádost o notifikaci, prochází rovněž přes tento orgán, který následně napomáhá, aby notifikace byla vyřízena úspěšně. Podobnou funkci představuje již zmíněný modernizací zavedený institut národního koordinátora při Generálním ředitelství pro hospodářskou soutěž, jehož cílem je rovněž zlepšit komunikaci mezi členskými státy a EK v oblasti veřejných podpor.

Z pohledu rozpočtových pravidel je nastavena působnost Ministerstva financí převážně z hlediska samotného přidělování veřejných prostředků na režimy podpory a dále Generálního finančního ředitelství z hlediska evidence poskytnutých dotací (CEDR⁹⁵) anebo zpětných odvodů dotací za porušení rozpočtové kázně příjemci podpory.

Zákon č. 130/2002 Sb. stanoví kompetence několika orgánům, tj. konkrétním poskytovatelům (Grantová agentura ČR a Technologická agentura ČR), ústřednímu orgánu odpovědnému za VaV (Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy) a poradnímu orgánu vlády (Radě pro výzkum, vývoj a inovace), které mají své kompetence vymezeny v zákoně č. 130/2002 Sb. Dualismus odpovědností Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a Rady pro výzkum, vývoj a inovace na poli VaV je poměrně nejasný a větší nepřehlednost do systému vnáší i nedávno vzniklý Úřad ministra pro vědu a výzkum zásadně se překrývající s činností Rady pro výzkum, vývoj a inovace. Navíc pluralita orgánů a povinností poskytovatelů způsobuje, že ti musí často hlásit na různá místa podobné informace (srov. CEDR a Informační systém VaVal).

V zákoně č. 130/2002 Sb. jsou tyto orgány zmíněny v hlavě VIII, avšak není zde uvedena Akademie věd České republiky. Ta je zmíněna v jiných částech zákona č. 130/2002 Sb. (např. v § 3) a její činnost se pak samostatným zákonem (zákon č. 420/2005 Sb., o Akademii věd ČR, v platném znění), který vymezuje její postavení a vnitřní organizaci podobně jako zákon č. 130/2002 Sb. činí u Grantové agentury ČR a Technologické agentury ČR.

⁹⁵ Informační systém CEDR - Centrální evidence dotací z rozpočtu. Jeho vznik byl schválen usnesením vlády č. 584 ze dne 25. září 1997.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Ostatní poskytovatelé nejsou v zákoně č. 130/2002 Sb. explicitně zmiňováni. Jedná se ale o některá ministerstva, která v rámci reformy VaV v roce 2008 přišla o prostředky na VaV ze své rozpočtové kapitoly, např. Ministerstvo obrany, Ministerstvo zdravotnictví, Ministerstvo kultury apod.

Ministerstvo průmyslu a obchodu je orgánem odpovědným za realizaci zákona č. 47/2002 Sb.

Nakonec nelze opomenout poskytovatele, kterými jsou územní samosprávné celky a kteří jsou zmíněni v jediném § 37 zákona č. 130/2002 Sb. s tím, že některá ustanovení zákona č. 130/2002 Sb. se použijí obdobně, některá přiměřeně a některá se nepoužijí. Výraznějším poskytovatelem v oblasti VaV je např. Jihomoravský kraj.

15.3 Exkurs do právní úpravy některých členských států

Ve Finsku se vnitrostátní režim poskytování podpory ve VaV řídí tamním usnesením vlády, které nastavuje systém režimů pro poskytovatele TEKES. Toto usnesení obsahuje veškeré zásady a povinnosti stanovené Nařízením, jako je motivační účinek, způsobilé náklady, kumulace a další, a dále zohledňuje vnitřní aspekty z hlediska povahy finských příjemců a národních zájmů. Usnesení není s Nařízením v rozporu, což je zapříčiněno hlavně tím, že se jedná o flexibilnější předpis než zákon a případné změny jsou tak jednodušší. Po vydání nových vnitřních předpisů bylo toto usnesení změněno dodatkem a nyní je již v souladu s novou evropskou úpravou.

Ve Švédsku rovněž existují usnesení či nařízení vlády jako režimy podpory odkazující se na příslušná Nařízení a na Nařízení de minimis a určující především činnost tamního poskytovatele VINNOVA. Tyto odkazy nejsou v zásadě nijak doplňovány o další specifické záležitosti, a proto je rozpor národní úpravy a evropských předpisů výrazně eliminován. Ve Švédsku je však doposud platné obecné vládní nařízení z roku 1988 týkající se podpory průmyslu, které se však již novelizuje v návaznosti na vývoj evropské legislativy, a tudíž v současnosti není zcela v jejím souladu. Toto nařízení je však poměrně obecné a rozporů nastávají spíše jen v technických záležitostech, např. v odkazech.

Ve Francii je situace obdobná jako v předchozích dvou případech. Činnost tamní agentury Bpifrance je určována režimem podpory schvalovaným na vládní úrovni (označeným jako schéma), který byl v současnosti změněn v souladu s Nařízením. Jeho obsah je téměř kopií znění Nařízení. Nový režim podpory na léta 2014 až 2020 se tak přizpůsobil novým evropským předpisům a příslušné orgány o tom EK vyrozuměly.

Stejně tak v Nizozemí neexistuje obdoba našeho zákona č. 130/2002 Sb. Každé ministerstvo, které je poskytovatelem, je zodpovědné za soulad jím vydávaných dokumentů s pravidly veřejné podpory. Tyto dokumenty jsou jistou obdobou vyhlášek ministerstev. Jejich znění je v zásadě v souladu s evropskými předpisy, jelikož příslušná ustanovení bývají většinou doslovně převzata, avšak v některých případech toto pravidlo neplatí absolutně z důvodu konkrétních potřeb některých ministerstev ke zpřísnění některých definic. Teoreticky tak může nastat situace obdobná postavení výzkumné organizace v České republice, a to maximální zpřísnění. Tato jednotlivá nařízení ministerstev byla po nabytí platnosti Nového rámce a Nového nařízení změněna, např. nařízením ministra hospodářství ze dne 16. prosince 2014, které změnilo dosavadní nařízení týkající se dotací v souvislosti s úpravami nových předpisů veřejné podpory.

V Lucembursku je vydán zákon, jehož hlavním účelem je upravit právní rámec režimů podpory ve VaV a jejich realizaci. V zásadě se tak podobá té části zákona č. 130/2002 Sb., která není v překryvu s evropskými předpisy, tedy tvorbou programu podle § 5 a 5a a realizací veřejných soutěží podle hlavy

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

V. Lucemburský zákon není v rozporu s původními, ani současnými evropskými předpisy. Nicméně v současnosti připravují nový zákon, který by měl zohlednit nové evropské předpisy s platností od začátku roku 2016. Mezitím na rok 2015 došlo k pozastavení stávajících režimů podpory. Jimi nastavený postup však není způsoben nesouladem jejich zákona a Nařízením, ale snahou stávající zákon vylepšit, aby pozastavené režimy podpory byly v konečném důsledku efektivnější.

Španělský právní řád na druhou stranu neobsahuje žádné národní předpisy týkající se práva veřejné podpory ve VaV. Je zde platný zákon o grantech odkazující se na články 107 až 109 SFEU, který stanovuje povinnost poskytovatelům notifikovat podporu, pokud je tak nezbytné. Samozřejmě, stejně jako v ostatních členských státech, jednotlivé režimy podpory vydávané různými poskytovateli obsahují ustanovení týkající se požadavků dle Nařízení.

Legislativa v Itálii neobsahuje úpravu práva veřejné podpory ve VaV vůbec, pouze je zde platný obecný zákon stanovující povinnosti italských orgánů za účelem dodržení pravidel SFEU včetně článků 107 a 108. Itálie si de facto vymezuje tímto zákonem vnitřní mechanismus, jak bude přistupovat k dodržování pravidel veřejné podpory včetně notifikací. Obsahuje jmenovitě postup při poskytování veřejných podpor při přírodních katastrofách, nikoliv však ve VaV, na což se použije jeho obecná část.

V neposlední řadě je třeba zmínit rovněž Slovenskou republiku, jejíž právní systém je v důsledku společné relativně nedávné historie podobný. Stejně tak zde platí podobný zákon na podporu VaV. Obdobnou úpravu se zákonem č. 130/2002 Sb. lze spatřovat např. u činností orgánů na tomto poli, veřejných soutěží, informačního systému VaV, vlastnictví výsledků, forem podpory (především dotace) anebo dělení na podporu institucionální a účelovou. Tento zákon obsahuje rovněž některé pojmy, které jsou pak v Nařízení a Rámci definovány odlišně (např. kategorie VaV), a také členění způsobilých nákladů, a proto k určitému překryvu rovněž dochází. Na druhou stranu problematická výzkumná organizace jako pojem se v tomto zákoně nenachází, avšak zákon její existenci určitým způsobem implicitně předpokládá, když např. v § 7 je uvedena jako jeden ze sektorů organizace uskutečňující VaV. Nehledě na pár odlišností je slovenská úprava české úpravě podpory na VaV nejbližší a změna slovenského zákona tak, aby se nepřekrývala s evropskou legislativou, je z tohoto důvodu stejně potřebná.

Z ukázky příkladů některých členských států je patrné, že právo veřejné podpory se řeší spíše minimálně a v praxi tak nevznikají rozpory mezi národní a evropskou úpravou. Pokud už jsou do národní úpravy určité pravidla promítnuta, jedná se spíše o předpisy podzákonné, tj. usnesení či nařízení vlády popř. pravidla konkrétních poskytovatelů. Tyto předpisy obsahují buď doslovná znění příslušných ustanovení anebo pouze odkazy, což lze považovat za nejpraktičtější postup.

Nakonec pro ilustrativní doplnění by neměla chybět ani krátká zmínka o jednom z největších konkurenčních trhů k trhu evropskému, a to o Spojených státech amerických. Veřejná podpora je samozřejmě aplikována ve velké míře, a to na federální, státní i lokální úrovni, avšak funguje na zcela jiném mechanismu. Zatímco EU funguje na složitém a sofistikovaném právním systému pro regulaci veřejných podpor a v praxi za využití kolikrát až megalomanských programů, ve Spojených státech amerických je tomu naopak a veřejná podpora (např. do VaV, filmového průmyslu, tvorby pracovních míst apod.) je představována především mnoha centrálně neřízenými „programy“ či opatřeními zejména ve formách daňových úlev. Přitom se klade důraz na smluvní podmínky, jež jsou hlavním nástrojem regulace takto poskytovaných podpor. Tento systém se zdá na jednu stranu jednoduchý,

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

nicméně neexistence velkých programů s velkou politickou podporou, jaké známe v Evropě, způsobuje větší labilitu z důvodů politických, ústavních a právních.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

16 Judikatura k veřejné podpoře

Rozhodnutí v otázkách veřejné podpory je mnoho, a to především na evropské úrovni. Činnost EK a Soudního dvora Evropské unie vlastně do velké míry předurčila vznik výše uvedených předpisů a dosavadní skutečnosti jsou v nich často zmiňovány. Především Rámcem je doslova protkaný odkazy na rozhodovací praxi, na jejímž základě jsou formulována jednotlivá tvrzení v něm uvedená. Judikatura se týká spíše obecných a finančních otázek, např. definice podniku a s ním úzce spojené hospodářské činnosti, a pro samotný VaV je judikatura nedostatečná.

Co se týče národní judikatury, situace je zcela jiná, což neušlo ani příslušným evropským institucím v rámci modernizačních aktivit. Národní soudy, české nevyjímaje, spíše nechtějí do veřejné podpory zasahovat. V rozhodovací praxi českých soudů se lze setkat s případy, kdy otázka veřejné podpory byla řešena, pouze však okrajově. Některé případy se veřejné podpoře věnují, ale nepřímo, jelikož hlavním předmětem příslušné kauzy bývají jiné záležitosti. Jinak v české rozhodovací praxi se lze setkat spíše s řadou mimosoudních rozhodnutí ÚOHS.

Činnost národních soudů v této věci je minimální a evidentně se nejedná jen o problém České republiky, ale více členských států, jak je vidno z některých dokumentů (rozsudků) EU. Např. případy Komise vs. Slovensko a Komise vs. Itálie jasně ukazují, že součinnost národních soudů je důležitá, neboť v daných případech oba členské státy nezvládly vymození protiprávně poskytnuté podpory a Soudní dvůr Evropské unie konstatoval nesplnění povinností jim daných právem EU.

Na významnou roli, kterou by měly národní soudy sehrát v otázkách veřejné podpory, upozornil v rámci řešení předběžné otázky poměrně nedávný rozsudek Soudního dvora ze dne 21. listopadu 2013 ve věci Deutsche Lufthansa vs. Flughafen Frankfurt – Hahn, C-284/12. Národní soudy by měly podle tohoto rozsudku doplňovat EK v dohledu nad dodržováním povinností daných pravidly veřejné podpory. Národní soudy sice neposuzují slučitelnost podpory s vnitřním trhem, což spadá do výlučné kompetence EK, měly by však zajistit, že podpora nebude poskytnuta do té doby, než EK rozhodne, a chránit po tuto dobu zájmy zainteresovaných stran (příjemců). Tyto závěry jsou však poměrně kontroverzní s tím, že pravděpodobně ovlivní nepoměrně více režimů bez existence veřejné podpory než režimů s veřejnou podporou, což přispěje k tomu, že národní soudy nebudou vlastně vědět, jak mají postupovat.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

17 Zákon č. 130/2002 Sb., předmět úpravy, vztah k rozpočtovým pravidlům

Zákon č. 130/2002 Sb. nahradil v roce 2002 zákon č. 300/1992 Sb., o státní podpoře vědecké činnosti a vývoje technologií. Ten představoval první úpravu porevoluční podpory VaV a obsahoval skutečně pouze základní instituty systému podpory VaV. Zákon č. 130/2002 Sb. již reflektuje zkušenosti nabrané během účinnosti zákona prvního. Je účinný od 1. července 2002, od té doby byl již třináctkrát novelizován. Za nejvýznamnější lze považovat novelu provedenou zákonem č. 110/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu a vývoje), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, která upravila v podstatě celou hlavu I zákona č. 130/2002 Sb., provedla změny vlastnictví majetku pro výzkum a práv a využití výsledků. Tímto zákonem byl rovněž proveden první krok plánované reformy vědy a výzkumu spočívající ve zřízení inovační agentury dle vzorů vyspělých evropských států. Do doby zřízení Technologické agentury České republiky bylo poskytování podpory aplikovaného výzkumu roztrženo mezi jednotlivé rezorty, které řešily výzkumné potřeby svého odvětví. Výzkumná obec se musela potýkat s nejednotnými pravidly a nepřehledným systémem. Další kroky reformy vědy a výzkumu dosud provedeny nebyly, nicméně již tento krok umožnil nastoupit cestu k vyspělému systému státní podpory v této oblasti.

Zákon č. 130/2002 Sb. však není jediným předpisem, kterým je třeba se řídit. Prvním a nejvyšším legislativním pramenem oblasti je legislativa evropská, a to nařízení Komise (EU) č. 651/2014 obecné nařízení o blokových výjimkách (dále GBER)⁹⁶, a dále Sdělení komise - Rámec pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací (2014/C 198/01). O těchto předpisech bylo více řečeno v příslušné kapitole týkající se pravidel veřejné podpory. V českém právu existuje řada zákonů, které upravují oblast veřejné podpory. Velmi zásadní je zákon č. 218/2000 Sb. Tento zákon v hlavě III (§ 12 a násl.) upravuje účast státního rozpočtu na financování programu a poskytování podpory a návratných finančních výpomocí ze státního rozpočtu. Definuje co je program, jakým způsobem se stát účastní na financování programu, jakým způsobem jsou poskytovány dotace a návratné finanční výpomoci ze státního rozpočtu, některá pravidla příjemců podpory, otázky odnětí dotace, nebo pozastavení jejího vyplácení, a další. V hlavě VII je definováno, co se rozumí pod pojmem porušení rozpočtové kázně a jaké jsou jeho důsledky. Zákon č. 130/2002 Sb. představuje k rozpočtovým pravidlům lex specialis. Stanoví specifika poskytování podpory v oblasti VaVaI, a to na obecném základě definovaném rozpočtovými pravidly. Oba zákony je, jak již bylo zmíněno, nutné vykládat v kontextu evropské legislativy a hlavně v jejich mezích, s vědomím aplikační přednosti nařízení o blokových výjimkách (dále GBER).

Zákon č. 130/2002 Sb. upravuje dle § 1 podporu VaVaI z veřejných prostředků. Co si pod tím představíte? Jedná se jak o práva a povinnosti poskytovatelů podpory, tak práva a povinnosti uchazečů o veřejnou podporu a příjemců, organizaci výběru projektů, které budou podpořeny (veřejná soutěž ve VaVaI - viz dále), sestavování rozpočtu VaVaI, dále je předmětem organizace státní správy na poli VaVaI, a informování v oblasti VaVaI (Informační systém výzkumu, experimentálního vývoje a inovací). Přestože oproti zákonu č. 300/1992 Sb. došlo ke značnému posunu (byl velmi rámcový

⁹⁶ Nařízení Komise (EU) č. 651/2014 ze dne 17. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

a byl doplněn prováděcími vyhláškami), zákon dosud nepředstavuje zcela komplexní úpravu problematiky.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

18 Předmět podpory – institucionální a účelová podpora

Předmět podpory je vymezen v § 3 zákona č. 130/2002 Sb., v němž se definuje, na jaké oblasti se podpora na VaVaI poskytuje. V této souvislosti se dostáváme k důležité dvojici pojmů - institucionální a účelová podpora. Podpora účelová je vymezena v odst. 2 citovaného paragrafu. Lze ji poskytnout jak na grantový projekt, tak na programový projekt, specifický vysokoškolský výzkum, a velkou infrastrukturu. Společným znakem těchto skupin je předem známý cíl a způsob řešení, a poskytnutí prostředků pouze za účelem naplnění tohoto cíle, tedy účelovost těchto prostředků. V případě grantových projektů příjemce sám stanovuje cíle a způsoby řešení projektu v základním výzkumu ve skupině grantových projektů (skupina projektů s některým společným znakem), zatímco v případě programových projektů příjemce vyjadřuje, jakým způsobem naplní cíle stanovené v programu. Programové projekty jsou příjemcem řešeny v kategorii aplikovaného výzkumu, zákon č. 130/2002 Sb. však stanoví, že je-li to nezbytné, mohou obsahovat i nezbytné činnosti základního výzkumu. Grantové projekty v kategorii základního výzkumu jsou poskytovány z rozpočtové kapitoly Grantové agentury České republiky, programové projekty aplikovaného výzkumu z kapitoly Technologické agentury České republiky, a dále jinými poskytovateli v průřezových a odvětvových oblastech stanovených Radou výzkumu, vývoje a inovací v Národní politice výzkumu, vývoje a inovací České republiky na léta 2009 až 2015 s výhledem do roku 2020. Projekty v rámci územních samosprávných celků jsou financovány z jejich rozpočtu.

Účelovou podporu je dále možné poskytnout na specifický vysokoškolský výzkum, tedy výzkum, který provádí studenti v rámci akreditovaného doktorského nebo magisterského studijního programu bezprostředně spojeného s jejich vzděláváním. Podpora specifického vysokoškolského výzkumu je poskytována z kapitoly Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy dle Pravidel poskytování podpory na specifický vysokoškolský výzkum⁹⁷.

Velkou infrastrukturou se rozumí jedinečné výzkumné zařízení, včetně jeho pořízení, souvisejících investic a zajištění jeho činnosti, které je nezbytné pro ucelenou VaV činnost s vysokou finanční a technologickou náročností, které je schvalováno vládou a zřizováno jednou výzkumnou organizací pro využití též dalšími výzkumnými organizacemi⁹⁸. Rovněž tato kategorie účelové podpory je poskytována z rozpočtové kapitoly Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

Institucionální podpora je dle § 3 odst. 3 zákona č. 130/2002 Sb. poskytována na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace na základě jí zhodnocených výsledků, mezinárodní spolupráci ČR ve VaVaI na základě mezinárodních smluv (mezinárodní programy, mezinárodní organizace, finanční podíly na projektech mezinárodní spolupráce, operační programy VaV), na zabezpečení veřejných soutěží a veřejných zakázek ve VaVaI v případě jiných poskytovatelů, než je Technologická agentura České republiky, Grantová agentura České republiky, Rada pro výzkum, vývoj a inovace, a Akademie věd České republiky, dále na činnost uvedených subjektů, a na ocenění mimořádných výsledků VaVaI nebo ocenění propagace či popularizace VaVaI, přičemž v tomto případě stanoví podmínky ocenění vláda na návrh Rady pro výzkum, vývoj a inovace. Podmínky pro ocenění výsledků VaVaI jsou stanoveny nařízením vlády č. 71/2013 Sb. Toto ocenění se uděluje fyzické osobě, která

⁹⁷ Schváleno usnesením vlády č. 1021 ze dne 17. srpna 2009.

⁹⁸ Zásady pro poskytování účelové podpory projektům velkých infrastruktur pro výzkum, vývoj a inovace, č. j. 3350/2010-32, příkaz ministryně č. 8/2009.

mimořádných výsledků dosáhla, a to na základě rozhodnutí vlády na návrh Rady pro výzkum, vývoj a inovace, z rozpočtové kapitoly Úřadu vlády. Ocenění propagace či popularizace výzkumu může udělit kterýkoliv poskytovatel.

Finanční podpora projektů mezinárodní spolupráce je poskytována z rozpočtové kapitoly Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. O financování operačních programů se dělí Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy s Ministerstvem průmyslu a obchodu.

19 Způsob poskytnutí podpory

19.1 Dotace

V § 4 odst. 1 zákon č. 130/2002 Sb. stanoví, že účelová podpora může být poskytnuta pouze formou dotace, nebo zvýšením výdajů organizačních složek státu, územních samosprávných celků nebo organizačních jednotek ministerstva zabývajících se VaV. Bližší informace k termínu poskytnutí podpory, způsobilým nákladům, a čerpání podpory budou uvedeny dále.

19.2 Poskytování institucionální podpory – hodnocení výsledků výzkumných organizací

Institucionální podpora na rozvoj výzkumné organizace na základě jí dosažených zhodnocených výsledků. Je rozdělována dle pravidel uvedených v § 7 odst. 7 zákona č. 130/2002 Sb. a to tak, že její podíl na výsledcích všech organizací v uplynulých pěti letech odpovídá podílu na výši dotačních prostředků určených výzkumným organizacím ze státního rozpočtu v daném roce. Hodnocení výzkumných organizací, ze kterého vychází stanovení podílu výzkumné organizace na výsledcích výzkumných organizací, a následně tedy i poskytnutá podpora, je prováděno dle metodiky hodnocení výsledků výzkumných organizací schvalované vládou na příslušné období⁹⁹.

19.3 De lege ferenda – dotace s podmíněnou návratností (viz zákon č. 218/2000 Sb.)

Zákon č. 218/2000 Sb. v § 14 odst. 1 umožňují poskytování podpory i formou návratné finanční výpomoci, zákon č. 130/2002 Sb. však nikoliv, proto v případě poskytování podpory dle tohoto zákona je možné poskytnout podporu výhradně formou dotace. Institut návratné finanční výpomoci představuje prostředek, jak státní prostředky vložené do VaVaI vrátit zpět do tohoto systému za účelem podpoření dalších záměrů. S tímto konceptem úzce souvisí i dotace s podmíněnou návratností, kdy se prostředky vrací za předpokladu, že příjemce generuje na základě výsledků VaV takto podpořených zisk. Jedná se o instituty v ostatních zemích evropské unie hojně využívané a praxí osvědčené. Je proto více než účelné zahrnout tyto instrumenty do úvah de lege ferenda při další legislativní činnosti.

⁹⁹ Poslední verze Metodiky hodnocení výsledků výzkumných organizací a hodnocení výsledků ukončených programů (platná pro léta 2013 až 2016) byla schválena usnesením vlády č. 475 ze dne 19. června 2013, ve smyslu usnesení vlády č. 250 ze dne 16. dubna 2014 a usnesení vlády č. 605 ze dne 29. července 2015.

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

20 Míra a výše podpory

Výše podpory je absolutní částka podpory, která bude příjemci poskytnuta ze strany poskytovatele. Oproti tomu je třeba odlišit míru podpory. Částka podpory totiž často nepokrývá celé náklady konkrétního projektu, ale jen jeho určitou část. Nejvyšší možnou míru podpory stanovuje příloha č. II Sdělení Komise - Rámec Společenství pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací (2014/C 198/01). Míra podpory je odstupňována podle typu subjektu, o jaký se jedná (malý, střední a velký podnik), a dále dle kategorie výzkumu, na kterou je podpora poskytována. Například střední podnik může na projekt průmyslového výzkumu bez naplnění specifických podmínek uvedených v citované příloze získat podporu nejvýše 60 % uznatelných nákladů projektu. Zbylou část musí podnik uhradit sám formou spolufinancování, a to buď z vlastních či cizích zdrojů. K míře podpory blíže kapitola 13.6. Na závěr je třeba konstatovat, že nejvyšší povolená míra podpory musí být v případě účasti více účastníků na řešení projektu dodržena u každého účastníka s a ohledem na typ podniku, jehož definici naplňuje.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

21 Smluvní vztahy

Smlouva či rozhodnutí o poskytnutí podpory představují základní právní akt, na jehož základě je podpora poskytována. Součástí smlouvy jsou nejdůležitější podmínky řešení projektu, je zde definován projekt a jsou zde upravena práva a povinnosti smluvních stran. Zákon č. 130/2002 Sb., stanoví, že se v případě poskytování podpory ve VaVaI uzavírá smlouva o poskytnutí podpory. Pouze v případě, že příjemcem nebo dalším účastníkem grantového nebo programového projektu je organizační složka státu nebo organizační jednotka ministerstva zabývající se VaV, vydává se rozhodnutí dle § 14 odst. 4 rozpočtových pravidel. Rozhodnutí se dále vydává v případě institucionální podpory výzkumné organizaci, účelové podpory na specifický vysokoškolský výzkum, podpory na mezinárodní spolupráci a projekty v rámci operačního programu. Náležitosti smlouvy a rozhodnutí jsou v obou předpisech popsány obdobně.

21.1 Náležitosti smlouvy o poskytnutí podpory

Povinné náležitosti smlouvy o poskytnutí podpory jsou uvedeny v § 9 odst. 1 zákona č. 130/2002 Sb. Smlouva musí obsahovat identifikaci smluvních stran a dále název a identifikace projektu a předmět jeho řešení. Je třeba popsat ve smlouvě cíle projektu a předpokládané výsledky, definovat osobu odpovědnou za řešení projektu po odborné stránce, tedy řešitele, termíny zahájení i ukončení projektu, výši uznaných nákladů a výši a míru podpory, rozdělení v letech, úpravu užívacích a vlastnických práv k výsledkům projektu, způsob vykazování nákladů a jejich rozdělení, způsob kontroly řešení projektu, řešení sporů, sankce a dobu trvání smlouvy. Výčet náležitostí smlouvy není taxativní, jedná se o výčet demonstrativní. Práva a povinnosti smluvních stran je třeba specifikovat tak, aby nevznikaly pochybnosti o výkladu jednotlivých pravidel a nedocházelo tak k porušování pravidel veřejné podpory, a zároveň aby bylo umožněno kontrolovat řešení projektu a projekt naplnil své cíle a dosáhl výsledků. Subsidiárně se smlouva o poskytnutí podpory řídí zákonem č. 255/2012 Sb. (zákon č. 130/2002 Sb. obsahuje stále odkaz na zákon č. 513/1991 Sb.).

V předchozím odstavci byly zmíněny pojmy, cíl projektu a výsledek projektu. K této dvojici přistupuje dále pojem účel poskytnutí podpory, přičemž jednoznačné rozlišení činí v praxi interpretační problémy. Tato trichotomie je způsobena rozdílnou terminologií rozpočtových pravidel a zákona č. 130/2002 Sb., kdy zákon č. 218/2000 Sb. zdůrazňuje účelovost poskytnutí podpory, a zákon č. 130/2002 Sb. s tímto pojmem dále nepracuje a naopak zdůrazňuje cíl projektu a jeho výsledky. Obecně lze problematiku vyložit tak, že podpora je poskytována pouze na stanovený účel, kterým je řešení projektu dle projektové žádosti a Smlouvy či Rozhodnutí o poskytnutí projektu. Výstupem projektu jsou jeho výsledky ve smyslu Metodiky hodnocení výsledků na daný rok (dokument vydávaný Radou pro výzkum, vývoj a inovace, jehož kategorizace výsledků se překrývá s typy výsledků předávanými do informačního systému VaVaI, Rejstřík Informací o Výsledcích státem podporovaného VaV), kterými je například patent, užitný vzor, ale například také certifikovaná metodika. Projekt však musí naplnit cíl, který lze dovodit z programu VaVaI, např. přispění ke zlepšení stavu ovzduší, právě ve vazbě na dosažené výsledky. Tyto tři pojmy jsou tedy velmi úzce provázány, nicméně pro jejich jednoznačnější výklad lze do budoucna doporučit jejich sjednocení či vyjasnění legislativní cestou.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

21.2 Smlouva o účasti na řešení projektu

Zákon č. 130/2002 Sb. v definici dalšího účastníka (§ 2, odst. 2, písm. j), kterého definuje jako subjekt (myšleno organizační složku státu nebo organizační jednotka ministerstva zabývající se VaV, právnická nebo fyzická osoba, jejíž účast na projektu je vymezena v návrhu projektu), s nímž příjemce uzavřel smlouvu o účasti na řešení projektu, implicitně zmiňuje jako institut smlouvu o účasti na řešení projektu. Ze znění rovněž vyplývá, že má být tato smlouva uzavřena před podpisem smlouvy o poskytnutí podpory, jelikož zakládá právní vztah mezi příjemci a dalšími účastníky. V dalším textu ale smlouva není ani nijak definována, ani nejsou uvedeny její náležitosti. Z povahy smluvního vztahu vyplývá, že jeho předmětem má být úprava vztahů mezi příjemcem a dalšími účastníky při řešení projektu. Typicky to bude poměr účastníků na řešení projektu, poměr na celkových nákladech, a podíl na poskytnuté podpoře, termíny předání části podpory, činnosti, které mají být k dosažení cílů projektu provedeny a podíl na vytvořených výsledcích projektu. Vždy je třeba mít na paměti dodržení pravidel veřejné podpory, vždy proto musí rozložení podílu na výsledcích odpovídat definici kolaborativního výzkumu.

21.3 Smlouva o využití výsledků

Na rozdíl od smlouvy o účasti na řešení projektu, která provází začátek řešení projektu, nebo lépe řečeno jej předchází, smlouva o využití výsledků (§11 zákona č. 130/2002 Sb.) je vlastní závěrečné fázi řešení projektu. Smlouvu o využití výsledků uzavírá příjemce s uživatelem výsledků, tedy s osobou, která bude uvádět výsledky do výroby nebo jinak využívat v praxi při své činnosti. Uživatelem výsledků může být, jako některý s účastníků projektu, také třetí osoba. Tato smlouva by měla zahájit implementační fázi výsledků, tedy uvádění výsledků VaVaI do praxe. Z povahy věci lze, a zákon to také výslovně uvádí, uvažovat o implementaci výsledků pouze u projektů aplikovaného výzkumu, u kterých je cílem uplatnění výsledků v další výrobě či službách. Smlouva o využití výsledků má zajistit, že tyto výsledky skutečně využity budou. Je třeba respektovat pravidla upravující uživatelská a vlastnická práva dle smlouvy o poskytnutí podpory a v jejich mezích ve smlouvě o účasti na řešení projektu. Oproti smlouvě o účasti na řešení projektu jsou však v zákoně č. 130/2002 Sb. definovány, opět demonstrativním výčtem, některé náležitosti. Rovněž na tuto smlouvu se subsidiárně použije zákon č. 513/1991 Sb.

21.4 Možnosti změn Smlouvy o poskytnutí podpory

Projekty VaVaI jsou dynamicky probíhající procesy. Zákon č. 130/2002 Sb. počítá s možností změn v parametrech projektu. To se odráží v několika rovinách. Zákon č. 218/2000 Sb. a zákon č. 250/2000 Sb. definují, co lze v rozhodnutí o poskytnutí podpory změnit na základě žádosti příjemce. Jedná se o výši podpory, lhůtu, v níž má být dosaženo účelu poskytnutí podpory, a ostatní povinnosti příjemce či další zkušenosti vyplývající z právního vztahu. Nelze naopak schválit žádost o změnu příjemce, poskytovatele, a účelu, na který byla podpora poskytnuta. V případě smlouvy o poskytnutí podpory lze vzít v úvahu jiný režim smlouvy o poskytnutí podpory na rozdíl od rozhodnutí a s tím související možnost změn. Zákon č. 130/2002 Sb. následně ukládá příjemci informovat poskytovatele o změnách, které nastaly v době účinnosti smlouvy o poskytnutí podpory nebo v době vykonatelnosti rozhodnutí. Je povinen informovat o věcech, které se dotýkají jeho právní subjektivity způsobilosti, nebo které by mohly mít vliv na řešení projektu. Ustanovení smlouvy mohou informační povinnost ještě rozšířit.

22 Program výzkumu, vývoje a inovací

Zákon č. 130/2002 Sb. definici programu neobsahuje. Tuto definici můžeme najít v § 12 odst. 1 zákona č. 218/2000 Sb. nebo § 10a písm. f zákona č. 250/2000 Sb., nicméně další pravidla obsažená v uvedených zákonech se pro programy VaVaI nepoužijí, jelikož zákon č. 130/2002 Sb. obsahuje vlastní úpravu v § 5 a přímo vylučuje použití rozpočtových pravidel. Program je definován jako soubor věcných, časových a finančních podmínek konkrétních akcí na pořízení nebo technické zhodnocení hmotného či nehmotného dlouhodobého majetku. Návrh programu VaVaI zpracuje příslušný správní úřad, a předkládá k vyjádření Radě pro výzkum, vývoj a inovace, finální schválení je následně na vládě. Zpracovatel tvoří program v souladu s aktuální verzí Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací. Program obsahuje kromě jiných údajů hlavně celkové výdaje na jeho uskutečnění a jejich členění v následujících letech. Toto je důležitým podkladem pro tvorbu návrhu výdajů státního rozpočtu na VaVaI. Dalším zásadním atributem je specifikace cílů programu, kritéria dosažení, jejich odůvodnění a srovnání se současným stavem v ČR a v zahraničí. Cíle a výsledky konkrétního projektu musí vždy směřovat k naplnění cílů programu. Program obsahuje, mj. výčet možných příjemců podpory, požadavky na prokázání způsobilosti uchazečů a způsob a kritéria hodnocení návrhů projektů. To se pak odráží v požadavcích na kvalifikaci a kritériích výběru projektu v zadávací dokumentaci příslušné veřejné soutěže v rámci programu. V programu je specifikována nejvyšší povolená míra podpory a její odůvodnění.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

23 Veřejná soutěž ve výzkumu, vývoji a inovacích

Veřejná soutěž ve VaVal je upravena v § 17 a násl. zákona č. 130/2002 Sb., subsidiárně se použijí ustanovení § 1772 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., kde je institut uveden jako veřejná soutěž o nejhodnější nabídku (zákon č. 130/2002 Sb. obsahuje starý odkaz na zákon č. 513/1991 Sb.). Veřejné soutěže se vyhlašují na základě programu VaVal dle uvedeného harmonogramu programu a rozpočtu, nebo v rámci skupiny grantových projektů v případě grantových projektů Grantové agentury České republiky.

Veřejná soutěž se vyhlašuje zveřejněním v Obchodním věstníku¹⁰⁰ a Informačním systému výzkumu, vývoje a inovací (viz kapitola 3.2), a dále jiným vhodným způsobem. Zpravidla je vyhlášení zveřejněno rovněž na webových stránkách poskytovatele a v aktualitách webových stránek Rady pro výzkum, vývoj a inovace. Zákon č. 130/2002 Sb. stanoví, že podmínky veřejné soutěže musí vždy obsahovat znění programu či skupiny grantových projektů, což se v zadávací dokumentaci odrazí ve většině případů formou odkazu na platné znění. Dále je třeba v rámci veřejné soutěže zveřejnit požadavky na prokázání způsobilosti uchazeče, způsob a kritéria hodnocení návrhů projektů, soutěžní a hodnotící lhůtu, místo převzetí zadávací dokumentace, místo a způsob podávání návrhů projektů a dobu, v níž lze projekty podávat (např. úřední hodiny podatelny poskytovatele) a dále kontaktní a identifikační údaje poskytovatele. Lze samozřejmě stanovit i další podmínky účasti ve veřejné soutěži, nesmí však stanovit takové podmínky, které by omezily některé uchazeče. Zadávací dokumentace dále uvádí upřesněné položky způsobilých nákladů, rozsah požadovaných údajů o návrzích projektů, uchazečích a dalších účastnících, pokyny pro zpracování návrhu projektu vymezení rozsahu údajů určených ke zveřejnění a místo a způsob vyhlášení výsledků veřejné soutěže. Zadávací dokumentace se zveřejní v místě a v době, které byly uvedeny ve vyhlášení veřejné soutěže.

23.1 Prokazování způsobilosti uchazeče

Dle § 18 zákona č. 130/2002 Sb. je uchazeč povinen prokázat svoji způsobilost k řešení projektu. Pokud se má projektu účastnit více subjektů, je třeba prokázat způsobilost všech těchto subjektů. Uchazeč musí splňovat odborné požadavky, a požadavky formální. Odborným požadavkem je skutečnost, že uchazeč má odbornou způsobilost pro řešení projektu. Je-li uchazeč právnická osoba, prokazuje způsobilost prostřednictvím osob řešitelů projektu. § 18 odst. 3 zákona č. 130/2002 Sb. stanoví, že způsob prokázání tohoto kvalifikačního požadavku stanoví poskytovatel při vyhlášení soutěže s ohledem na charakter soutěže. Uchazeč musí disponovat příslušným oprávněním k činnosti, kterou hodlá vykonávat v rámci řešení projektu, je-li vyžadováno zvláštním předpisem. Nejčastěji jím bude živnostenské oprávnění k podnikání v dané oblasti, ale může se jednat i o oprávnění pro nakládání se specifickými látkami, provádění pokusných činností na zvířatech, a další. Uchazečem nesmí být právnická osoba v likvidaci, ani nesmí být řešen její úpadek či hrozící úpadek v insolvenčním řízení. Dotaci nemůže obdržet a není tedy způsobilá osoba, která nemá vypořádané splatné závazky ve vztahu ke státnímu rozpočtu nebo rozpočtu územně samosprávného celku a další splatné závazky vůči státu, státnímu fondu, zdravotní pojišťovně nebo české správě sociálního zabezpečení. Trestně právním kvalifikačním kritériem je skutečnost, že uchazeč nebyl pravomocně odsouzen pro trestný čin související s předmětem podnikání, ani trestný čin majetkový nebo hospodářský. Právnické osoby

¹⁰⁰ <http://ov.gov.cz/>

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

prokazují splnění tohoto požadavku i u osob, které jsou členy jejího statutárního orgánu. Uchazeč nesmí být v posledních třech letech disciplinárně trestán dle zvláštního právního předpisu pro výkon odborné činnosti, souvisí-li tato činnost s předmětem veřejné soutěže. Trestní bezúhonnost se prokazuje výpisem z rejstříku trestů fyzických či právnických osob, disciplinární bezúhonnost, bezdlužnost vůči státním orgánům a skutečnost, že uchazeč není v likvidaci ani proti němu není vedeno insolvenční řízení, se prokazuje čestným prohlášením. Pokud je jeho projekt ve veřejné soutěži podpořen, předá poskytovateli ověřenou kopii oprávnění k činnosti zřizovací listiny, zakládací listiny nebo jiné doklady o zřízení nebo založení, nebo výpisem z obchodního rejstříku ne starším než 90 dnů, či výpisem z jiné evidence.

Dle GBER nesmí být poskytnuta veřejná podpora uchazeči, který je podnikem v obtížích, k této problematice blíže kap. 23.2.

V případě nesplnění některého kvalifikačního hlediska nemůže být návrh projektu tohoto uchazeče přijat do veřejné soutěže. Splnění kvalifikačních kritérií posuzuje komise pro přijímání návrhů projektů, stejně jako splnění zadávacích podmínek podání návrhu projektu a dodržení soutěžní lhůty, úplnosti návrhu projektu. Návrh projektu doručený v rozporu s podmínkami nebude přijat do veřejné soutěže. O přijetí či nepřijetí do veřejné soutěže rozhoduje poskytovatel, návrh dává komise pro přijímání návrhů projektů.

23.2 Hodnocení návrhů projektů a výběr projektů k podpoře

Podle zákona č. 130/2002 Sb. ustaví pro hodnocení návrhů projektů poskytovatel odborný poradní orgán. Ke každému návrhu projektu je poskytovatel povinen zajistit dva posudky nezávislých oponentů. Stejně tak členové odborného poradního orgánu i členové komise pro přijímání návrhů projektů nesmí být ve vztahu k předmětu veřejné soutěže nebo k uchazečům, zejména se nesmí podílet na zpracování projektu či mít osobní zájem na rozhodnutí o poskytnutí podpory, a s uchazeči je nesmí spojovat osobní ani pracovní či jiný poměr. Na objektivitu a nezávislost je kladen při hodnocení opravdu značný důraz, když i § 21 odst. 6 zákona č. 130/2002 Sb. stanoví, že odborný poradní orgán zajistí objektivní a nezájaté hodnocení návrhů projektů. Odborný poradní orgán je vázán kritérii hodnocení nastavenými zadávací dokumentací a pouze v jejich mezích se může při hodnocení pohybovat. Návrh pořadí a protokoly z hodnocení předloží odborný poradní orgán poskytovateli. Ten rozhodne o výsledném pořadí návrhů projektů. Od doporučení odborného poradního orgánu se může odchýlit, ale musí takové rozhodnutí řádně zdůvodnit.

Výsledné pořadí návrhů projektů se zveřejní společně s informací, které projekty budou podpořeny. V průběhu veřejné soutěže není možné měnit vyhlášené podmínky veřejné soutěže a to před ani po ukončení soutěžení lhůty. Podaný návrh projektu po ukončení soutěžní lhůty rovněž nesmí uchazeč jakkoliv měnit.

Poskytovatel je oprávněn neuznat část navrhovaných celkových nákladů, a tím snížit rozpočet projektu a celkovou výši podpory.

V případě grantových projektu zajišťují hodnocení oborové komise Grantové agentury České republiky, postupem jako v případě programových projektů.

Výše uvedený postup stanoví minimální podmínky, v praxi však postup výběru projektových či grantových návrhů poskytovatel upraví dle aktuálních potřeb - podrobně viz modul Hodnocení výzkumu a vývoje, k čemu slouží a jak se provádí.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

23.3 Dvoustupňová veřejná soutěž ve VaVaI

Dvoustupňová veřejná soutěž ve VaVaI je upravena v § 22 zákona č. 130/2002 Sb. Principem je oddělení posouzení účelnosti navrhovaného řešení a jeho porovnání s vyhlášeným cíli a podmínkami programu v prvním stupni, a hodnocení odborné úrovně a proveditelnosti návrhu projektu ve druhém stupni. Skutečnost, že je vyhlášována dvoustupňová soutěž ve VaVaI, stejně jako soutěžní lhůty a způsob hodnocení návrhů projektů v obou stupních, jsou uvedeny v zadávací dokumentaci. Průběh hodnocení v každém stupni je obdobný jako průběh hodnocení dle § 21 zákona č. 130/2002 Sb., tedy každý stupeň představuje v podstatě samostatné hodnocení veřejné soutěže, přičemž ve druhém stupni již není povinnost zajištění oponentních posudků.

23.4 Zrušení veřejné soutěže

Poskytovatel je oprávněn veřejnou soutěž rovněž zrušit, a to za předpokladu, že nebyl podán žádný návrh projektu, nebo jestliže nastala podstatná změna okolností oproti době vyhlášení, kterou nemohl poskytovatel předvídat, nezpůsobil ji, nebo pokud pominuly důvody pro plnění předmětu veřejné soutěže ve VaVaI. Dvoustupňovou veřejnou soutěž může poskytovatel zrušit také tehdy, pokud do druhého stupně nepostoupil žádný návrh projektu. Krajním případem zrušení je zjištění rozporu se zákonem č. 130/2002 Sb., nebo s programem, nebo s posouzením EK.

Uchazeč může z veřejné soutěže kdykoliv odstoupit.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

24 Realizace projektu

Po ukončení veřejné soutěže a podpisu smlouvy nastává fáze realizace projektu. Smlouva o poskytnutí podpory musí být uzavřena do 60 kalendářních dnů ode dne vyhlášení výsledků veřejné soutěže. Termín zahájení řešení projektu uvádí příjemce v návrhu projektu. Do 60 dnů od podpisu smlouvy musí být příjemci poskytnuta podpora na řešení projektu. V dalších letech je tato lhůta do 60 kalendářních dnů od začátku kalendářního roku. Poskytnutí podpory v dalších letech je vázáno na splnění povinností ze smlouvy o poskytnutí podpory a zpravidla i dodání zprávy o řešení projektu a finančního vypořádání projektu. Podpora je poskytována jednorázově dopředu na daný kalendářní rok. Podpora je zasílána vždy příjemci, který ji následně přeposílá dalším účastníkům projektu dle schváleného návrhu projektu. Podpora příjemcům, kteří jsou buď organizační složkou státu nebo organizační složkou ministerstva zřízenou za účelem provádění VaV (tam, kde se nepodepisuje smlouva o poskytnutí podpory, ale vydává se rozhodnutí o poskytnutí podpory), se poskytne formou rozpočtového opatření.

24.1 Kontrola řešení projektů

Kontrola řešeného a ukončeného projektu je upravena v §13 zákona č. 130/2002 Sb. Kontrola projektu se rozpadá do několika rovin. Jedná se o veřejnosprávní kontrolu čerpání a dle zákona č. 320/2001 Sb., kterou je poskytovatel povinen provést nejméně u 5% podpory poskytnuté v daném roce. Procesní pravidla pro tento typ podpory představuje zákon č. 255/2012 Sb. Jedná se o finanční kontrolu čerpání prostředků v souladu se smlouvou o poskytnutí podpory.

Dále je dle § 13 odst. 1 zákona č. 130/2002 Sb. poskytovatel povinen provádět kontrolu plnění cílů projektu. Jedná se o kontrolu věcného řešení projektu, nakolik jsou činnosti prováděné řešiteli v souladu s návrhem projektu a zda tyto činnosti vedou k naplnění cílů projektu. K provádění této kontroly využívají různí poskytovatelé různé instituty – přesný postup poskytovatele zákon č. 130/2002 Sb. nestanoví. Co ale stanoví je frekvence provádění této kontroly. Vždy po ukončení projektu, a je-li doba řešení projektu delší než dva roky, pak ještě alespoň jedenkrát v průběhu řešení projektu.

Po ukončení projektu je poskytovatel povinen provést závěrečné hodnocení projektu. V rámci tohoto hodnocení zhodnotí, zda byly dosaženy cíle projektu, a to postupem dle § 21 odst. 4-7 zákona č. 130/2002 Sb., tedy dle mechanismu hodnocení projektů ve veřejné soutěži. Je třeba provést finanční vypořádání projektu a následně zadat data do informačního systému VaVal (viz dále).

Vzhledem k výkladu Generálního finančního ředitelství k výkonu veřejnosprávní kontroly dalšího účastníka je třeba zdůraznit, že tuto možnost je třeba zakotvit smluvně, resp. zakotvit povinnost příjemce zajistit umožnění kontroly u dalšího účastníka, jelikož dle aktuálního výkladu je poskytovatel ve smluvním vztahu výhradně s příjemcem, a nemůže uplatňovat svá práva vůči dalšímu účastníkovi automaticky. Za porušení povinností dalším účastníkem ručí příjemce.

24.2 Náklady řešení projektu

Jednou z nejsložitějších problematik řešení projektu představují způsobilé náklady projektu. Legislativní úpravu najdeme v §2 odst. 1 písm. l zákona č. 130/2002 Sb., přičemž se jedná o speciální definici pro náklady ve VaVal. Zákon definuje tyto náklady jako náklady nebo výdaje ve VaVal, které mohou být příjemcem vynaloženy na činnosti VaVal, nebo v souvislosti s nimi, a to konkrétně, osobní

náklady, náklady nebo výdaje na pořízení hmotného a nehmotného majetku, další provozní náklady a výdaje, náklady nebo výdaje na služby, doplňkové náklady nebo výdaje.

Osobní náklady jsou náklady a výdaje na lidské zdroje řešení projektu. Náklady a výdaje na pořízení hmotného či nehmotného majetku jsou náklady na pořízení např. přístrojů, výrobních linek, laboratorního vybavení atd., nebo v případě nehmotného majetku náklady na zakoupení licenčních práv k právu duševního vlastnictví nutného pro řešení projektu. Další provozní náklady a výdaje jsou například výdaje na provoz laboratoře – elektrická energie, chlazení apod. Náklady nebo výdaje na služby představují položku nákladů na poskytnutí služby, jejíž výstup je potřebný pro další řešení projektu, ale příjemce je není svými zdroji schopen sám zajistit, nebo je to vzhledem k předmětu řešení projektu a předmětu jeho činnosti neúčelné. Doplňkové náklady nebo výdaje jsou například náklady na administrativní zajištění činností či pomocný personál.

To, že je nějaký náklad způsobilý být nákladem projektu VaVaI ještě neznamená, že je možné jej zahrnout do nákladů konkrétního projektu. Pro tuto kategorii používá zákon pojem uznané náklady projektu a definuje je v § 2 odst. 1 písm. m zákona č. 130/2002 Sb., jako takové způsobilé náklady nebo výdaje, které poskytovatel schválí a které jsou zdůvodněné. Za účelem schválení jsou podávány každoročně zprávy o řešení projektu, které obsahují i soupis všech nákladů. Aby náklady mohly být označeny jako uznané, musí být jednoznačný jejich vztah k řešenému projektu. Jedná-li se o náklady, které jsou rozdělitelné mezi více výzkumných projektů (např. zařízení využívané pro více projektů VaVaI nebo zároveň k řešení projektu a zároveň k výrobní činnosti příjemce), je možné uplatnit jako náklad pouze poměrnou část potřebnou k řešení projektu. V případě dlouhodobého majetku jsou navíc uplatňovány jako náklad odpisy tohoto majetku.

Podrobnost použití podpory stanoví § 8 zákona č. 130/2002 Sb. Pro každý projekt či poskytnutou institucionální podporu vede příjemce oddělenou účetní evidenci podle zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, v platném znění. Způsob vedení této evidence stanoví na základě zákona o účetnictví příjemce. Velmi důležitou skutečností je to, že pokud příjemce předpokládá nákup služby, přičemž předmět služby včetně ceny a kurzu platného v době podání návrhu projektu a dodavatele není specifikováno v návrhu projektu, je příjemce při výběru dodavatele povinen postupovat dle zákona č. 137/2006 Sb. Toto platí bez ohledu na míru poskytnuté podpory. To znamená, že i v případě, že aby příjemce obdržel podporu ve výši 5 % uznaných nákladů projektu, musí v případě výběru dodavatele postupovat dle zákona č. 137/2006 Sb. Výjimky z postupu stanovené samotným zákonem č. 137/2006 Sb. zůstávají nedotčeny, což se týká zejména výjimky § 18 odst. 5 zákona č. 137/2006 Sb. v případě zakázek malého rozsahu. Má-li však příjemce stanoveny interní postupy pro postup v případě zakázek malého rozsahu, je předmětem veřejnoprávní kontroly i dodržení těchto pravidel.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

25 Výsledky řešení projektu

Výsledky VaVal jsou jedním z hlavních prostředků dosažení cíle projektu. Definice výsledků se liší podle kategorie výzkumu, ve které vznikají, definice je uvedena opět v §2 odst. 2 písm. k zákona č. 130/2002 Sb. V základním výzkumu jsou to nové vědomosti o základních principech jevů, procesů nebo pozorovatelných zkušeností, které jsou publikovány dle zvyklostí v daném vědním oboru. V aplikovaném výzkumu se jedná o poznatky a dovednosti pro vývoj výrobků, postupů, nebo služeb, které jsou chráněny podle zákonů upravujících ochranu autorské, vynálezecké nebo obdobné činnosti, nebo využívané odbornou veřejností či jinými uživateli, nebo poznatky nebo dovednosti pro potřeby poskytovatele vzniklé při plnění veřejné zakázky. Ve vývoji jsou to návrhy nových zdokonalených výrobků, postupů a služeb, v inovacích nové nebo podstatně zdokonalené výrobky, postupy a služby, ovšem na rozdíl od předchozí kategorie již zavedené do praxe.

25.1 Vlastnictví výsledků projektu - § 16 zákona č. 130/2002 Sb.

Jak již bylo řečeno výše, příjemce uzavírá s uživatelem výsledků smlouvu o využití výsledků. Kdo je však vlastníkem výsledků VaVal v okamžiku jejich vzniku? Zde se liší úprava podle toho, zda se jedná o výsledek veřejné zakázky, nebo o výsledek činnosti, která není veřejnou zakázkou. V případě, že výsledek je veřejnou zakázkou, a tento výsledek nelze chránit dle zákonů upravujících ochranu výsledků autorské, vynálezecké nebo obdobné tvůrčí činnosti, je vlastníkem výsledku automaticky poskytovatel. Jakékoliv využití je pak možné výhradně s jeho písemným souhlasem.

Jedná-li se o výsledek veřejné zakázky, který lze chránit podle zákonů upravujících ochranu výsledků autorské, vynálezecké nebo obdobné tvůrčí činnosti, pak je příjemce povinen uplatnit právo k výsledku a zajistit jeho právní ochranu svým jménem, a vlastnické právo následně převést na poskytovatele.

Práva k výsledkům činnosti, která není veřejnou zakázkou, patří příjemci.

Výsledky jsou po jejich dosažení zadávány do informačního systému VaVal – registru výsledků VaVal – viz dále.

V oblasti aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje je kladen důraz na fázi implementace, tedy využití výsledků v praxi, jelikož až využití výsledků v praxi je schopno naplnit svůj cíl. Proto je vyžadována smlouva o využití výsledků, jelikož primárním cílem aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje je dostat výsledky těchto činností do výroby za účelem posunutí ekonomiky a konkurenceschopnosti České republiky vpřed. Tuto skutečnost je třeba mít vždy na paměti jako jeden z hlavních pojmů instrumentů celého systému aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

26 Porušení pravidel

Ne vždy probíhá řešení projektu VaVaI zcela dle nastavených pravidel, a to jak nastavených pravidel smlouvy o poskytnutí podpory, tak pravidel rozpočtové kázně (hlava XII zákona č. 218/2000 Sb.). V takovém případě je vždy třeba učinit veškerá opatření, aby byl závadný stav odstraněn a mohlo být dosaženo cílů projektu. Ne vždy je však něco takového možné.

26.1 Porušení rozpočtové kázně

Porušení rozpočtové kázně je definováno výčtem konkrétních skutkových podstat v § 44 zákona č. 218/2000 Sb. Příjemce se může dopustit zejména neoprávněného použití peněžních prostředků státního rozpočtu a jiných peněžních prostředků státu (§ 44 odst. 1 písm. a zákona č. 218/2000 Sb.). Takový případ nastane např. při použití prostředků na jiný než stanovený účel. Vzhledem k poskytování podpory ex-ante je toto porušení velmi reálné. Naplnění této skutkové podstaty by se příjemce dopustil, kdyby například využil dotační prostředky na úhradu svých dluhů.

Skutková podstata uvedená v § 44 odst. 1 písm. b zní: *neoprávněné použití nebo zadržení peněžních prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu, státního fondu, národního fondu nebo státních finančních aktiv jejich příjemcem*. Oproti písm. a je rozšířen okruh prostředků, jejichž neoprávněné použití naplňuje skutkovou podstatu tohoto deliktu a navíc je doplněno o neoprávněné zadržení těchto prostředků. Typicky je to případ, kdy příjemce nedočerpá v příslušném kalendářním roce podporu na tento rok a má povinnost nedočerpanou část podpory vrátit, ve stanoveném termínu tak však neučiní.

V dalších písmenech se dostáváme k poměrně specifickým případům neprovedení odvodu příspěvkovou organizací, neuložení odvodu zřizovatelem, neprovedení odvodu stanoveného zřizovatelem příspěvkové organizaci, porušení ustanovení o hospodaření rozpočtové složky státu a další případy, se kterými se poskytovatel v oblasti VaVaI nesetká příliš často. Významnou roli ale hraje § 44 odst. 1 písm. j zákona č. 218/2000 Sb., které stanoví, že porušení rozpočtové kázně se dopustí příjemce, který poruší povinnost stanovenou právním předpisem, rozhodnutím nebo dohodou o poskytnutí dotace, které přímo souvisí s účelem, na který byla dotace nebo návratná finanční výpomoc poskytnuta a ke které došlo před přijetím prostředků na účet příjemce.

Poskytovatel dle § 14 odst. 6 zákona č. 218/2000 Sb. může dále stanovit další porušení smluvních povinností nebo povinností stanovených rozhodnutím o poskytnutí dotace, které jsou porušením rozpočtové kázně, a zároveň může za některá porušení stanovit nižší odvod, než 100 % dotace, ke které se porušení váže.

26.2 Smluvní sankce

Ne všechna porušení smluvních povinností dosahují intenzity porušení rozpočtové kázně. Pro taková porušení může být ve smlouvě obsažena sankce na soukromoprávní bázi, tedy sankce dle zákona č. 89/2012 Sb. Nejčastěji jde o zajištění smluvní pokutou. V těchto případech se musí jednat o porušení, která nejsou ze zákona porušením rozpočtové kázně. Příkladem je např. pochybení administrativního charakteru, tj. pozdní či neúplné dodání dokumentů apod.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

26.3 Předčasné ukončení řešení projektu

Jsou však i případy, kdy jsou buď pochybení takového rozsahu, že již není možné dále poskytovat podporu na jeho pokračování, jelikož je zřejmé, že dosažení cíle projektu je vážně ohroženo, nebo není možné dále poskytovat podporu v případě, kdy příjemce ztratil způsobilost být příjemcem podpory, tedy ztratil kvalifikaci.

Ukončení projektu je možné buď odstoupením od smlouvy o poskytnutí podpory (zrušením rozhodnutí o poskytnutí podpory), nebo výpovědí. Odstoupení je možné vždy, ovšem s důsledkem povinnosti vrácení celé částky dotace dosud poskytnuté, přičemž výpověď je možná v případě, že je tak ve smlouvě o poskytnutí podpory ujednáno, a nemá za následek povinnost vrátit celou částku poskytnuté podpory. Vzhledem k tomu, že oblast VaVal již ze své povahy může přinášet situace, kdy řešení projektu nevede zjevně k cíli řešení, nikoliv však z důvodů nesvědomitého řešení ze strany příjemce, ale z důvodu objektivních dosud neznámých skutečností, je institut výpovědi rozhodně na místě. Vzhledem k subsidiárnímu použití ustanovení zákon č. 98/2012 Sb. pro smlouvu o poskytnutí podpory je vždy možné ukončit řešení projektu a vyřešit vypořádání vzájemných práv a povinností dohodou mezi poskytovatelem a příjemcem.

V současné době se rozšiřují instituty umožňující poskytovateli kontrolu nad poskytováním dotace například možnostmi jejího pozastavení, či dokonce odnětí. O této možnosti více v části věnující se zákonu č. 218/2000 Sb.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

27 Poskytování informací o výzkumu, experimentálním vývoji a inovacích

Vzhledem k tomu, že státní podpora VaVal je realizována z veřejných prostředků, je namístě veřejně přístupná kontrola o využívání a směřování těchto prostředků. Problematiku poskytování informací o VaVal upravuje hlava VII zákona č. 130/2002 Sb. Za tímto účelem byl zřízen informační systém VaVal, což je informační systém veřejné správy, který zajišťuje shromažďování, zpracování, poskytování a využívání údajů o VaVal podporovaných z veřejných prostředků. Obsahuje 4 vzájemně provázané části, a to centrální evidenci aktivit VaVal (CEA), do které se předávají údaje například o programech, dále centrální evidenci projektů (CEP), do které se předávají informace o projektech VaVal, jsou zde dostupné údaje o projektech, jejich příjemcích a poskytnutých dotacích na tyto projekty, dále rejstřík informací o výsledcích (RIV), do které jsou zadávány dosažené výsledky VaVal, evidence veřejných soutěží (VES), do které jsou uváděny údaje o veřejných soutěžích poskytovatelů ve VaVal. Účelem tohoto systému je informovat uchazeče, příjemce, orgány veřejné správy a širokou veřejnost o činnostech, aktivitách a výsledcích VaVal.

Zákon č. 130/2002 Sb. stanovuje podrobné podmínky předávání dat, včetně lhůt, ve kterých má být předání dat provedeno a kým. Strukturu dat předávaných do Informačního systému VaVal stanoví každoročně správce systému. Samotný postup předávání údajů o projektech a aktivitách VaVal a jejich výsledcích příjemcem poskytovateli upravuje prováděcí právní předpis, nařízení vlády č. 397/2009 Sb., který rovněž stanoví, které údaje se předávají do informačního systému VaVal.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

28 Veřejné zakázky ve výzkumu, experimentálním vývoji a inovacích

Veřejnou zakázkou ve VaVaI se dle § 2 odst. 2 písm. g zákona č. 130/2002 Sb., rozumí zakázka na služby v aplikovaném výzkumu, vývoji nebo inovacích pro potřeby poskytovatele nebo správního úřadu, který není poskytovatelem, pokud jsou tito jedinými uživateli výsledku, která je zadána příjemce v rámci programu aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací postupem podle zákona č. 137/2006 Sb., a realizována na základě smlouvy o poskytnutí podpory, popřípadě na základě rozhodnutí o poskytnutí podpory.

V praxi to znamená, že správní úřad, který není poskytovatelem, nebo poskytovatel sám, identifikuje potřebu provedení VaVaI na konkrétní téma. Na základě této potřeby buď sám sestaví zadávací dokumentaci veřejné zakázky, nebo předá tuto potřebu poskytovateli a ten vytvoří zadávací dokumentaci. Následně probíhá proces výběru dodavatele, s tím, že na konci tohoto procesu je uzavřena smlouva o poskytnutí podpory a realizace zakázky již probíhá dle této smlouvy a dle zákona č. 130/2002 Sb. Jedná se tedy o odlišný proces výběru než u projektů vybíraných ve veřejných soutěžích, s ohledem na potřebu specifičnosti definování konkrétní potřeby konkrétního subjektu. Vzhledem k rigidnosti řízení o výběru nabídky ve veřejné zakázce není tento postup v některých případech pro oblast VaVaI příliš vhodný. Například změnové řízení je značně ovlivněno tím, že se jedná o veřejnou zakázku, jež změny po uzavření smlouvy prakticky nepřipouští, dále systém financování a v neposlední řadě i definice způsobilých nákladů, která neobsahuje jako položku zisk, který je ale pravidelným nákladem v oblasti veřejných zakázek.

V zahraničí je často uplatňována metoda předobchodního zadávání veřejných zakázek (PCP) - blíže viz kapitola 14.7.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

29 Veřejná správa ve výzkumu, experimentálním vývoji a inovacích

Orgány VaVaI jsou upraveny v hlavě VIII zákona č. 130/2002 Sb., tedy v § 33 a násl. Ústředním orgánem odpovědným za VaV je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy s výjimkou kompetencí Rady pro výzkum, vývoj a inovace (viz dále). Odpovídá tedy za mezinárodní spolupráci ve VaVaI, koncepci podpory velké infrastruktury a specifický vysokoškolský výzkum, hlavně však plní správní funkci ústředního správního úřadu.

Dalšími subjekty v systému jsou ústřední správní úřady, které jsou oprávněné poskytovat podporu VaVaI ze své rozpočtové kapitoly. Tyto subjekty stanoví vláda na návrh Rady pro výzkum, vývoj a inovace v aktuálně platné Národní politice výzkumu, vývoje a inovací. Realizaci programů aplikovaného výzkumu subjekty, které neposkytují podporu VaVaI ze své rozpočtové kapitoly, převzala od roku 2009 Technologická agentura České republiky.

Rada pro výzkum, vývoj a inovace je poradním orgánem vlády pro oblast VaVaI. Má zákonem č. 130/2002 Sb. specifikovanou působnost určenou demonstrativním výčtem, a to zejména v koncepční oblasti systému VaVaI. Rada pro výzkum, vývoj a inovace se skládá ze 17 členů (včetně předsedy a 3 místopředsedů). Členy jmenuje vláda na návrh předsedy Rady pro výzkum, vývoj a inovace, přičemž předsedou je člen vlády (aktuálně místopředseda vlády pro vědu, výzkum a inovace). Předsednictvo tvoří předseda a tři místopředsedové volení z Rady pro výzkum, vývoj a inovace. Členství v Radě pro výzkum, vývoj a inovace je veřejnou funkcí. Rada pro výzkum, vývoj a inovace může zřizovat své odborné a poradní orgány (aktuálně se jedná o Odbornou komisi pro vědy živé přírody, Odbornou komisi pro vědy neživé přírody a inženýrství a Odbornou komisi pro společenské a humanitní vědy, Komisi pro hodnocení výsledků výzkumných organizací a ukončených programů a Bioetickou komisi).

Grantová agentura České republiky je organizační složka státu, která hospodaří samostatně s institucionálními a účelovými prostředky a zajišťuje celou agendu grantových projektů v základním výzkumu. Orgány jsou předseda, předsednictvo, vědecká rada, kontrolní rada Grantové agentury České republiky, přičemž předseda zastupuje agenturu navenek, předsednictvo je výkonným orgánem agentury, vědecká rada koncepčním a kontrolní rada kontrolním orgánem.

Technologická agentura České republiky byla zřízena novelou zákona č. 130/2002 Sb. (zákonem č. 110/2009 Sb.). Plní úkoly administrace agentury aplikovaného výzkumu, s obdobnou strukturou jako má Grantová agentura České republiky. Jejimi orgány jsou předseda, jakožto zástupce agentury navenek, předsednictvo jakožto výkonný orgán, výzkumná rada koncepčním a kontrolní rada kontrolním orgánem. Technologická agentura České republiky zajišťuje administraci programů a veřejných soutěží v oblasti aplikovaného výzkumu, administraci realizace a kontroly projektů a dále zajišťuje zadávání veřejných zakázek pro potřeby státní správy v oblasti VaVaI pro poskytovatele, kteří neposkytují podporu VaVaI ze své rozpočtové kapitoly.

Obdobně postupují dle zákona č. 130/2002 Sb. územní samosprávné celky, přičemž obecný rámec podpory zde netvoří zákon č. 218/2000 Sb., ale zákon č. 250/2000 Sb.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

30 Zákon č. 218/2000 Sb. a jeho vztah k financování VaVaI

1. Předmět úpravy zákona č. 218/2000 Sb. ve vztahu k zákonu č. 130/2002 Sb.

Zákon č. 218/2000 Sb., je základním pramenem rozpočtového práva České republiky. Rozpočty územně samosprávných celků upravuje zákona č. 250/2000 Sb. Zákon č. 218/2000 Sb. upravují tvorbu, funkci, a obsah střednědobého výhledu státního rozpočtu, státního rozpočtu a státního závěrečného účtu, příjmy a výdaje státního rozpočtu, státní finanční aktiva a pasiva, finanční hospodaření organizačních složek státu a zařízení s podobným postavením, Bezpečnostní informační službě a dalších příspěvkových organizací zřízených organizačními složkami státu. Dále upravuje finanční kontrolu, podmínky zřizování státních fondů, způsob zřízení státní pokladny a řízení státního dluhu a hospodaření s prostředky soustředěnými v Národním fondu (finanční nástroj pro řízení prostředků z Evropských strukturálních a investičních fondů dle obecného nařízení¹⁰¹).

Pro oblast VaVaI je stěžejní oblast tvorby státního rozpočtu, jelikož v jejím rámci probíhá i návrh výdajů na VaVaI dle § 5 a § 5a zákona č. 130/2002 Sb., a dále výdajová složka státního rozpočtu, neboť v rámci této oblasti lze zařadit účast státního rozpočtu na financování programů, a tedy i programů VaVaI. Ve vztahu k zákonu č. 130/2002 Sb. se jedná o lex generalis. Zákon č. 130/2002 Sb. je zákonem speciálním, jeho úprava se tedy použije přednostně, v případě, že některou otázku samostatně neupravuje, použije se úprava zákona č. 218/2000 Sb., není-li tento postup výslovně zákonem č. 130/2002 Sb. vyloučen (např. tvorba programů, u kterých je výslovně řečeno, že úprava zákona č. 218/2000 Sb. se nepoužije).

2. Účast státního rozpočtu na financování programu

Úprava je obsažena v hlavě II. zákona č. 218/2000 Sb. V § 13 zákona č. 218/2000 Sb. je následně uvedena základní úprava programu, která je obecně platná na všechny programy napříč agendami státní správy. Definuje program jako soubor věcných, časových a finančních podmínek konkrétních akcí na pořízení nebo technické zhodnocení hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku s výjimkou drobného hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku. Zde ustanovení odkazuje na prováděcí vyhlášku zákona 563/1991 Sb.¹⁰² Jako základní dokumentaci programu uvádí zákon č. 218/2000 Sb. pouze identifikační údaje programu, jeho případné členění na podprogramy a harmonogram jeho přípravy a realizace, bilanci potřeb a zdrojů financování programu a jeho jednotlivých podprogramů a specifikaci cílů spolu s technickoekonomickým zdůvodněním a vyhodnocením efektivnosti vynaložených prostředků. Věcné, časové a finanční ukazatele se evidují v Informačním systému programového financování (ISPROFIN).

¹⁰¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006

¹⁰² Vyhláška č. 410 ze dne 11 listopadu 2009, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Účástí státního rozpočtu na financování programu se rozumí výdaje na financování programu a poskytování státní záruky za úvěry přijaté právníckými nebo fyzickými osobami. Výdaje mohou mít povahu individuálního výdaje organizačních složek státu na financování konkrétní akce, systémově určené výdaje organizačních složek státu na financování vymezeného okruhu finančních potřeb, individuální dotace fyzickým a právníckým osobám na financování konkrétní akce, systémové dotace stanovené na financování okruhu finančních potřeb, a návratné finanční výpomoci poskytnuté fyzické či právnícké osobě na konkrétní akci.

Poskytování dotací a návratných finančních výpomocí upravuje § 14 a násl. zákona č. 218/2000 Sb. Základním principem, který se promítá napříč celým dotačním právem, je skutečnost, že na dotaci není právní nárok. Právní nárok na dotaci vzniká až v případě, že žadatel naplní všechny podmínky, eventuálně je jeho projekt vyhodnocen jako úspěšný a je vydáno rozhodnutí o poskytnutí dotace. Zákon č. 218/2000 Sb. definuje okruh subjektů, které jsou oprávněné dotaci poskytnout. Jedná se o ústřední orgány státní správy, Úřad práce České republiky, Akademie věd České republiky, Grantová agentura České republiky, Technologická agentura České republiky nebo organizační složka státu, kterou určí zvláštní zákon. Lex specialis k tomuto ustanovení je tak § 4 zákona č. 130/2002 Sb., který definuje, z které rozpočtové kapitoly je poskytována podpora na příslušné kategorie VaVaI. Zákon č. 218/2000 Sb. dále obsahuje náležitosti žádosti o dotaci (identifikační údaje uchazeče a poskytovatele, částka, účel, termín dosažení účelu, identifikační údaje právnícké osoby) a rozhodnutí o poskytnutí dotace (identifikační údaje příjemce a poskytovatele, částka, účel, lhůta dosažení účelu, u návratné finanční výpomoci lhůta pro navrácení prostředků případně další podmínky, den vydání rozhodnutí, seznam fyzických a právníckých osob placených z prostředků státního rozpočtu, na které se nevztahuje zákon č. 137/2006 Sb. a ostatní povinnosti příjemce). V případě podpory VaVaI se vydává rozhodnutí dle rozpočtových pravidel v případě, že příjemcem je organizační složka státu nebo organizační složka ministerstva zabývající se VaV, v jiných případech se uzavírá smlouva o poskytnutí podpory, což umožňuje § 17 zákona č. 130/2002 Sb. V rozhodnutí o poskytnutí dotace, potažmo ve smlouvě o poskytnutí podpory, může poskytovatel stanovit, že nesplnění některých podmínek nebo porušení povinností stanovených právním předpisem bude postiženo odvodem za porušení rozpočtové kázně nižším, než kolik činí celková částka dotace. Vždy uvede procentní podíl, vztahující se k buď k celkové částce dotace, nebo k částce dotace za příslušný kalendářní rok. Odstavec 10 stanoví povinnost finančního vypořádání.

3. Přeměny účastníka projektu

Zvláštní problematiku uvedenou v zákoně č. 218/2000 Sb. představují přeměny společností. Ze zákona č. 89/2012 Sb. a zákona č. 125/2008, o přeměnách obchodních společností a družstev, v platném znění, vyplývá, že existuje celá řada typů přeměn a jejich kombinací, přičemž přeměna je vždy podrobně popsána v projektu přeměny. Z pohledu dotačního práva a zákona č. 218/2000 Sb. je však stěžejní, zda se příjemce účastní přeměny jako zanikající společnost, jejíž majetek, práva a povinnosti přechází na jiný subjekt, nebo zda tato společnost zůstává. Kontinuálním prvkem je v tomto případě identifikační číslo společnosti, jelikož právě identifikační číslo je hlavním identifikačním znakem společnosti jakožto subjektu práva, přičemž nemohou existovat dvě společnosti či subjekty se stejným identifikačním číslem.

V návaznosti na skutečnost, že dle zákona č. 218/2000 Sb. není možné změnit ve smlouvě o poskytnutí podpory stranu příjemce, stanoví § 14a zákona č. 218/2000 Sb. zvláštní povinnosti, účastní-li se příjemce přeměny jako zanikající společnost. Má-li takový příjemce zájem, aby na nástupnickou

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

společnost či družstvo přešla práva a povinnosti vyplývající ze Smlouvy o poskytnutí podpory, je povinen nejpozději 60 dnů před zveřejněním projektu přeměny požádat o souhlas s převodem práv a povinností příjemce. Souhlas může dát pouze poskytovatel dotace nebo návratné finanční výpomoci.

V žádosti by měl příjemce uvést odůvodnění zejména s důrazem na to, zda zůstane zachován účel dotace. Informace, na kterého účastníka přeměny přechází práva a povinnosti příjemce, musí být uvedena v projektu přeměny. Není-li narušen účel dotace, poskytovatel žádosti vyhoví, nejsou-li jiné závažné důvody, které by tomu bránily. Konstrukce jasně směřuje k tomu, že stěžejním prvkem je dodržení účelu dotace a za splnění tohoto předpokladu by poskytovatel neměl bezdůvodně odmítat souhlas udělit. V případě, že byla žádost o udělení souhlasu odmítnuta, rozhodne poskytovatel, že je příjemce povinen vrátit celou částku dotace nebo návratné finanční výpomoci nebo její část ve stanovené době. To, zda je příjemce povinen vrátit celou dotaci, nebo jen část, závisí na tom, do jaké míry a po jakou dobu byly podmínky poskytnutí dotace plněny. Obě rozhodnutí nabývají účinků dnem právních účinků přeměny. V případě, že byla uzavřena smlouva o poskytnutí podpory, a byl odmítnut souhlas s převodem práv a povinností, poskytovatel smlouvu vypoví.

Nemá-li příjemce zájem na převodu práv a povinností z rozhodnutí o poskytnutí podpory, je povinen vrátit celou dotaci spolu s úrokem.

O tom, zda byl či nebyl udělen souhlas či společnost vrátila dotaci, informuje společnost obchodní rejstřík před účinností projektu přeměny.

4. Nevyplacení dotace, opatření k nápravě, odnětí dotace

§ 14e a násl. zákona č. 218/2000 Sb. upravuje řešení případů, ve kterých příjemce svých konáním zjevně nesměřuje k účelu poskytnutí dotace. V případě, že se poskytovatel domnívá, že příjemce porušil povinnosti vyplývající z právních předpisů nebo z podmínek poskytnutí podpory vyplývajících buď ze smlouvy, nebo z rozhodnutí o poskytnutí podpory, poskytovatel nemusí dotaci či její část vyplatit. V takovém případě přihlédne k závažnosti porušení a jeho vlivu na dodržení účelu dotace. Toto nelze uplatnit, pokud se jedná o porušení povinností, jejichž porušení není neoprávněným použitím dle § 3 písm. e (definice neoprávněného použití prostředků).

O nevyplacení dotace poskytovatel bez odkladu informuje příjemce. Proti tomuto opatření může příjemce poskytovateli podat námitky, o nichž rozhoduje ten, kdo stojí v čele poskytovatele. Proti rozhodnutí o námitkách se již odvolat nelze.

Dalším opatřením k zajištění naplnění účelu dotace příjemcem je možnost poskytovatele vyzvat příjemce k provedení opatření k nápravě, pokud se z kontrolního zjištění domnívá, že příjemce porušil podmínku, za které byla dotace poskytnuta, u níž poskytovatel stanovil, že její nesplnění bude postíženo nižším odvodem, než činí celková částka dotace a jejíž povaha nápravu v náhradní lhůtě umožňuje. Pokud příjemce provede opatření k nápravě, či vrátí dotaci nebo její část, platí, že nedošlo k porušení rozpočtové kázně. Vrácení dotace přichází v úvahu v případě, že povaha porušené povinnosti neumožňuje nápravu v náhradní lhůtě, rovněž na základě výzvy poskytovatele.

O vydání výzvy k opatření k nápravě či vrácení dotace poskytovatel a o reakci na tuto výzvu poskytovatel informuje příslušný finanční úřad.

Došlo-li po vydání rozhodnutí o poskytnutí dotace či návratné finanční výpomoci k vázání prostředků státního rozpočtu, nebo bylo zjištěno, že údaje, na jejichž základě byla dotace poskytnuta, byly nepravdivé či neúplné, rozhodnutí bylo vydáno v rozporu se zákonem, nebo právem EU, ke zjištění, že

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

nemůže být splněn včas či řádně účel poskytnutí dotace a nedošlo ještě k porušení rozpočtové kázně, vydání rozhodnutí EK o navrácení nebo prozatímním navrácení veřejné podpory, ke zjištění, že byl umožněn výkon nelegální práce, může poskytovatel zahájit řízení o odnětí dotace.

Na toto řízení se vztahují předpisy o správním řízení dle zákona č. 500/2004 Sb. V případě, že bylo rozhodnutí o odnětí dotace z důvodu vázání prostředků státního rozpočtu nebo z důvodu poskytnutí dotace v rozporu se zákonem nebo právem EU, nemůže být žádáno vrácení již poskytnuté dotace nebo návratné finanční výpomoci.

5. Způsob poskytnutí dotace - vazba na zákon č. 130/2002 Sb.

§ 16 zákona č. 218/2000 Sb. upravuje způsob poskytnutí dotace. Stanoví poskytnutí prostřednictvím bankovního převodu z účtu poskytovatele na účet příjemce, nebo prostřednictvím oprávněné osoby, uznaného chovatelského sdružení (dotace v oblasti zemědělství) nebo zájmového sdružení dle zvláštních zákonů na bankovní účet příjemce, nebo jinou formou, nebo umožněním čerpání z rozpočtového výdajového účtu do výše peněžních prostředků rezervovaných.

Zákon č. 130/2002 Sb. má v této oblasti vlastní úpravu (v § 10 odst. 2), kde stanoví, že dotace se poskytuje pouze příjemci bez provedení bankovního opatření, a to přímým převodem z účtu poskytovatele na bankovní účet příjemce nebo umožněním čerpání z rozpočtového výdajového účtu poskytovatele do stanoveného limitu. Je-li účastníkem projektu další účastník, poskytuje poskytovatel podporu určenou tomuto dalšímu účastníkovi prostřednictvím příjemce, kdy příjemce má povinnost převodu určených prostředků dalšímu účastníkovi.

6. Poskytování a zveřejňování informací o dotacích – vazba na zákon č. 130/2002 Sb.

Zákon č. 218/2000 Sb. obsahuje úpravu poskytování informací Ministerstvu financí o poskytnutých dotacích, a to veškeré dokumenty a údaje s výjimkou v § 18a odst. 2. Pod písm. a) citovaného ustanovení jsou uvedeny dokumenty a údaje týkající se dotací poskytovaných jako podpory VaVaI dle zákona č. 130/2002 Sb. Veškeré údaje jsou dle tohoto zákona zveřejňovány prostřednictvím informačního systému VaVaI (viz kapitola 3.2). Dále jsou vyňaty dokumenty a údaje, jejichž zveřejněním by bylo porušeno právo jejich autora rozhodnout o jejich zveřejnění nebo právo užít autorské dílo, dokumenty a údaje, o kterých to stanoví přímo použitelný předpis EU, utajované informace, citlivé údaje a dokumenty a údaje týkající se poskytování dotací fyzickým a právnickým osobám a organizacím v zemích s nedemokratickou formou vlády.

7. Porušení rozpočtové kázně

Porušení rozpočtové kázně je správní delikt spočívající v naplnění skutkové podstaty deliktu dle § 44 odst. 1 zákona č. 218/2000 Sb. Jedná se o jednání, kterého se nemusí dopustit jen příjemce dotace, ale jakýkoliv subjekt či organizační složka státu hospodařící se státními prostředky.

Porušení rozpočtové kázně spočívá v neoprávněném použití peněžních prostředků státního rozpočtu a jiných peněžních prostředků státu, v neoprávněném použití nebo zadržení peněžních prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu, státního fondu, Národního fondu nebo státních finančních aktiv jejich příjemcem, dále v neprovedení odvodu příspěvkovou organizací za výnos nemovitostí, které vlastní, neprovedení odvodu stanoveného zřizovatelem za podmínek krácení rozpočtu příspěvkové organizace, nepřevedení prostředků z příjmů organizační složky státu nebo porušení povinnosti dosahovat příjmů s péčí řádného hospodáře, nepřevedení prostředků, které byly soustředěny na účtu

cizích prostředků v rámci finančního vypořádání, nevrácení prostředků poskytnutých do rozpočtu kraje, má-li dle rozhodnutí povinnost tyto prostředky vrátit, a dále porušení povinnosti stanovené právním předpisem, rozhodnutím nebo dohodou o poskytnutí dotace nebo návratné finanční výpomoci, které přímo souvisí s účelem, na který byla dotace či návratná finanční povinnost poskytnuta, a ke které došlo před poskytnutím prostředků na účet příjemce, ale v době poskytnutí prostředků trvá.

Poskytovatel dále může stanovit v rozhodnutí o poskytnutí podpory či smlouvě, která další porušení jsou porušením rozpočtové kázně, nejedná-li se o porušení podmínek, které nemají přímý vztah k účelu dotace.

Důsledkem porušení rozpočtové kázně je povinnost uhradit odvod za porušení rozpočtové kázně, a to prostřednictvím místně příslušného finančního úřadu do státního rozpočtu (v případě poskytnutí z jiných zdrojů, tedy státního fondu, státních finančních aktiv, Národního fondu nebo rezervního fondu organizační složky státu, do tohoto rozpočtu tohoto zdroje).

Výše odvodu se odvíjí od toho, zda poskytovatel stanovil jiný procentní odvod v rozhodnutí o poskytnutí podpory či ve smlouvě o poskytnutí podpory dle § 14 odst. 6 zákona č. 218/2000 Sb. Pokud ano, je příjemce povinen uhradit odvod v této výši, jinak částku, v jaké byla porušena rozpočtová kázně. Poskytovatel může například za porušení některé povinnosti stanovit ve smlouvě o poskytnutí podpory odvod ve výši 5% podpory poskytnuté v příslušném kalendářním roce. Z tohoto důvodu odvod odpovídá této výši. Pokud příjemce poruší rozpočtovou kázeň tím, že použije dotaci na výdaj, který není způsobilý, je výše odvodu rovna částce tohoto výdaje.

31 Seznam použitých zkratek

7. RP	Rozhodnutí Evropského Parlamentu a Rady č. 1982/2006/ES ze dne 18. prosince 2006 o sedmém rámcovém programu Evropského společenství pro výzkum, technologický rozvoj a demonstrace (2007 až 2013), Úřední věstník L 412, 30. prosince 2006, str. 1-43
EK	Evropská komise
EU	Evropská unie
Frascati manuál	Frascati Manual: Guidelines for Collecting and Reporting Data on Research and Experimental Development (Zásady pro sběr a vykazování dat o výzkumu a experimentálním vývoji).
GBER	Nařízení Komise (EU) č. 651/2014 ze dne 17. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem
Horizont 2020	Horizont 2020 - rámcový program pro výzkum a inovace (2014-2020) schválený nařízením Evropského Parlamentu a Rady (EU) č. 1290/2013 dne 11. prosince 2013, Úřední věstník L 347, 20. prosince 2013, str. 81-103
MSP	Malý a střední podnik
Nařízení	Původní nařízení a Nové nařízení
Nařízení de minimis	Nařízení Komise (ES) č. 1998/2006 ze dne 15. prosince 2006 o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES na podporu de minimis a Nařízení Komise (ES) č. 875/2007 ze dne 24. července 2007 o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES na podporu de minimis v odvětví rybolovu a o změně nařízení (ES) č. 1860/2004.
Nařízení vlády č. 397/2009 Sb.	Nařízení vlády č. 397/2009 Sb., o informačním systému výzkumu, experimentálního vývoje a inovací
Nařízení vlády č. 71/2013 Sb.	Nařízení vlády č. 71/2013 Sb., o podmínkách pro ocenění výsledků výzkumu, experimentálního vývoje a inovací
Nařízení SGEI	Nařízení Komise (EU) č. 360/2012 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu de minimis udílenou podnikům poskytujícím služby obecného hospodářského zájmu
Nařízení 70/2001	Nařízení Komise (ES) č. 70/2001 ze dne 12. ledna 2001 o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES na státní podpory malým a středním podnikům
Novelizační nařízení	Nařízení Rady (EU) č. 734/2013 ze dne 22. července 2013, kterým se mění nařízení (ES) č. 659/1999, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 93 Smlouvy o ES.
Nové nařízení	Nařízením Komise (EU) č. 651/2014 ze dne 17. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem
Nový rámec	Sdělením Komise - Rámec pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací, (2014/C 198/01)
PCP	Zadávání veřejných zakázek v předobchodní fázi z angl. Pre-commercial procurement
Procesní nařízení Rady	Nařízení Rady (ES) č. 659/1999 ze dne 22. března 1999, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 93 Smlouvy o ES
Procesní nařízení Komise	Nařízení Komise (ES) č. 794/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se provádí nařízení Rady (ES) č. 659/1999, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 93 Smlouvy o ES
Projekt	Zefektivnění činnosti Technologické agentury ČR v oblasti podpory výzkumu, vývoje a inovací a podpora posilování odborných kapacit organizací veřejné správy v oblasti výzkumu, vývoje a inovací
Původní nařízení	Nařízení Komise (ES) č. 800/2008 ze dne 6. srpna 2008, kterým se v souladu s články 87 a 88 Smlouvy o ES prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné se společným trhem (obecné nařízení o blokových výjimkách)
Původní rámec	Rámec Společenství pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací (2006/C 323/01)
Rámec	Původní rámec a Nový rámec
SFEU	Smlouvy o fungování Evropské unie (2012/C 326/01, 02 a 03)
SGEI	Služba obecného hospodářského zájmu z angl. Services of General Economic Interest
Strategie Evropa 2020	Sdělení Komise, Strategie Evropa 2020 - Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění, KOM(2010) 2020, 3. března 2010
ÚOHS	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže

VaV	Výzkum a vývoj
VaVaI	Výzkum, experimentální vývoj a inovace
Zákon č. 513/1991 Sb.	Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník (zrušen k 1. lednu 2014)
Zákon č. 283/1992 Sb.	Zákon č. 283/1992 Sb., o Akademii věd České republiky, v platném znění
Zákon č. 586/1992 Sb.	Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, v platném znění
Zákon č. 111/1998 Sb.	Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), v platném znění
Zákon č. 218/2000 Sb.	Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), v platném znění
Zákon č. 250/2000 Sb.	Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, v platném znění
Zákon č. 320/2001 Sb.	Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole)
Zákon č. 47/2002 Sb.	Zákon č. 47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání a o změně zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů
Zákon č. 130/2002 Sb.	Zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů, v platném znění
Zákon č. 215/2004 Sb.	Zákon č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje, v platném znění
Zákon č. 500/2004 Sb.	Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění
Zákon č. 341/2005 Sb.	Zákon č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, v platném znění
Zákon č. 319/2006 Sb.	Zákon č. 319/2006 Sb., o některých opatřeních ke zprůhlednění finančních vztahů v oblasti veřejné podpory, v platném znění
Zákon č. 137/2006 Sb.	Zákon č. 137/2006 sb., o veřejných zakázkách, v platném znění
Zákon č. 227/2006 Sb.	Zákon č. 227/2006 Sb., o výzkumu na lidských embryonálních kmenových buňkách a souvisejících činnostech a o změně některých souvisejících zákonů, v platném znění
Zákon č. 89/2012 Sb.	Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v platném znění
Zákon č. 255/2012 Sb.	Zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), v platném znění
Změnové nařízení Rady	Nařízení Rady (EU) č. 733/2013 ze dne 22. července 2013, kterým se mění nařízení (ES) č. 994/98 o použití článků 92 a 93 Smlouvy o založení Evropského společenství na určité kategorie horizontální státní podpory
Zmocňující nařízení	Nařízení Rady (ES) č. 994/98 ze dne 7. května 1998 o použití článků 92 a 93 Smlouvy o založení Evropského společenství na určité kategorie horizontální státní podpory

32 Seznam použitých zdrojů

Strategické dokumenty

- Aktualizace Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací České republiky na léta 2009 až 2015 s výhledem do roku 2020, usnesení vlády č. 294 ze dne 24. dubna 2013
[<http://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=682145>]
- Metodika hodnocení výsledků výzkumných organizací a hodnocení výsledků ukončených programů (platná pro léta 2013 až 2016), poslední verze schválena usnesením vlády č. 475 ze dne 19. června 2013, ve znění usnesení vlády č. 250 ze dne 16. dubna 2014 a usnesení vlády č. 605 ze dne 29. července 2015.
[<http://www.vyzkum.cz/storage/att/471EC8E44A7C3AA09C01B666F1ED6B30/M2013-0815-kor2.pdf>]
- Národní politika výzkumu, vývoje a inovací ČR na léta 2009 až 2015, usnesení vlády č. 729 ze dne 8. června 2009
[<http://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=532844>]
- Národní politika výzkumu, vývoje a inovací ČR na léta 2016 - 2020, bod A2 programu 310. jednání zasedání Rady pro výzkum, vývoj a inovace dne 27. listopadu 2015.
[<http://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=736920>]
- Pravidla poskytování podpory na specifický vysokoškolský výzkum, usnesení vlády č. 1021 ze dne 17. srpna 2009
[<http://www.msmt.cz/vyzkum-a-vyvoj/pravidla-pro-poskytovani-ucelove-podpory-na-specificky>]
- Zásady pro poskytování účelové podpory projektům velkých infrastruktur pro výzkum, vývoj a inovace, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, č.j. 3350/2010-32, příkaz ministryně č. 8/2009
[<http://www.msmt.cz/vyzkum-a-vyvoj/financovani-velkych-infrastruktur>]
- Frascati Manual: Guidelines for Collecting and Reporting Data on Research and Experimental Development (Zásady pro sběr a vykazování dat o výzkumu a experimentálním vývoji). OECD iLibrary.
[http://www.oecd-ilibrary.org/science-and-technology/frascati-manual-2015_9789264239012-en]

Evropské předpisy a jiné dokumenty

- Akční plán pro státní podpory: Cílejší státní podpory a jejich nižší počet: plán pro reformu státní podpory v letech 2005-2009, KOM(2005) 107. EK, 2005.
[http://ec.europa.eu/competition/state_aid/reform/saap_cs.pdf]
- Commission communication C(2003) 4582 of 1 December 2003 on professional secrecy in State aid decisions. In: EUR-Lex [právní informační systém].
[http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2003.297.01.0006.01.ENG]
- Commission communication concerning the obsolescence of certain State aid policy documents. In: EUR-Lex [právní informační systém].
[[http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52004XC0430\(04\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52004XC0430(04))]
- Commission notice on the determination of the applicable rules for the assessment of unlawful State aid. C(2002) 458. In: EUR-Lex [právní informační systém].
[http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2002.119.01.0022.01.ENG]
- Corrigendum to the Commission communication on the interest rates to be applied when aid granted unlawfully is being recovered (OJ C 110 of 8. 5. 2003). In: EUR-Lex [právní informační systém].
[http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2003.150.01.0003.01.ENG]
- Doporučení Komise 2003/361/ES ze dne 6. května 2003 o definici mikropodniků, malých a středních podniků. Commission Recommendation of 6 May 2003 concerning the definition of micro, small and medium-sized enterprises C(2003) 1422. EUR-Lex. Úřad pro publikace EU
[http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2003.124.01.0036.01.ENG]
- Horizont 2020 - rámcový program pro výzkum a inovace (2014-2020) schválený nařízením Evropského Parlamentu a Rady (EU) č. 1290/2013 dne 11. prosince 2013, In: EUR-Lex [právní informační systém].
[<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1452520287968&uri=CELEX:32013R1290>]
- Information from the Commission - Community framework for state aid for research and development. In: EUR-Lex [právní informační systém].
[http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.1996.045.01.0005.01.ENG]
- Kodex osvědčených postupů pro provádění řízení ve věcech kontroly státní podpory. EK, 2009.
[http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2009.136.01.0013.01.CES]

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1291/2013 ze dne 11. prosince 2013, kterým se zavádí Horizont 2020 – rámcový program pro výzkum a inovace (2014–2020) a zrušuje rozhodnutí č. 1982/2006/ES. EUR-Lex. Úřad pro publikace Evropské unie.
[<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:32013R1291&qid=1434034355451>]
- Nařízení Komise (ES) č. 68/2001 ze dne 12. ledna 2001 o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES na podpory na vzdělávání. EUR-Lex. Úřad pro publikace EU
[<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1432630900778&uri=CELEX:32001R0068>]
- Nařízení Komise (ES) č. 70/2001 ze dne 12. ledna 2001 o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES na státní podpory malým a středním podnikům. In: EUR-Lex [právní informační systém].
[<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:32001R0070&qid=1431939830219>]
- Nařízení Komise (ES) č. 2204/2002 ze dne 12. prosince 2002 o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES na státní podpory zaměstnanosti. In: EUR-Lex [právní informační systém].
[<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1432630956723&uri=CELEX:32002R2204>]
- Nařízení Komise (ES) č. 364/2004 ze dne 25. února 2004, kterým se mění nařízení (ES) č. 70/2001, pokud jde o rozšíření jeho oblasti působnosti tak, aby zahrnovala podporu pro výzkum a vývoj. In: EUR-Lex [právní informační systém].
[<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:32004R0364>]
- Nařízení Komise (ES) č. 794/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se provádí nařízení Rady (ES) č. 659/1999, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 93 Smlouvy o ES. EUR-Lex. Úřad pro publikace EU
[<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1431003102740&uri=CELEX:32004R0794>]
- Nařízení Komise (ES) č. 1040/2006 ze dne 7. července 2006, kterým se mění doby použitelnosti nařízení (ES) č. 2204/2002, (ES) č. 70/2001 a (ES) č. 68/2001. In: EUR-Lex [právní informační systém].
[<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1431940709229&uri=CELEX:32006R1040>]
- Nařízení Komise (ES) č. 1628/2006 ze dne 24. října 2006 o použití článků 87 a 88 Smlouvy na vnitrostátní regionální investiční podporu. EUR-Lex. Úřad pro publikace EU
[<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1432631053611&uri=CELEX:32006R1628>]
- Nařízení Komise (ES) č. 1976/2006 ze dne 20. prosince 2006, kterým se mění doby použitelnosti nařízení (ES) č. 2204/2002, (ES) č. 70/2001 a (ES) č. 68/2001. EUR-Lex. Úřad pro publikace EU
[<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1432630663724&uri=CELEX:32006R1976>]
- Nařízení Komise (ES) č. 1998/2006 ze dne 15. prosince 2006 o použití článků 87 a 88 Smlouvy na podporu de minimis. EUR-Lex. Úřad pro publikace EU (platné do 30. června 2014)
[<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1452520534143&uri=CELEX:32006R1998>]
- Nařízení Komise (ES) č. 875/2007 ze dne 24. července 2007 o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES na podporu de minimis v odvětví rybolovu a o změně nařízení (ES) č. 1860/2004. In: EUR-Lex [právní informační systém]. (platné do 30. června 2014)
[<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1452520487288&uri=CELEX:32007R0875>]
- Nařízení Komise (ES) č. 1535/2007 ze dne 20. prosince 2007 o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES na podporu de minimis v produkčním odvětví zemědělských produktů. In: EUR-Lex [právní informační systém]. (platné do 30. června 2014)
[<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1452520583369&uri=CELEX:32007R1535>]
- Nařízení Komise (ES) č. 800/2008 ze dne 6. srpna 2008, kterým se v souladu s články 87 a 88 Smlouvy o ES prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné se společným trhem (obecné nařízení o blokových výjimkách), Úřední věstník L 214, 9. srpna 2008, str. 3-47
[<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1452520613880&uri=CELEX:32008R0800>]
- Nařízení Komise (EU) č. 360/2012 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu de minimis udílenou podnikům poskytujícím služby obecného hospodářského zájmu. EUR-Lex. Úřad pro publikace EU
[<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1430998313239&uri=CELEX:32012R0360>]
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1379/2013 ze dne 11. prosince 2013 o společné organizaci trhů s produkty rybolovu a akvakultury a o změně nařízení Rady (ES) č. 1184/2006 a (ES) č. 1224/2009 a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 104/2000. In: EUR-Lex [právní informační systém].
[<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1452520671633&uri=CELEX:32013R1379>]
- Nařízení Komise (EU) č. 1407/2013 ze dne 18. prosince 2013 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu de minimis. In: EUR-Lex [právní informační systém]. (platné od 1. července 2014)

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

- [<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1430996284586&uri=CELEX:32013R1407>]
- Nařízení Komise (EU) č. 1408/2013 ze dne 18. prosince 2013 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu de minimis v odvětví zemědělství. EUR-Lex. Úřad pro publikace EU (platné od 1. července 2014)
[<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1452520733744&uri=CELEX:32013R1408>]
 - Nařízením Komise (EU) č. 651/2014 ze dne 17. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem. EUR-Lex. Úřad pro publikace EU
[<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1452520819623&uri=CELEX:32014R0651>]
 - Nařízení Komise (EU) č. 717/2014 ze dne 27. června 2014 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu de minimis v odvětví rybolovu a akvakultury. EUR-Lex. Úřad pro publikace EU (platné od 1. července 2014)
[<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1452520769954&uri=CELEX:32014R0717>]
 - Nařízení Rady (ES) č. 994/98 ze dne 7. května 1998, o použití článků 92 a 93 Smlouvy o založení Evropského společenství na určité kategorie horizontální státní podpory. EUR-Lex. Úřad pro publikace EU
[<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1452520853741&uri=CELEX:31998R0994>]
 - Nařízení Rady (ES) č. 659/1999 ze dne 22. března 1999, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 93 Smlouvy o ES. EUR-Lex. Úřad pro publikace EU
[<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1452520890665&uri=CELEX:31999R0659>]
 - Nařízení Rady (EU) č. 733/2013 ze dne 22. července 2013, kterým se mění nařízení (ES) č. 994/98 o použití článků 92 a 93 Smlouvy o založení Evropského společenství na určité kategorie horizontální státní podpory. EUR-Lex. Úřad pro publikace Evropské unie.
[<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1431939018492&uri=CELEX:32013R0733>]
 - Nařízení Rady (EU) č. 734/2013 ze dne 22. července 2013, kterým se mění nařízení (ES) č. 659/1999, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 93 Smlouvy o ES. In: EUR-Lex [právní informační systém].
[<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1431006076083&uri=CELEX:32013R0734>]
 - Oznámení Komise o zjednodušeném postupu posuzování některých druhů státní podpory. EK, 2009.
[http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2009.136.01.0003.01.CES]
 - Oznámení Komise o prosazování právní úpravy státní podpory vnitrostátními soudy. EK, 2009.
[http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2009.085.01.0001.01.CES]
 - Podrobná úprava přenosu elektronicky učiněných oznámení o státních podporách včetně adres a úpravy na ochranu důvěrných informací — ustanovení čl. 3 odst. 6 nařízení Komise (ES) č. 794/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 659/1999, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 93 Smlouvy o ES. In: EUR-Lex [právní informační systém].
[http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2005.237.01.0003.01.CES]
 - Pokyny k regionální podpoře na období 2007 – 2013. EUR-Lex. Úřad pro publikace EU
[http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2006.054.01.0013.01.CES]
 - Pokyny k regionální státní podpoře na období 2014–2020. In: EUR-Lex [právní informační systém].
[[http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1431936585850&uri=CELEX:52013XC0723\(03\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1431936585850&uri=CELEX:52013XC0723(03))]
 - Pokyny Společenství pro státní podporu investic rizikového kapitálu do malých a středních podniků. In: EUR-Lex [právní informační systém].
[http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2006.194.01.0002.01.CES]
 - Rámec Společenství pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací (2006/C 323/01). EUR-Lex. Úřad pro publikace EU
[[http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1457428381510&uri=CELEX:52006XC1230\(01\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1457428381510&uri=CELEX:52006XC1230(01))]
 - Rámec Společenství pro státní podporu výzkumu a vývoje „Information from the Commission - Community framework for state aid for research and development“. EUR-Lex. Úřad pro publikace EU
[http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.1996.045.01.0005.01.ENG]
 - Rozhodnutí Evropského Parlamentu a Rady č. 1982/2006/ES ze dne 18. prosince 2006 o sedmém rámcovém programu Evropského společenství pro výzkum, technologický rozvoj a demonstrace (2007 až 2013). EUR-Lex. Úřad pro publikace EU
[<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1452521061347&uri=CELEX:32006D1982>]
 - Rozhodnutí Komise 2012/21/EU ze dne 20. prosince 2011 o použití čl. 106 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie na státní podporu ve formě vyrovnávací platby za závazek veřejné služby udělené určitým podnikům pověřeným poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu. EUR-Lex. Úřad pro publikace EU

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

- [<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1431002148862&uri=CELEX:32012D0021>]
- Sdělení Komise o použití pravidel Evropské unie v oblasti státní podpory na vyrovnávací platbu udělenou za poskytování služeb obecného hospodářského zájmu. 2012/C 8/02. EUR-Lex. Úřad pro publikace EU
[[http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:52012XC0111\(02\)&qid=1431002231528](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:52012XC0111(02)&qid=1431002231528)]
 - Sdělení Komise, Strategie Evropa 2020 - Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění, KOM(2010) 2020, 3. března 2010. EUR-Lex. Úřad pro publikace EU
[<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1452521156763&uri=CELEX:52010DC2020>]
 - Sdělení Komise — Pokyny společenství pro státní podporu na záchranu a restrukturalizaci podniků v obtížích. In: EUR-Lex [právní informační systém].
[http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2004.244.01.0002.01.CES]
 - Sdělení Komise – Pokyny k státní podpoře investic v rámci rizikového financování. In: EUR-Lex [právní informační systém].
[[http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1431934337559&uri=CELEX:52014XC0122\(04\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1431934337559&uri=CELEX:52014XC0122(04))]
 - Sdělení Komise – Pokyny pro státní podporu na záchranu a restrukturalizaci nefinančních podniků v obtížích. In: EUR-Lex [právní informační systém].
[[http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1431935371305&uri=CELEX:52014XC0731\(01\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1431935371305&uri=CELEX:52014XC0731(01))]
 - Sdělení Komise – Pokyny pro státní podporu v oblasti životního prostředí a energetiky na období 2014–2020. In: EUR-Lex [právní informační systém].
[[http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1431934734588&uri=CELEX:52014XC0628\(01\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1431934734588&uri=CELEX:52014XC0628(01))]
 - Sdělení Komise – Rámec Evropské unie pro státní podporu ve formě vyrovnávací platby za závazek veřejné služby (2011). 2012/C 8/03. EUR-Lex. Úřad pro publikace EU
[[http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1431002362485&uri=CELEX:52012XC0111\(03\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1431002362485&uri=CELEX:52012XC0111(03))]
 - Sdělení Komise - Rámec Společenství pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací (2014/C 198/01), EUR-Lex. Úřad pro publikace EU
[[http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A52014XC0627\(01\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A52014XC0627(01))]
 - Sdělení Komise o použití pravidel Evropské unie v oblasti státní podpory na vyrovnávací platbu udělenou za poskytování služeb obecného hospodářského zájmu (2012/C 8/02). In: EUR-Lex [právní informační systém].
[[http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:52012XC0111\(02\)&qid=1431002231528](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:52012XC0111(02)&qid=1431002231528)]
 - Sdělení Komise o revizi metody stanovování referenčních a diskontních sazeb. In: EUR-Lex [právní informační systém].
[http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2008.014.01.0006.01.CES]
 - Sdělení Komise o prodloužení používání pokynů Společenství pro státní podporu na záchranu a restrukturalizaci podniků v obtížích ze dne 1. října 2004. In: EUR-Lex [právní informační systém].
[http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2012.296.01.0003.01.CES]
 - Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů - Modernizace státní podpory v EU, COM(2012) 209, 8. května 2012. EUR-Lex. Úřad pro publikace EU
[<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1430987585232&uri=CELEX:52012DC0209>]
 - Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/24/EU ze dne 26. února 2014 o zadávání veřejných zakázek a o zrušení směrnice 2004/18/ES. In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace EU.
[<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1432822690759&uri=CELEX:32014L0024>]
 - Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/25/EU ze dne 26. února 2014 o zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb a o zrušení směrnice 2004/17/ES. In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace EU.
[<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1432822768424&uri=CELEX:32014L0025>]
 - Směrnice Komise 80/723/EHS ze dne 25. června 1980 o zprůhlednění finančních vztahů mezi členskými státy a veřejnými podniky, EUR-Lex. Úřad pro publikace EU
[<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1452521404474&uri=CELEX:31980L0723>]
 - Směrnice Komise 2006/111/ES ze dne 16. listopadu 2006 o zprůhlednění finančních vztahů mezi členskými státy a veřejnými podniky a o finanční průhlednosti uvnitř jednotlivých podniků, EUR-Lex. Úřad pro publikace EU
[<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:32006L0111&qid=1434218372223>]
 - Smlouva o fungování Evropské unie (2012/C 326/01, 02 a 03). EUR-Lex. Úřad pro publikace EU
[<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1452521506537&uri=CELEX:12010E/TXT>]
 - Státní podpora a rizikový kapitál (2001/C 235/03) EUR-Lex. Úřad pro publikace EU
[[http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:52001XC0821\(01\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:52001XC0821(01))]

- State aid SA.38208 (2014/NN) (ex 2014/CP) – United Kingdom Alleged State aid to UK member-owned golf clubs. Evropská Komise. Brusel, 29. dubna 2015.
[http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/216285/216285_612316_16_2.pdf]
- State aid SA.37963 (2014/NN) (ex 2013/CP) – United Kingdom Alleged State aid to Glenmore Lodge. Evropská Komise. Brusel, 29. dubna 2015.
[http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/256221/256221_1657697_67_2.pdf]
- State aid SA.37432 (2015/NN) – Czech Republic Funding to public hospitals in the Hradec Králové Region. Evropská Komise. Brusel, 29. dubna 2015.
[http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/257188/257188_1653409_55_2.pdf]
- State aid SA.37904 (2014/NN) – Germany Alleged State aid to medical centre in Durmersheim. Evropská Komise. Brusel, 29. dubna 2015.
[http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/255736/255736_1654238_57_2.pdf]
- State aid SA.38035 (2015/NN) – Germany Alleged aid to a specialised rehabilitation clinic for orthopaedic medicine and trauma surgery. Evropská Komise. Brusel, 29. dubna 2015.
[http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/257187/257187_1653215_83_2.pdf]
- State aid SA.33149 (2014/NN ex 2011/CP) – Germany - Städtische Projektgesellschaft "Wirtschaftsbüro Gaarden - Kiel". Evropská Komise. Brusel, 29. dubna 2015.
[http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/255742/255742_1654058_82_2.pdf]
- State aid SA.39403 Investment in the port of Lauwersoog. Evropská Komise. Brusel, 29. dubna 2015.
[http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_39403]

Právní předpisy ČR

- Nařízení vlády č. 397/2009 Sb., o informačním systému výzkumu, experimentálního vývoje a inovací. In: Portál veřejné správy [online]
[<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=69642&nr=397~2F2009&rpp=15#local-content>]
- Vyhláška č. 410 ze dne 11 listopadu 2009, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky. In: Portál veřejné správy [online]
[<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=69690&nr=410~2F2009&rpp=15#local-content>]
- Vyhláška Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže č. 465/2009 Sb., o údajích zaznamenávaných do centrálního registru podpor malého rozsahu. In: Portál veřejné správy [online]
[<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=69965&nr=465~2F2009&rpp=15#local-content>]
- Zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích, ve znění pozdějších předpisů. In: Portál veřejné správy [online]
[<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=38896&nr=527~2F1990&rpp=15#local-content>]
- Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), v platném znění. In: Portál veřejné správy [online]
[<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=39498&nr=455~2F1991&rpp=15#local-content>]
- Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník (zrušen k 1. lednu 2014). [Zákony pro lidi.cz](http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-513).
[<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-513>]
- Zákon č. 529/1991 Sb., o ochraně topografií polovodičových výrobků, v platném znění. In: Portál veřejné správy [online]
[<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=39577&nr=529~2F1991&rpp=15#local-content>]
- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, v platném znění. In: Portál veřejné správy [online]
[<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=39611&nr=563~2F1991&rpp=15#local-content>]
- Zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, v platném znění. In: Portál veřejné správy [online]
[<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=39964&nr=246~2F1992&rpp=15#local-content>]
- Zákon č. 283/1992 Sb., o Akademii věd České republiky, v platném znění. In: Portál veřejné správy [online]
[<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=40005&nr=283~2F1992&rpp=15#local-content>]
- Zákon č. 300/1992 Sb., o státní podpoře vědecké činnosti a vývoje technologií (zrušen 30. června 2002). [Zákony pro lidi.cz](http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-300).
[<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-300>]
- Zákon č. 478/1992 Sb., o užitných vzorech, v platném znění. In: Portál veřejné správy [online]
[<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=40246&nr=478~2F1992&rpp=15#local-content>]

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

- Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, v platném znění. In: Portál veřejné správy [online]
[<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=40374&nr=586~2F1992&rpp=15#local-content>]
- Zákon č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů, v platném znění. In: Portál veřejné správy [online]
[<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=42350&nr=269~2F1994&rpp=15#local-content>]
- Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), v platném znění. In: Portál veřejné správy [online]
[<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=46613&nr=111~2F1998&rpp=15#local-content>]
- Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, v platném znění. In: Portál veřejné správy [online]
[<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=47807&nr=106~2F1999&rpp=15#local-content>]
- Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, v platném znění. In: Portál veřejné správy [online]
[<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=49228&nr=101~2F2000&rpp=15#local-content>]
- Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), v platném znění. In: Portál veřejné správy [online]
[<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=49278&nr=121~2F2000&rpp=15#local-content>]
- Zákon č. 206/2000 Sb., o ochraně biotechnologických vynálezů a o změně zákona č. 132/1989 Sb., o ochraně práv k novým odrůdám rostlin a plemenům zvířat, ve znění zákona č. 93/1996 Sb., v platném znění. In: Portál veřejné správy [online]
[<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=49502&nr=206~2F2000&rpp=15#local-content>]
- Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), v platném znění. In: Portál veřejné správy [online]
[<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=49515&nr=218~2F2000&rpp=15#local-content>]
- Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, v platném znění. In: Portál veřejné správy [online]
[<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=49567&nr=250~2F2000&rpp=15#local-content>]
- Zákon č. 408/2000 Sb., o ochraně práv k odrůdám rostlin a o změně zákona č. 92/1996 Sb., o odrůdách, osivu a sadbě pěstovaných rostlin, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o ochraně práv k odrůdám), v platném znění. In: Portál veřejné správy [online]
[<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=49859&nr=408~2F2000&rpp=15#local-content>]
- Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole). In: Portál veřejné správy [online]
[<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=51644&nr=320~2F2001&rpp=15#local-content>]
- Zákon č. 47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání a o změně zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů. In: Portál veřejné správy [online]
[<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=53001&nr=47~2F2002&rpp=15#local-content>]
- Zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů, v platném znění. In: Portál veřejné správy [online]
[<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&nr=130~2F2002&rpp=15#seznam>]
- Zákon č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje, v platném znění. In: Portál veřejné správy [online]
[<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=57818&nr=215~2F2004&rpp=15#local-content>]
- Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění. In: Portál veřejné správy [online]
[<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=58370&nr=500~2F2004&rpp=15#local-content>]
- Zákon č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, v platném znění. In: Portál veřejné správy [online]
[<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=60379&nr=341~2F2005&rpp=15#local-content>]
- Zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, v platném znění. In: Portál veřejné správy [online]
[<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=60504&nr=412~2F2005&rpp=15#local-content>]
- Zákon č. 420/2005 Sb., o Akademii věd ČR, v platném znění. In: Portál veřejné správy [online]
[<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=60514&nr=420~2F2005&rpp=15#local-content>]
- Zákon č. 319/2006 Sb., o některých opatřeních ke zprůhlednění finančních vztahů v oblasti veřejné podpory, v platném znění. In: Portál veřejné správy [online]
[<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=62799&nr=319~2F2006&rpp=15#local-content>]
- Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, v platném znění. In: Portál veřejné správy [online]

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

- [<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=62419&nr=137~2F2006&rpp=15#local-content>]
- Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), v platném znění. In: Portál veřejné správy [online]
[<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=62545&nr=182~2F2006&rpp=15#local-content>]
- Zákon č. 227/2006 Sb., o výzkumu na lidských embryonálních kmenových buňkách a souvisejících činnostech a o změně některých souvisejících zákonů, v platném znění. In: Portál veřejné správy [online]
[<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=62632&nr=227~2F2006&rpp=15#local-content>]
- Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, v platném znění. In: Portál veřejné správy [online]
[<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=62694&nr=262~2F2006&rpp=15#local-content>]
- Zákon č. 125/2008, o přeměnách obchodních společností a družstev, v platném znění. In: Portál veřejné správy [online]
[<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=66974&nr=125~2F2008&rpp=15#local-content>]
- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, v platném znění. In: Portál veřejné správy [online]
[<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=68040&nr=40~2F2009&rpp=15#local-content>]
- Zákon č. 110/2009, kterým se mění zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu a vývoje), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. In: Portál veřejné správy [online]
[<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=68499&nr=110~2F2009&rpp=15#local-content>]
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v platném znění. In: Portál veřejné správy [online]
[<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=74907&nr=89~2F2012&rpp=15#local-content>]
- Zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), v platném znění. In: Portál veřejné správy [online]
[<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=77903&nr=255~2F2012&rpp=15#local-content>]
- Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, v platném znění. In: Portál veřejné správy [online]
[<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=80595&nr=304~2F2013&rpp=15#local-content>]

Judikatura a jiná rozhodnutí

- Rozsudek nejvyššího správního soudu ve věci Fortell, s. r. o. proti Odvolacímu finančnímu ředitelství (10 Afs 24/2014 - 119)
[http://www.nssoud.cz/files/SOUDNI_VYKON/2014/002410Afs_1400119_20150707111026_prevedeno.pdf]
- Rozsudek Soudního dvora ze dne 1. července 2008. Motosykletistiki Omospondia Ellados NPID (MOTOE) proti Elliniko Dimosio. In: EUR-Lex [právní informační systém].
[<http://curia.europa.eu/juris/celex.jsf?celex=62007CJ0049&lang1=en&lang2=CS&type=TXT&ancre=>]
- Rozsudek Soudního dvora ze dne 11. července 1996. Syndicat français de l'Express international (SFEI) a další proti La Poste a dalším. In: EUR-Lex [právní informační systém].
[<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FR/TXT/?uri=CELEX:61994CJ0039>]
- Rozsudek Soudního dvora ze dne 24. července 2003. Altmark Trans GmbH v. Regierungspräsidium Magdeburg. In: EUR-Lex [právní informační systém].
[<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A62000CJ0280>]
- Rozsudek Soudního dvora ze dne 21. března 1990, Kingdom of Belgium v Commission of the European Communities. State aid to a steel pipe and tube manufacturer - Recovery. Věc C-142/87. EUR-Lex, Úřad pro publikace Evropské unie.
[<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1430813024512&uri=CELEX:61987CJ0142>]
- Rozsudek Soudního dvora (čtvrtého senátu) ze dne 22. prosince 2010. Evropská komise v. Slovenská republika. Věc C-507/08. ASPI. Wolters Kluwer ČR.
- Rozsudek Soudního dvora (druhého senátu) ze dne 21. listopadu 2013. Deutsche Lufthansa AG proti Flughafen Frankfurt-Hahn GmbH. Věc C-284/12. In: EUR-Lex [právní informační systém].
[<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1433084393193&uri=CELEX:62012CJ0284>]
- Rozhodnutí Komise ze dne 21. října 2008 o státní podpoře, kterou Německo poskytlo na restrukturalizaci IKB Deutsche Industriebank AG. In: EUR-Lex [právní informační systém].
[http://publications.europa.eu/resource/cellar/34b8c475-c2f9-4818-a022-ce5adf58773d.0002.02/DOC_1]
- Rozhodnutí Komise ze dne 9. listopadu 2005 o státní podpoře, kterou poskytla Spolková Republika Německo ve prospěch zavedení digitálního pozemního televizního vysílání (DVB-T) ve spolkových zemích Berlín a Braniborsko.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

[<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:32006D0513>]

- Rozsudek Soudního dvora (prvního senátu) ze dne 22. prosince 2010. Evropská komise proti Italské republice. Věc C-304/09. ASPI. Wolters Kluwer ČR.
- Rozsudek Tribunálu ze dne 19. května 2011. Ryanair v. Komise. Věc T-423/07. ASPI. Wolters Kluwer ČR.

Internetové zdroje

- <http://www.uohs.cz/cs/verejna-podpora/sluzby-obecneho-hospodarskeho-zajmu-sgei.html>
- <http://holec-advokati.cz/cs/publikace/aktuality/281>
- <http://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/>
- http://ec.europa.eu/competition/forms/intro_cs.html
- <http://www.eurekanetwork.org/>
- <http://www.msmt.cz/vyzkum-a-vyvoj/verejne-souteze-a-vyzvy-ve-vavai/program-eureka-cz>
- <http://ov.gov.cz/>

Ostatní

- WENDLAND, Bernhard von. R&D&I-State Aid Rules at the Crossroads taking Stock and Preparing the Revision. EUROPEAN STATE AID LAW QUARTERLY. 2012, vol. 11, no. 2., str. 389-409. ISSN 16 19-52 72.
- SCHWENDINGER, Gerd. State Aid and Intellectual Property in Contract Research and R&D&I Collaboration. EUROPEAN STATE AID LAW QUARTERLY. 2013, vol. 12 no. 4., str. 685-698. ISSN 16 19-52 72.
- BIRNSTIEL, Alexander. Recovery of Unlawful State Aid: The Role of Member State Courts in State Aid Recovery Scenarios Comments on Case C-507/08 and Case C-304/09 of 22 December 2010. EUROPEAN STATE AID LAW QUARTERLY. 2012, vol. 11 no. 3., s. 645-665. ISSN 16 19-52 72.
- State aid: Commission welcomes Council adoption of revised state aid rules on block exemptions and procedures. Brusel. 23. června 2013. Databáze tiskových zpráv Evropské Komise. [http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-728_en.htm].
- STRUCKMANN, Kai; FORWOOD, Geneva. If You Have Just One Shot - Aim Well: How to Make an Effective Complaint. Comments on Case T-423/07, Ryanair Ltd v Commission, Judgment of 19 May 2011. EUROPEAN STATE AID LAW QUARTERLY. 2012, vol. 11 no. 1., s. 283-294. ISSN 16 19-52 72.

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Martin Kobert, Kateřina Kusáková

KA 7.2

Právní rámec výzkumu a vývoje v České republice, pravidla veřejné podpory Evropské unie

Vydala: Technologická agentura ČR, Evropská 1692/37, 160 00 Praha 6

<http://www.tacr.cz>

Praha 2016

1. vydání

© Technologická agentura ČR, 2016

ISBN 978-80-906369-7-2